

Toelichting op de rekening en verantwoording over 2002 *(de jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's)*

Inleiding

Hierbij wordt de rekening en verantwoording van het in 2002 gevoerde financiële beleid ter goedkeuring aangeboden. De cijfers vallen onder de verantwoordelijkheid van de penningmeester. De jaarrekening is gecontroleerd door KPMG Accountants NV, waarbij een goedkeurende verklaring is afgegeven. Het onderstaande cijferoverzicht is een verkorte versie die gebaseerd is op deze jaarrekening.

Verder zijn door KPMG accountants NV goedkeurende verklaringen afgegeven voor:

- De Haya van Somerenstichting (Het Programma Maatschappelijke Transformatie Midden en Oost Europa, MATRA). Achter de presentatie van de cijfers van de VVD treft u de cijfers van de Haya van Somerenstichting aan.
- Radio en Televisie, subsidie Ministerie van OC en W in het kader van de overgangsregeling zendtijd Politieke Partijen. Looptijd van de overgangsregeling is: 1 januari 2001 tot en met 31 december 2003. De subsidiestroom en uitgaven hiervan, lopen over de exploitatierekening van de VVD.

Baten

In 2002 is de Wet Subsidiëring Politieke Partijen (opnieuw) gewijzigd. De subsidiebedragen zijn in totaliteit voor alle Politieke Partijen op jaarbasis verhoogd van euro 6,8 miljoen naar euro 9 miljoen. Doordat bij de opstelling van de begroting voor 2002 niet gerekend is op deze toenmalige onzekere tweede verhoging, is de gerealiseerde subsidie euro 465.000,- hoger dan begroot.

Het aantal leden waarmee het jaar 2002 werd gestart was 47.441. Het jaar 2002 werd afgesloten met 45.998 leden. Dit is een achteruitgang van 1.443 leden. De inkomsten van de VVD hebben in 2002 voor circa 37% bestaan uit contributies van de leden. Dit percentage is lager dan voorgaande jaren, doordat de inkomsten uit subsidie fors zijn verhoogd van een kleine euro 0,9 miljoen tot ruim euro 1,3 miljoen en doordat in de aanloop naar de verkiezingen de post overige inkomsten van het hoofdbestuur circa euro 0,7 miljoen hoger is uitgekomen in vergelijking tot de begroting van 2002.

De financiële actie, die in april 2002 onder de leden van de VVD werd gehouden, heeft euro 240.000,- opgebracht (dit bedrag is exclusief kosten ad. euro 13.000,-). In 2001 was dit bij een zelfde actie euro 236.000,-. Daarnaast heeft het Mr H.C. Dresselhuysfonds een gift gedaan van euro 272.000,- ten behoeve van de Tweede Kamer verkiezingen in 2002. Van zeven andere rechtspersonen werd in totaal euro 121.000,- ontvangen.

Onder de overige inkomsten hoofdbestuur zijn de giften van leden (euro 240.000,-), giften van rechtspersonen (euro 393.000,-), de sponsorbijdragen (euro 5.000,-), de inkomsten van particulieren uit fundraising diners (euro 14.000,-) en overige inkomsten waaronder de ontvangen rente (euro 119.000,-) opgenomen.

De VVD-Bestuurdersvereniging is met de VVD op 1 juli 2002 overeengekomen dat alle (huidige) diensten van de VVD-Bestuurdersvereniging, behoudens het magazine Provincie en Gemeente, voor een vast bedrag per jaar worden ingekocht bij de VVD. Het overeengekomen bedrag is circa euro 90.000,- per jaar. De helft van dit bedrag is als bate voor de VVD verantwoord in 2002.

De stichting organisatie vrouwen in de VVD heeft op 1 oktober 2002 opgehouden te bestaan. De activiteiten zijn opgegaan in de VVD en in het liberaal vrouwen netwerk. Hierdoor zijn minder baten (en lasten) geboekt.

De aan de Haya van Somerenstichting doorberekende kosten zijn op een aantal onderdelen gewijzigd. In 2002 werden de aan de Haya van Somerenstichting (opleiding en training) doorberekende indirecte kosten gesaldeerd onder de kosten. De direct doorberekende kosten werden onder de inkomsten verantwoord. Dit gebeurde op verzoek van het Ministerie voor de vaststelling van de verschillende subsidies, namelijk de subsidie voor vorming en scholings activiteiten (thans: opleiding en training) en de subsidie politieke partijen. De subsidie die voorheen apart voor opleiding en training werd ontvangen is thans integraal ondergebracht onder de subsidie voor politieke partijen. Om deze reden is in vergelijking met vorig jaar een hoger bedrag aan baten opgenomen. De opleiding en trainingsactiviteiten gaan wel gewoon verder onder de vlag van de Haya van Somerenstichting. De Haya van Somerenstichting wordt nu alleen nog voor de verkrijging van een andere subsidie gebruikt, namelijk de subsidie in het kader van projecten in Midden en Oost-Europa, tegenwoordig subsidie MATRA genaamd.

Lasten

- De kosten voor landelijke vergaderingen zijn euro 16.000,- hoger uitgekomen dan begroot. De stijging ten opzichte van de realisatie 2001 was euro 49.000,-. In 2002 zijn twee buitengewone algemene vergaderingen en één algemene vergadering gehouden.
- De kosten aan interne subsidies aan de Haya van Somerenstichting zijn toegenomen door een gewijzigde verantwoordingstechniek.
- De personele kosten zijn euro 39.000,- hoger uitgekomen dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 is er een daling van euro 34.000,-. Oorzaak van de overschrijding ten opzichte van de begroting was dat een niet uit de balans blijkende verplichting in één keer is verwerkt in de exploitatie en derhalve is opgenomen als verplichting op de balans. Zowel de kascommissie als KPMG hadden in 2001 het advies gegeven om in 2002 dit op deze manier te verwerken in de balans en exploitatierekening.
- De bureaustkosten zijn euro 89.000,- hoger dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 zijn de bureaustkosten met euro 21.000,- toegenomen. De hoger dan begrote kosten werden veroorzaakt door:
 - automatiseringskosten: hogere kosten als gevolg van het opzetten en onderhouden van een computernetwerk dat voldoet aan de eisen van onder meer een frequent e-mail gebruik. Om de frequentie aan te geven: in 2002 zijn per dag circa 1.000 e-mail berichten ontvangen of verzonden. Daar bovenop zijn per dag circa 100 e-mail berichten ontvangen die besmet zijn met een virus. Hiertegen zijn adequate maatregelen getroffen, zoals het implementeren van een mailsweeper en een firewall.
 - Kantoorbenodigdheden: het verbruik hiervan lag in 2002 wederom hoger dan in het voorgaande jaar. Om de frequentie aan te geven, geschoond van campagneactiviteiten: circa 1,7 miljoen vel papier, circa 200.000 vel briefpapier, circa 300.000 enveloppen.
- De kosten van de ledenadministratie zijn in 2002 gestegen met euro 69.000,- ten opzichte van de begroting. Ten opzichte van de realisatie 2001 was de kostenoverschrijding euro 61.000,-. Dit is hoofdzakelijk te verklaren, doordat de aanloopkosten van VVD.(intra)net (euro 60.000,-) geassocieerd zijn onder de kosten van de ledenadministratie. Doel van het intranet is om onder meer de kwaliteit van de ledenadministratie te verbeteren. Deze kwaliteitsverbetering sluit aan bij punt 16 van de concrete vernieuwingsvoorstellen.
- De kosten voor jongerenbeleid (jongerendag) ter waarde van circa euro 14.000,- zijn niet rechtstreeks uit de exploitatie gefinancierd maar uit het verkiezingsfonds.
- De kosten voor themadagen zijn euro 18.000,- lager dan begroot, omdat prioriteit werd gegeven aan het houden van vernieuwingsdiscussiedagen.
- De kosten van partijvoorlichting zijn euro 20.000,- hoger dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 zijn de kosten euro 4.000,- lager. De hoger dan begrote kosten werden gemaakt in het kader van de zendtijd politieke partijen. Hiervoor wordt subsidie genoten per toebedeelde minuten zendtijd. Tegenover deze hogere kosten staat een hoger bedrag aan subsidie inkomsten in het kader van zendtijd politieke partijen. De hogere inkomsten zijn het gevolg van meer toegewezen minuten zendtijd dan begroot.
- De kosten voor informatiemateriaal zijn euro 92.000,- hoger dan begroot in verband met de verkiezingen in 2002. Hier staat tegenover dat ook voor euro 76.000,- hogere inkomsten werden behaald.
- De netto dotatie aan het verkiezingsfonds is in 2002 uitgekomen op circa euro 1,1 miljoen. Begroot was een dotatie van euro 200.000,-. Werkelijk is vanuit de exploitatie euro 401.000,- aan het verkiezingsfonds toegevoegd. Het restant van circa euro 0,7 miljoen is vanuit de overige inkomsten hoofdbestuur toegevoegd aan het verkiezingsfonds.
- De extra dotatie aan het eigen vermogen ad. euro 100.000,- is in de hoofdbestuursvergadering van 9 september 2002 besloten.
- De kosten voor partijcommissies zijn circa euro 8.000,- lager dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 is er een daling van euro 3.000,-. Doordat veel energie is gestoken in de omvorming van de partijcommissies is er relatief weinig vergaderd, waardoor de kosten laag zijn gebleven. Tevens zijn, gelijk aan het kabinet, de partijcommissies demissionair geweest gedurende de periode mei tot september 2002.

- De kosten voor nieuwe media (internet) zijn euro 25.000,- lager dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 is er een stijging van euro 24.000,-. Oorzaak van de lager dan begrote kosten is een uitgevoerde bezuinigingsmaatregel in het voorjaar van 2002.
- De kosten voor het magazine Politiek! zijn euro 20.000,- hoger dan begroot en ongeveer gelijk aan de realisatie van 2001. De hoger dan begrote kosten zijn te verklaren door een duurder afgesloten contract met de uitgeverij van het magazine Politiek! per 1 juli 2002. De algemene kostenstijging, alsmede lagere advertentie baten dan verwacht, zijn in dit contract door de uitgeverij verwerkt.
- De kosten voor opleiding en training zijn euro 43.000,- lager dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 is er een daling van euro 15.000,-. Oorzaak van de lager dan begrote kosten is een uitgevoerde bezuinigingsmaatregel in het voorjaar van 2002.
- De kosten internationale samenwerking is euro 9.000,- lager dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 is er een stijging van euro 7.000,-. Oorzaak van de lager dan begrote kosten is een uitgevoerde bezuinigingsmaatregel in het voorjaar van 2002.
- Het beleggingsresultaat over 2002 is, door het slechte beursklimaat, negatief uitgekomen op een bedrag van euro 47.000,-. Vorig jaar was dit euro 22.000,- negatief. Uitgedrukt in een percentage van het belegde vermogen van circa euro 0,9 miljoen is dit min 5,16%. De MSCI World Index had over dezelfde periode een performance van min 31,70%. De belegde portefeuille wordt beheerd door de professionele vermogensbeheerder MeesPierson.

Saldo exploitatierekening en het verenigingsvermogen

Het overschot op de exploitatierekening bedroeg in 2002 euro 48.823,-. Daarentegen bedroeg het behaalde beleggingsresultaat van MeesPierson min euro 47.245,-. Het saldo van het exploitatie overschot en het beleggingsresultaat in 2002 bedroeg derhalve plus euro 1.578,-. Voorgesteld wordt om dit saldo van exploitatieoverschot en beleggingsresultaat ad. euro 1.578,- aan het verenigingsvermogen toe te voegen. Het verenigingsvermogen stijgt daarmee tot euro 1.189.192,-.

Slotwoord

Door een forse verhoging van de Rijksoverheidssubsidie heeft de VVD in 2002 een aantal belangrijke taken kunnen blijven uitvoeren. Steeds moet echter bedacht worden dat deze verhoging van de subsidie per zetel geldt. Dit betekent dat het secretariaat in haar uitgavenpatroon een grotere mate van flexibiliteit dient in te bouwen. Door een jaarlijks afnemend ledenaantal en het steeds groter wordende percentage basiskosten, blijft er steeds minder geld voor vrije beleidsruimte over. Dit heeft er toe geleid dat het hoofdbestuur in samenspraak met het secretariaat van de Tweede-Kamerfractie Hans van Baalen heeft verzocht een efficiencyonderzoek te doen, wat tot doel heeft een besparing op de basiskosten te realiseren. Het effect op de begroting 2003 van de uitkomsten van dit efficiencyonderzoek zal ik in de najaarsvergadering in november 2003 aan de orde brengen.

Den Haag, 17 maart 2002

Drs M. Kuperus RC
penningmeester

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Resultaat over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Baten	3.046	3.124	4.397	3.528
Lasten	3.046	3.124	4.348	3.501
Saldo baten en lasten	-	-	49	27
Beleggingsresultaten	-	-	-47	-22
Resultaat	-	-	2	5

Hierna zijn achtereenvolgens opgenomen:

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

1. Balans
- 2a Exploitatierkening (baten)
- 2b Exploitatierkening (lasten)
- 3a Toelichting op de contributie inkomsten
- 3b Toelichting op de ontvangen en afgedragen giften aan afdelingen

Haya van Somerenstichting, Den Haag

4. Balans
- 5a Exploitatierkening (baten)
- 5b Exploitatierkening (lasten)

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

1. Balans per 31 december 2002 (x 1.000)

(na verdeling exploitatieresultaat)

	31-12-2002	31-12-2001
Vaste activa		
Inventaris, automatiserings- apparatuur en vervoersmiddelen	230	254
Vlottende activa		
Effecten	708	809
Voorraad informatiemateriaal	84	46
Nog te ontvangen subsidie	222	499
Te vorderen en vooruitbetaalde kosten	248	250
Liquide middelen	3.142	2.251
	<u>4.634</u>	<u>4.109</u>
Passiva		
Verenigingsvermogen		
Verenigingsvermogen	1.189	1.088
Fondsen en voorzieningen		
Verkiezingsfonds	1.071	860
Kortlopende schulden		
Crediteuren	126	189
Nog af te dragen loonheffing	3	16
Nog af te dragen premie soc.verz.	5	-
Overlopende passiva	2.240	1.956
	<u>4.634</u>	<u>4.109</u>

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

2a. Exploitatierkening over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Baten				
Contributie aandeel				
Hoofdbestuur	1.605	1569	1.598	1.577
Overige inkomsten	24	88	771	595
Verkoop				
informatiemateriaal	52	102	178	60
Subsidie Politieke				
Partijen	945	879	1.344	893
Subsidie Radio &				
Televisie	45	45	60	48
Subsidie IMD	53	54	56	51
Cursusbijdragen	25	45	21	27
Doorbekende kosten:				
VVD-Bestuurdersver.	98	99	130	104
Organisatie Vrouwen	-	22	15	19
Nordstichting	32	31	31	29
Haya van Somerenst. ¹	120	140	193	125
Bijdrage	-	3	-	-
flitscongressen				
Totaal inkomsten	2.999	3.077	4.397	3.528
Beleggingsresultaat	47	47	-47	-22
Totaal baten	3.046	3.124	4.350	3.506

¹ Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

2b. Exploitatierkening over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Lasten				
Hoofdbestuur	108	101	87	81
Landelijke vergaderingen	128	105	121	72
Interne subsidies	25	25	66	33
Personeelskosten ¹	1149	1.251	1290	1324
Huisvestingskosten ¹	223	213	216	206
Bureaustkosten ¹	209	170	259	238
Reis- en verblijfkosten ¹	39	43	40	35
Communicatiekosten ¹	193	220	193	184
Kosten ledenadministratie ¹	173	77	146	85
Kosten jongerenbeleid	3	14	-	6
Kosten ledenwerving en ledenbehoud	42	68	53	88
Themadagen	24	23	5	16
Kosten partijvoorlichting	56	75	95	99
Kosten informatiemateriaal	45	80	172	77
Dotatie verkiezingsfonds	200	200	1123	581
Dotatie eigen vermogen	-	-	100	-
Partijcommissies	16	16	8	11
Nieuwe Media	40	62	37	13
Ouderenbeleid	4	7	2	7
Magazine Politiek!	200	189	209	211
Opleiding en Training ¹	88	112	69	84
Kosten internationale samenwerking	81	66	57	50
Onvoorzien	-	7	-	-
Totaal kosten	3.046	3.124	4.348	3.501
Totaal lasten	3.046	3.124	4.348	3.501
Exploitatieresultaat (inkomsten - kosten)	-	-	49	27
Beleggingsresultaat	-	-	-47	-22
Resultaat	-	-	2	5

¹ Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

3a. Toelichting op de contributie inkomsten over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Aantal inningen	48.000	49.000	47.739	48.536
Totaal ontvangen contributie	2.646	2.532	2.607	2.494
Bij: -Toeslag administratiekn.	34	34	34	34
Af: -Toeslag VVD-Bestuurdersver.	206	168	228	142
Totaal te verdelen contributie	2.474	2.398	2.413	2.386
Af: -Aandeel Kamercentrales	198	189	192	198
Af: -Aandeel Ondercentrales	77	74	72	71
Af: -Aandeel Afdelingen	594	566	551	540
Resteert:				
Aandeel Hoofdbestuur	1.605	1.569	1.598	1.577

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

**3b. Toelichting op de ontvangen en afgedragen giften
aan afdelingen over 2002 (x 1.000)**

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Aantal giften	10.000	10.000	10.433	9.638
Bedrag giften leden	230	227	265	261

Haya van Somerenstichting, Den Haag

4. Balans per 31 december 2002 (x 1.000)

(na verdeling exploitatieresultaat)

	31-12-2002	31-12-2001
Vaste activa		
Automatiseringsapparatuur	-	1
Vlottende activa		
Subsidie Ministerie van Buitenlandse Zaken	64	62
Te vorderen en vooruitbetaalde kosten	-	-
Liquide middelen	1	2
	<u>65</u>	<u>65</u>
Passiva		
Schulden op korte termijn		
Rekening courant met VVD	65	65
	<u>65</u>	<u>65</u>

Haya van Somerenstichting, Den Haag

5a. Exploitatierkening over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Baten				
Subsidie VVD	-	-	45	8
Subsidie Ministerie van Buitenlandse Zaken	273	319	319	307
Totaal baten	273	319	364	315

5b. Exploitatierkening over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Lasten				
Directe personeelkosten	84	95	93	87
Projectkosten	134	160	166	167
Indirecte personeelskosten	-	36	23	26
Huisvestingskosten	25	10	25	10
Reis- en verblijfkosten	4	3	4	3
Bureaunkosten ¹	26	15	53	22
Totaal lasten	273	319	364	315

¹ Aangepast voor
vergelijkingsdoeleinden.

Evaluatie samenwerking JOVD-VVD

Januari 2003

Bijlage I, bij agenda 56e JAV 16/17 mei 2003

Onderstaand verslag is opgeschreven naar aanleiding van een evaluatie van de samenwerking tussen de VVD en de JOVD. Nadat het Rapport van de commissie Van Dalen, op basis van de Samenwerkingsovereenkomst VVD-JOVD, in 2000 in werking is getreden, is er bijna drie jaar verstreken. Nu is de tijd gekomen om de samenwerking eens kritisch onder de loep te nemen en om te streven naar het oplossen van de eventuele knelpunten. De uitkomst van de evaluatie staat in onderliggende Aanvulling op het Rapport Van Dalen 2002 (ArVD).

Het is de bedoeling van dit rapport om de uitwerking van het Rapport van Dalen (RvD) te beoordelen op problemen en knelpunten. Vervolgens zijn er voor die knelpunten organisatorische oplossingen gevonden en in onderstaand schrift opgenomen. De samenwerkingsovereenkomst VVD-JOVD staat aan de basis van de samenwerking tussen de VVD en de JOVD, terwijl ook het rapport van de Commissie van Dalen aan de basis van dit verslag ligt.

In een aanvullend "Jaarlijkse afspraken" (JA), op basis van het ArVD, het RvD en het protocol VVD-JOVD, kunnen dan de concrete afspraken per jaar opgenomen worden. Het JA zal in opzet afhankelijk zijn van specifieke beleidsdoelstellingen, zoals verkiezingen of andere activiteiten. Het JA is aldus een jaarlijkse praktische uitwerking van de samenwerking op basis van de beleidsplannen voor het betreffende jaar, en zal dus elk jaar opnieuw opgesteld worden door de hoofdbesturen van de JOVD en de VVD.

In beginsel is dit rapport een evaluatie vanuit de Hoofdbesturen (HB's), en dient dus in de eerste instantie door de beide Hoofdbesturen aangenomen te worden. Na 3 jaar, dus einde 2005, zal de samenwerking tussen de JOVD en de VVD opnieuw onder de loep genomen worden. In december 2002 zullen tussen de Hoofdbesturen de Jaarlijkse Afspraken worden opgesteld op basis van de beleidsplannen van de VVD en de JOVD, om de samenwerking voor het aankomend jaar vast te leggen.

De evaluatie heeft plaatsgevonden aan de hand van de clusters uit het samenwerkingsprotocol, met de volgende logische indeling:

- **Hoofdonderwerp / subonderwerp**
- *achtergrond*
- evaluatie en aanbeveling en eventuele vervolgactie
 - Afspraak

Historische inleiding

Bij de invoering van de 'Wet subsidiering politieke partijen' van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ontstond een nieuw tijdperk voor de samenwerking tussen de VVD en de JOVD. De VVD erkende de JOVD als de politieke jongerenorganisatie. De JOVD is hierbij politiek en organisatorisch onafhankelijk, zoals ook in de wet geregeld is.

Het protocol VVD-JOVD, aangenomen in 1999 door de Algemene Vergaderingen van de JOVD en de VVD, bevat een groot aantal aanvullende afspraken. Op 1 januari 2000 is dit protocol in werking getreden. Vervolgens heeft de commissie Van Dalen, aangesteld door de hoofdbesturen van de VVD en de JOVD, een eindrapport geschreven waarin een advies over een groot aantal meer en minder praktische zaken is gegeven. Dit Rapport Van Dalen is opgesteld op basis van het protocol VVD-JOVD, en is door de hoofdbesturen van de VVD en de JOVD aangenomen.

Huidige stand van zaken

De huidige samenwerking op hoofdbestuursniveau verloopt redelijk goed. De win-win-situatie die ontstaat bij een goede samenwerking wordt door beide besturen erkend. De acceptatie, en dus ook de samenwerking, van de JOVD op Kamercentrale- en afdelingsniveau verloopt daarentegen niet altijd naar wens. De JOVD wordt vaak niet geaccepteerd en beschouwd als concurrent van de VVD. Ook de JOVD zou zich meer kunnen inspannen voor de samenwerking met de VVD.

De daadwerkelijke uitvoering van de adviezen uit het Rapport Van Dalen zijn niet altijd (goed) uitgevoerd. De organisatorische adviezen zijn grotendeels ter harte genomen, maar de cultuuromslag die óók had moeten plaatsvinden in de samenwerking tussen de VVD en JOVD, heeft in den lande niet altijd plaats gevonden.

Doel van deze Evaluatie samenwerking JOVD-VVD is het contact tussen de VVD en de JOVD op alle bestuurslagen te verbeteren, en zodoende aan een liberale toekomst te werken. Dit kan alleen door in de JOVD en de VVD een acceptatie van het belang van elkaars organisatie te kweken: het bewerkstelligen van een cultuuromslag. De samenwerking kan op die manier leiden tot een win-win-situatie, waar beide partijen groot voordeel uit kunnen halen.

1. Bestuurlijke samenwerking / bestuurlijke vertegenwoordiging

Afgesproken is dat de JOVD in de verschillende onderdelen van de VVD vertegenwoordigd wordt door een adviseur, met name HB, LPC en LCO. Tevens is de JOVD voorzitter van de CLJ. De VVD heeft een adviserend lid in het JOVD HB.

Door ad hoc beslissingen aan VVD- en JOVD-zijde en door het niet toetsen van de wederzijdse activiteiten treden problemen op. Als voorbeeld geldt de BAV van de VVD die oorspronkelijk (voor de val van het kabinet) zou samenvallen met het JOVD novembercongres in 2002. Een aanbeveling is de communicatie omtrent activiteiten voortaan via de assistent van de VVD voor het jongerenbeleid te laten verlopen.

De aanwezigheid van de adviseur uit het VVD HB bij de hoofdbestuursvergaderingen van de JOVD wordt door beide kanten niet ervaren als relevante toegevoegde waarde. Ter vervanging hiervan zal een periodiek overleg (halfjaarlijks) met agenda tussen de beide hoofdbesturen plaatsvinden. Deze agenda zal voorafgaand aan het overleg door de VVD en de JOVD worden opgesteld, waarbij de samenwerking centraal zal staan. Een HB/HB-diner vlak na het aantreden van het JOVD-HB kan ter kennismaking dienen en overleg tussen de functie-equivalenten vergemakkelijken. Afspraken tussen de verschillende functionarissen van de hoofdbesturen zijn erg belangrijk. Maar vooral een open sfeer tussen de besturen is van het grootste belang!

- Er zal halfjaarlijks een overleg met agenda tussen het JOVD- en VVD-hoofdbestuur plaatsvinden. In het voorjaar wordt teruggeblikt op het afgelopen jaar en in het najaar worden nieuwe Jaarlijkse Afspraken gemaakt.
- Jaarlijks zal er een diner tussen het JOVD- en VVD-hoofdbestuur plaatsvinden in december. Daarnaast blijft het altijd gewenst periodiek bilateraal overleg tussen de beide HB-vertegenwoordigers te voeren.

2. Bestuurlijke samenwerking / protocol

Beide AV'en stelden een protocol vast dat de basis vormt voor de samenwerking.

Naleving van het protocol VVD-JOVD vindt niet overal plaats. Er zijn bijvoorbeeld nog steeds afdelingen waar de JOVD en de VVD niet samenwerken en de VVD (jongeren)activiteiten organiseert. Niet overal zijn de jongeren van de VVD geïnteresseerd in het bezoeken of organiseren van jongerenactiviteiten. Het blijkt dat deze jongeren bewust lid zijn van de VVD i.p.v. de jongerenorganisatie JOVD. Deze ruimte moet blijven bestaan.

Uiteraard is het mogelijk om de afdelingen van zowel VVD als JOVD periodiek in te lichten over de samenwerking tussen de VVD en de JOVD, en de bijbehorende ideeën en afspraken. Hiertoe zal een brief (o.i.d.) gestuurd worden naar alle 520 VVD en alle 30 JOVD afdelingen, alsmede naar de KC-Jongerenfunctionarissen en de KC-voorzitters. Ook wordt een jaarlijks interview in *Politiek* over de JOVD als oplossing gezien, daar dit de directe communicatie naar alle leden betreft. Door het informeren van de decentrale lagen van de JOVD en de VVD zal de win-win-situatie van de samenwerking nogmaals duidelijk gemaakt worden. Persoonlijke informatie-uitwisseling en begeleiding door de JOVD en de VVD (bijv. door de assistent jongerenbeleid) kan bijdragen aan deze win-win-situatie.

- Aan de afdelingen van de VVD en de JOVD, alsmede aan de jongerenfunctionarissen en de KC-voorzitters van de VVD, zal jaarlijks een brief gestuurd worden om de samenwerking tussen de JOVD en de VVD uiteen te zetten.

3. Bestuurlijke samenwerking / financiën

Jaarlijks doet de VVD een subsidieaanvraag in het kader van de Wet Subsidiëring Politieke Partijen en sluit deze subsidie door conform de overeenkomst tot subsidieverlening die is gesloten. De JOVD dient bij de VVD ter ondersteuning hiervan een jaarplan en –begroting in, dat de instemming heeft van de VVD.

Genoemd jaarplan en –begroting zijn gelijk aan het beleidsplan en de begroting van de JOVD.

Voor de officiële subsidieaanvraag van de JOVD, moet de portefeuillehouder jongeren van de VVD een beleidsplan en een begroting van de JOVD toegestuurd hebben gekregen, ter instemming en tegen de achtergrond van de gezamenlijke afspraken en aanwending van de daarbijbehorende middelen.

- Voor de subsidieaanvraag van de JOVD moet de portefeuillehouder jongeren in het VVD-HB een beleidsplan en een begroting van de JOVD toegestuurd hebben gekregen.

4. Bestuurlijke samenwerking / informatie-uitwisseling

Afgesproken is dat er over en weer informatie uitgewisseld zou worden over activiteiten en bijeenkomsten.

Een verbetering zou kunnen optreden door in ieder geval over te gaan tot een Jaarlijkse Agendaplanning ten aanzien van grote en voor de verenigingen belangrijke en onmisbare identiteit bepalende activiteiten. Overigens zal er duidelijkheid moeten zijn over deadlines, websites, publicaties en activiteitschema's via communicatie met de assistent jongerenbeleid VVD.

Tevens zullen er zo snel mogelijk banners op de sites van de VVD en de JOVD komen.

- De agenda's van de JOVD en de VVD zullen jaarlijks op elkaar afgestemd worden t.a.v. grote activiteiten.
- Er zullen banners op de sites van de VVD en de JOVD komen om de link tussen beide organisaties te bevorderen.

5. Bestuurlijke samenwerking / beleidsplan

In het RvD en in mindere mate in het protocol zijn veel procedureafspraken gemaakt over het beleidsplan van de JOVD en de rol van het VVD HB en de CLJ. De procedure behelst een vroegtijdig overleg tussen de Hoofdbesturen, consultatie van de CLJ op hoofdlijnen, advisering over het beleidsplan door het VVD HB en definitieve vaststelling door de AV van de JOVD.

Ten aanzien van het beleidsplan van de JOVD en de invloed daarop bestaat onduidelijkheid. Deze afspraken zijn opgenomen in het RvD, zodat deze afspraken alleen nog duidelijk gecommuniceerd dienen te worden. Dit zal zodanig moeten gebeuren dat de positie van zowel JOVD, CLJ als VVD in het proces duidelijk wordt, en er dient op toegezien te worden dat de procedure nageleefd wordt. Verder zullen de afspraken die de JOVD in de JA wil vastleggen, tevens in het beleidsplan opgenomen worden (uitbreiding en wijzigingen zijn natuurlijk altijd mogelijk). Het beleidsplan ligt namelijk aan de basis van de JA. De ledenvergadering van de JOVD heeft echter altijd het laatste woord over het beleidsplan van de JOVD.

- De afspraken die de JOVD in de JA wil vastleggen, moeten opgenomen worden in het JOVD-beleidsplan.

6. Bestuurlijke samenwerking / geschillencommissie

In het protocol is een geschillencommissie ten tonele gevoerd die bestaat uit gelijke vertegenwoordiging vanuit beide organisaties onder leiding van een onafhankelijk voorzitter. De commissie kan slechts dringend adviseren en geen bindende uitspraken doen.

Geen opmerkingen ten aanzien van het functioneren van de geschillencommissie, aangezien deze nog nooit bijeen heeft hoeven komen.

7. Integratie JOVD-VVD-Jongeren / ledenverkeer, dubbellidmaatschappen

Doelstelling van het protocol was JOVD en VVD jongeren te integreren. Uitgewerkte doelstelling was om zoveel mogelijk jonge VVD leden lid te maken van de JOVD en v.v. In dit kader is er één keer een mailing geweest naar alle jongeren met daarin een aanbod voor contributiereductie.

De contributiereductie en het innen van de contributie op een centraal punt en het daarna weer uitsplitsen is een complex gebeuren. Daarnaast is het koppelen van ledenadministraties niet toegestaan en gewenst. Gezocht zal moeten worden of er een mogelijkheid is mbt een contributieregeling, waarbij de protocollair vastgestelde doelstelling alsnog gerealiseerd zou moeten kunnen worden: het bevorderen van het dubbellidmaatschap van de VVD en de JOVD.

Om het dubbellidmaatschap aan te moedigen, zou de JOVD aan elk lid een mailing moeten sturen met de aanbieding om VVD-lid te worden, terwijl de VVD aan elk lid onder de 25 jaar een mailing zal moeten sturen met de aanbieding om JOVD-lid te worden. Tevens dient elk nieuw lid van de JOVD of de VVD een inschrijvingsformulier van de andere organisatie te krijgen.

- Er zal worden gezocht naar een oplossing voor het bevorderen van het dubbellidmaatschap van de VVD en de JOVD.
- De JOVD stuurt in een mailing aan elk lid een aanbieding om VVD-lid te worden.
- De VVD stuurt in een mailing aan elk lid onder de 25 jaar een aanbieding om JOVD-lid te worden.
- Aan elk nieuw lid van de JOVD of de VVD zal een inschrijvingsformulier van de andere organisatie gestuurd worden.

8. Integratie JOVD-VVD-Jongeren / opvang VVD jongeren in de JOVD

Opvang zou geboden worden door de VVD kernen actief te benaderen, VVD'ers in JOVD besturen te plaatsen en door JOVD afdelingen op te richten in plaatsen waar veel VVD jongeren wonen.

In beginsel waren de gegevens van de jongeren in de VVD in de "oude" administratie van de VVD moeilijk opvraagbaar. Met de nieuwe administratie is dat probleem, voor zover het bestond, verdwenen en moet dit punt gemakkelijker uitgevoerd kunnen worden.

Er bestaan nog steeds hardnekkige "witte vlekken" op de kaart van Nederland waar de JOVD nooit voet aan de grond heeft gekregen. Deze verdienen de gezamenlijke aandacht van de VVD en JOVD, met de erkenning dat niet alle jongeren die politiek actief worden, dat in JOVD-verband willen doen. Ook het activeren van JOVD-jongeren binnen de VVD moet begeleid worden. Er dient communicatie vanuit de VVD-afdelingen met veel 'JOVD-potentie' te zijn naar de JOVD, om er naar te streven nieuwe JOVD-afdelingen op te richten.

Deze taken dienen door de jongerenfunctionarissen van de Kamercentrales uitgevoerd te worden, met steun vanuit de hoofdbesturen van de VVD en de JOVD. Ook de regiovoorzitters van de JOVD dienen goed te communiceren met de jongerenfunctionarissen. Vanuit de JOVD dient aandacht te zijn voor het aanbieden van heldere overlegstructuren. Er zijn echter goede voorbeelden waar VVD afdelingen nu mede door de inspanningen van de JOVD een JOVD afdeling hebben.

Oplossingen voor het vergemakkelijken van bovenstaande doelen liggen in:

- Het opsporen en registreren van "witte vlekken" in de JOVD-landkaart en doelgericht potentie te peilen en oplossingen te genereren.

- Het verspreiden van een blauwdruk/handleiding voor de afdelingen en regio's van de JOVD, alsmede aan de Jongerenfunctionarissen van de KC's: "hoe zet ik mijn eigen afdeling op?".
 - Het activeren van de jongerenfunctionarissen van de KC's, om zodoende de doelen te verwezenlijken.
- De JOVD zal blauwdrukken verspreiden aan de afdelingen en regio's van de JOVD, alsmede aan de jongerenfunctionarissen van de KC over het opzetten van afdelingen.

9. Integratie JOVD-VVD-Jongeren / opvang JOVD'ers in de VVD

De VVD zou actief jongeren uit de JOVD doorgeleiden in de VVD.

Volgens de VVD is dit proces voor verbetering vatbaar, omdat nog steeds veel personen verloren gaan voor het liberalisme. Een grote verantwoordelijkheid is gelegen bij het individu zelf. Loopbaancourses en begeleiding van jongeren in besturen helpen hierbij; dit is voornamelijk een taak van de jongerenfunctionarissen van de KC's. Daarnaast heeft de VVD de intentie talentvolle JOVD'ers op te nemen in een databank. Jongeren worden actief uitgenodigd van zich te laten horen.

De JOVD zou periodiek de namen van in haar ogen capabele (oud-)JOVD'ers moeten doorgeven aan de VVD, zodat deze personen benaderd kunnen worden. Natuurlijk dienen ook deze personen kenbaar te maken dat ze actief in de VVD willen worden, waar wederom voor de jongerenfunctionaris een communicerende rol weggelegd is. De rol als contactpersoon van de jongerenfunctionarissen dient beter naar voren te worden.

- De JOVD geeft periodiek de namen van capabele (oud-)JOVD'ers door aan de VVD, zodat de VVD hen kan benaderen voor bestuurlijke en politieke functies.

10. Politiek jongerenwerk / activiteiten

Afgesproken is dat de JOVD in het vervolg politiek jongerenwerk in de VVD zou verzorgen; de VVD (op alle niveaus) zou geen jongerenactiviteiten meer organiseren. Dit hield voor de JOVD de opdracht in haar activiteiten voor alle jongeren aantrekkelijk te maken.

Al in punt 2 en 8 zijn de problemen van de afdelingen en "witte vlekken" benoemd. De JOVD is op sommige plaatsen niet vertegenwoordigd door een afdeling. Taak van de jongerenfunctionaris is het oprichten van een JOVD-afdeling en er voor te zorgen dat er potentie gecreëerd wordt voor liberale jongeren, om bij voldoende potentie i.s.m. met de regio's van de JOVD activiteiten te organiseren. Als de jongerenfunctionarissen activiteiten van de VVD, buiten de JOVD om georganiseerd ziet worden, moet dit worden doorgegeven aan het JOVD HB en de regio. Voorkomen door communicatie is echter beter dan genezen! De JOVD organiseert in principe het politiek jongerenwerk van de VVD, en bij gebreke van de JOVD is er voor de regio's van de JOVD een rol weggelegd om samen met de jongerenfunctionarissen activiteiten te organiseren, behalve daar waar die behoefte niet is.

De Hoofdbesturen doen de aanbeveling om op KC-, OC- en lokaal niveau gelden die in de begroting beschikbaar komen voor activiteiten gericht op jongeren binnen de VVD, na aanvraag door de JOVD i.s.m. met de jongerenfunctionaris, als subsidies aan de JOVD beschikbaar te stellen om hiermee jongerenactiviteiten te ondersteunen. Verder wordt geadviseerd de huidige werkwijze te continueren.

11. Politiek jongerenwerk / ledenwerving, wervingsmateriaal

Bepaald is dat de informatie over beide organisaties in nieuwe ledenpakketten en infopakketten verzonden wordt. Daarnaast worden vragen om informatie doorgesluist.

Benadrukt moet worden dat deze doelstelling per direct krachtig moet worden uitgevoerd. De afspraken zijn gemaakt, alleen over de uitvoering bestaat nogal eens miscommunicatie. De JOVD en de VVD zullen zorgen voor flyers van elkaars organisatie in de ledenpakketten.

- De JOVD en de VVD zullen zorgen voor flyers van elkaars organisatie in de ledenpakketten.

12. Politiek jongerenwerk / PKP

In het protocol is bepaald dat de JOVD politiek onafhankelijk is. Als uitvloeisel van deze onafhankelijkheid concipieert de JOVD haar eigen "verkiezingsprogramma", het PKP (Politiek Kernpunten Program).

De doelstelling van het PKP is de een leidraad te vormen voor de JOVD-mening voor 4 jaar. Het PKP moet debat uitlokken, zodat discussie actief verzorgd blijft. Er moet echter een soepeler verloop zijn in de uitvoering van de procedures. Het plan blijft echter wel ten allen tijde een JOVD plan. Zij heeft ten aanzien van inhoud en bekendmaking dan ook haar eigen vrijheid. Wel zal nagedacht worden over het effect van de persuitlatingen op de JOVD en de VVD, ook tijdens verkiezingstijd. Het plan zal ter kennisgeving aan het VVD-HB en de CLJ gestuurd worden.

- Het PKP zal ter kennisgeving aan het VVD-HB en aan de CLJ gestuurd worden.

13. Politiek jongerenwerk / vorming en scholing

In het protocol en het RvD is over vorming en scholing weinig geschreven. Opmerkelijk, omdat vorming en scholing hét middel is voor politieke bewustwording onder jongeren.

De positie van de JOVD in het cursusprogramma is een constant punt van aandacht. Bezwaren van "oneerlijke" concurrentie van gratis JOVD cursussen ten opzichte van de "dure" Haya cursussen worden soms gehoord vanuit afdelingen, maar zijn te verklaren door de verschillende opzet van de cursussen (gratis cursusleiders in de JOVD tegen betaalde cursusleiders in de VVD, gratis zalen in de JOVD en betaalde zalen in de VVD etc). Er kan bij de VVD gezocht worden naar drempelverlagende maatregelen, aangezien door deze cursussen jongeren geactiveerd en geënthousiasmeerd worden voor de VVD: het jongerenbeleid. Momenteel is er een korting van 50 % voor VVD-leden onder de 25 jaar. Een uitbreiding naar JOVD-leden is misschien een optie. Een schakeling van JOVD- en Haya-cursussen is een mogelijkheid die verder uitgezocht dient te worden.

14. Jongerenfunctionarissen in de VVD / vergaderorde CLJ

In het protocol is bepaald dat de JOVD de voorzitter levert voor de CLJ. Ook is de JOVD verantwoordelijk voor de agendavoering en de procedures in de CLJ. Aanvullend op het protocol is in het instellingsbesluit d.d. 8-11-1999 van het VVD HB en het JOVD HB bepaald dat de JOVD de ondersteuning van de CLJ verzorgt.

Wat betreft de vergaderorde en ten aanzien van het CLJ-weekend, is de mening dat dit alles zeer aardig tot goed gaat. De vergaderingen worden steeds beter bezocht, terwijl ook de doelstellingen en de uitwerkingen door de jongerenfunctionarissen steeds duidelijker gebeuren. Ook de financiële kanten zijn geregeld: de JOVD draagt de kosten voor het instituut, terwijl de VVD voorziet in de aansluiting. Bijdragen worden door de VVD in natura geleverd. Dit o.a. door het combineren van weekenden van de CLJ met activiteiten van de VVD. Reiskosten van de CLJ'ers worden betaald door de kamercentrales van de VVD.

Standaard zal er 1 CLJ-weekend per jaar georganiseerd worden. Zelfstandige CLJ-weekenden worden op uitzonderingsbasis georganiseerd.

De financiering van extra activiteiten door de VVD, dan wel de JOVD, dient per geval beoordeeld te worden.

- Er zal 1 CLJ-weekend per jaar georganiseerd worden.

15. Jongerenfunctionarissen in de VVD / taakinfilling KC J's

In het RvD is een taakomschrijving voor de KC Jongerenfunctionaris opgenomen. Deze heeft als taak jongeren aan de partij te binden, te geleiden naar functie in of namens de VVD en een stroom van talent te genereren.

De JOVD stuurt naar elke nieuwe Jongerenfunctionaris een functieomschrijving en doelstelling van de CLJ. Tijdens CLJ-vergaderingen, en door de Kamercentrales, dient er op toegezien te worden dat deze doelstellingen ook gehaald worden. De uitvoering van de taken van de jongerenfunctionaris dient nog verbeterd te worden, hoewel een stijgende lijn merkbaar is. Controle en stimulering door de HB's blijft echter wenselijk!

Verder geen opmerkingen behalve het bereikte resultaat ten aanzien van de nieuwe taakomschrijving en doelstelling (zie ook punt 16).

- De JOVD stuurt naar elke nieuwe Jongerenfunctionaris een functie-omschrijving en de doelstelling van de CLJ.

16. Jongerenfunctionarissen in de VVD / doelstelling CLJ

Doelstelling van de CLJ is thans het adviseren van het JOVD en VVD HB over het jongerenbeleid.

Geen opmerkingen behalve het bereikte resultaat ten aanzien van de nieuwe taakomschrijving en doelstelling (zie ook punt 15).

17. Jongerenbeleid in de VVD / kiezersbinding

In het RvD is het binden van jonge kiezers aan de VVD door het creëren van een open klimaat voor jongeren een verantwoordelijkheid van de VVD jongerenfunctionarissen.

Aan de kiezersbinding via jongerenbeleid wordt gewerkt door de VVD. Een algemene constatering is echter dat er tot op heden niets tot weinig aan gedaan is; dit zal moeten verbeteren.

18. Jongerenbeleid in de VVD / talentmanagement

In het RvD is talentmanagement benoemd als een van de verantwoordelijkheden.

In dit kader kunnen worden genoemd: doorstroming (punt 9), maar ook mogelijkheden tot meeliften in kadertrainingen door jongeren. Masterclasses en politieke cafés zoals georganiseerd in de VVD-afdeling Den Haag, Amsterdam en Rotterdam, zijn een goed voorbeeld.

19. PR en Campagne / jongerencampagne

In het RvD is hier niet veel over geschreven, behalve dat de VVD zelf het recht heeft deze campagne in verkiezingstijd op zich te nemen als de JOVD daar niet in voldoet.

Er zijn het afgelopen jaar veel lessen geleerd. Voorbeelden zijn te vinden in de slechte coördinatie en toewijzing sprekers van de VVD ten aanzien van de campagne van de JOVD. De lessen moeten worden meegenomen en tot uitdrukking komen in het werkplan door afspraken te maken over data, sprekers en dergelijke tussen de HB's.

De Liberale Jongerendagen zijn een element van de doelstelling 'continue campagne', die door de JOVD en de VVD voorgestaan wordt. Duidelijke afspraken en doelstellingen moeten worden geformuleerd om problemen te voorkomen. Dit zal een duidelijk onderdeel moeten worden van de JA.

Bijlage 2

in 2003

**Vernieuwing:
over de jaarplannen
2003 en 2004.**

Hoofdbestuur

Vernieuwing: ook in het jaarplan

Het jaar 2003 is een uitzonderlijk jaar voor de VVD. Op 22 januari vinden er vervroegde verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats en op 16 en 17 mei besluit de jaarlijkse algemene vergadering over een groot pakket voorstellen om het functioneren van de partij te verbeteren. Deze beide zaken drukken eenmalig een groot stempel op de activiteiten van de partij. Het is logisch dat de eerste drie maanden van het jaar overheerst worden door de opeenvolgende campagnes voor Tweede Kamer en Provinciale Staten. Het ligt ook voor de hand dat de besluitvorming van de jaarlijkse algemene vergadering ook van directe invloed zal zijn op de nog in 2003 uit te voeren activiteiten. Voorstellen als 'one man, one vote' en de ledenraadpleging leiden direct zichtbaar tot nieuwe werkzaamheden, maar ook de andere, minder direct in het oog lopende voorstellen hebben aanzienlijke invloed op de te ontplooien activiteiten.

Daarnaast heeft de terugloop in kamerzetels en ledental ook gevolgen voor de financiële ruimte waarbinnen deze activiteiten ontplooid kunnen worden. Op termijn wordt dit versterkt door de toenemende kosten van campagnes enerzijds en het toenemend aantal leden dat in verband met de leeftijd een lagere contributie verschuldigd is anderzijds.

Dit alles is ook aanleiding om nadrukkelijk aandacht te besteden aan zowel de afstemming tussen de professionele organisatie en de vrijwilligers als aan de afstemming tussen het algemeen secretariaat en de ondersteuning van de Tweede Kamerfractie. Dit moet bijdragen aan een organisatieontwikkeling van het algemeen secretariaat naar een doelmatige dienstverlenende organisatie.

Tegen deze achtergrond vindt het hoofdbestuur het niet zinvol om een 'gewoon' jaarplan aan de algemene vergadering voor te leggen, waarvan op het moment van uitbrengen al duidelijk is dat het niet in die vorm zal worden uitgevoerd, sterk beïnvloed zal worden door de verdere besluitvorming op de algemene vergadering en dus niet in een meerjarig perspectief valt te plaatsen. Het hoofdbestuur geeft er de voorkeur aan om de besluiten van de jaarlijkse algemene vergadering voortvarend uit te werken naar een jaarplan nieuwe stijl voor het jaar 2004. Dat zal dan tezamen met de begroting 2004 nog dit jaar aan de algemene vergadering in november worden voorgelegd.

Uitgaande van de gewenste organisatieontwikkeling is wel een begin gemaakt met het ontwikkelen van de opzet van een jaarplan nieuwe stijl. Vertrekpunt is hierbij dat jaarplan en begroting een meer directe relatie met elkaar horen te hebben. Daarom is het van belang niet alleen de directe kosten, maar ook de indirecte (vooral: personeelskosten) aan activiteiten toe te rekenen. Daarbij wordt voor alle activiteiten gestreefd naar zogenaamde SMART doelstellingen (*specific, measurable, achievable, realistic, timely*), concrete maatstaven die het mogelijk maken om vast te stellen of we gestelde doelen bereiken en of bijsturen nodig is.

Voor een tweetal activiteiten is hierna al een voorbeeld van de nieuwe opzet gegeven. Het gaat hierbij alleen om de globale indruk; afhankelijk van nog te maken beleidskeuzes zal een definitieve indeling worden gemaakt en de opzet meer volledig worden uitgewerkt.

Activiteit:

Doen laten uitgeven van het magazine Politiek!.

Concrete doelstelling:

Primair : leden van informatie te voorzien en hen op de hoogte te houden van wat er in de partij speelt, dus binding van de minder actieve leden met de partij. Secundair: redactionele artikelen, interviews en discussie.

Maatstaf:

Voorafgaande informatie: in oktober 2001 is door Interview-NSS een lezersonderzoek onder 300 willekeurige abonnees van het magazine Politiek! gehouden. Uitkomst van deze representatieve steekproef was dat 92% van de onderzochte groep het magazine waardeert als zeer goed of goed en 8% van de onderzochte groep waardeerde het blad als neutraal of matig. Om na te gaan of de waardering die abonnees hebben over het magazine Politiek! in de loop der tijd is veranderd zal een nieuwe meting gedaan moeten worden. Daarbij kan dit keer eventueel worden besloten een waarderingsonderzoek door een aantal vrijwilligers te laten verrichten.

Hoofdbestuur lid:

Drs W.B. Groen

Uitvoering:

Mr D.W. Zwart

Uitgaven

Arbeidsgerelateerd:	2.000,-
Overige indirecte kosten:	1.000,-
Directe kosten:	<u>200.000,-</u>
Totaal:	203.000,-

Ter zijde: het totaal van euro 203.000,- is op basis van activity based costing tot stand gekomen. Een toelichting bij deze wijze van begroten kan u nalezen in bijlage 2A van de beschrijvingsbrief.

Activiteit:

Partijcommissies

Concrete doelstelling:

Voorafgaande informatie: in september 2002 zijn 19 partijcommissies in een nieuwe structuur van start gegaan. In de nieuwe (netwerk)structuur wordt veelvuldig gebruik gemaakt van deskundige leden die op projectmatige basis in werkgroepen aan een duidelijke taakopdracht werken en die binnen een bepaald tijdpad die taakopdracht uitvoeren.

Doelstelling: inhoudelijke advisering aan kamerleden, de verschillende VVD fracties en het hoofdbestuur, inhoudelijke ondersteuning van externe bijeenkomsten, binding houden met betrokken leden.

Maatstaf:

Opkomst van leden van de partijcommissies op partijcommissie vergaderingen. Aantal uitgebrachte adviezen aan het hoofdbestuur.

Hoofdbestuurslid:

Te benoemen op de JAV van 16 en 17 mei

Waarneming door S. van Heemskerck Pillis-Duvekot

Uitvoering:

Mr. G.O.J. Meijer

Uitgaven:

Arbeidsgerelateerd:	45.000,-
Overige indirecte kosten:	7.000,-
Directe kosten:	<u>16.000,-</u>
Totaal	68.000,-

Ter zijde: het totaal van euro 68.000,- is op basis van activity based costing tot stand gekomen. Een toelichting bij deze wijze van begroten kan u nalezen in bijlage 2A van de beschrijvingsbrief.

Bijlage 3

AANVULLENDE NOTITIE BIJ HET RAPPORT “NAAR EEN NIEUWE AMBTSKETEN VOOR DE BURGEMEESTER?”

AANVULLENDE NOTITIE VAN DE VVD COMMISSIE POSITIE BURGEMEESTER EN VERANDERING LOKAAL BESTUUR

10 april 2003

INHOUDSOPGAVE:

1. Inleiding
2. Ontwikkelingen aanstellingswijze burgemeester
3. Modellen aanstellingswijze burgemeester
4. Standpunt Commissie positie burgemeester en verandering lokaal bestuur nader toegelicht
5. Door commissie aangebrachte wijzigingen in het rapport

6. Positie gemeenteraad bij een rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester
7. Slot.

Bijlage 1:

Elementen systeem van een rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester

Bijlage 2:

Samenstelling VVD Commissie positie burgemeester en verandering lokaal bestuur.

AANVULLENDE NOTITIE BIJ HET RAPPORT “NAAR EEN NIEUWE AMBTSKETEN VOOR DE BURGEMEESTER?”

1. INLEIDING

Decennialang lang wordt er gesproken over de aanstellingswijze van de burgemeester. Vele rapporten zijn er aan dit onderwerp gewijd. Ook de laatste tijd is er weer een maatschappelijk discussie over. Het is actueler dan ooit. Denk aan de gemeenten die bij de benoeming niet de juiste procedure volgen, met als gevolg dat deze moet worden overgedaan. Denk voorts aan het burgemeestersreferendum, zoals onlangs in de gemeente Leiden werd gehouden.

Ook is er vorig jaar tijdens de kabinetsformatie over gesproken. In het Strategisch Akkoord (regeerakkoord van CDA, LPF en VVD) wordt gesteld, dat het systeem van benoeming door de Kroon is verouderd. Er wordt geopteerd voor een rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester. Vervolgens presenteerde de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties eind 2002 een verkennende notitie met daarin een aantal varianten voor de aanstellingswijze van de burgemeester. Omdat

op 22 januari 2003 verkiezingen voor de Tweede Kamer plaatsvonden, werd een keuze aan het nieuwe kabinet overgelaten.

Gelet op de discussie die aan de gang is, is het zaak dat de VVD een standpunt inneemt, en wel een helder standpunt. De partij kan niet achterover leunen. Er moet een keuze worden gemaakt. Is het VVD-standpunt van de door de Kroon benoemde burgemeester nog handhaafbaar? Aan de hand van het rapport "Naar een nieuwe ambtsketen voor de burgemeester?" van de Commissie positie burgemeester en verandering lokaal bestuur, is daarover vorig jaar gediscussieerd. Er vonden bijeenkomsten plaats op: 13 juli 2002 (Partijraad); 11 oktober 2002 (rondetafeldiscussie); 1 november 2002 (Bestuurdersvereniging en P.J. Oudgezelschap); 30 november 2002 (Buitengewone Algemene Vergadering te Noordwijkerhout). Het was de bedoeling dat besluitvorming over het rapport "Naar een nieuwe ambtsketen voor de burgemeester?" tijdens die Buitengewone Vergadering zou plaatsvinden. De ledenvergadering sprak echter uit dat er meer tijd voor discussie moest worden uitgetrokken, met als gevolg dat de besluitvorming werd uitgesteld. In deze aanvullende notitie wordt het standpunt van de commissie nog eens toegelicht. De notitie dient ter ondersteuning van de nadere gedachtevorming binnen de VVD.

Op een tweetal onderdelen van het rapport heeft de commissie een wijziging aangebracht. Het betreft de volgende punten:

- Het benoemen van de wethouders.
- De datum van invoering van het nieuwe systeem.

Voorts zal er apart aandacht aan de positie van de gemeenteraad worden besteed. Zie respectievelijk de hoofdstukken 5 en 6.

2. ONTWIKKELINGEN AANSTELLINGSWIJZE BURGEMEESTER

In Nederland wordt de burgemeester door de Kroon benoemd. Zoals reeds in de inleiding werd gememoreerd, wordt reeds lang over de wijze, waarop hij wordt aangesteld, gesproken. Dat heeft ertoe geleid, dat in de loop der jaren de invloed van de gemeenteraad op de benoeming is toegenomen. De laatste wijziging in het stelsel betrof het openbaar maken van de aanbeveling (2 kandidaten) van de gemeenteraad aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, met de mogelijkheid van een burgemeestersreferendum. Hoewel de VVD hier eigenlijk tegen was, heeft ze uit coalitieoverwegingen voor gestemd. Meer en meer blijkt dat de openbaarheid van de aanbeveling door de sollicitanten als onprettig wordt ervaren. Daar komt bij dat de kandidaten zich niet met een eigen beleidsprogramma kunnen profileren. In feite valt er dus weinig te kiezen. Niet onvermeld mag blijven, dat een aantal benoemingsprocedures, zoals in Leiden, Purmerend, Tiel, Roermond en Maarssen, moest worden overgedaan. Er werd namelijk niet voldaan aan de wettelijke eis om twee kandidaten voor te dragen. Waarschijnlijk wordt de laatste wetwijziging ongedaan gemaakt.

De VVD heeft zich altijd een voorstander van een door de Kroon benoemde burgemeester betoond. Maar diverse ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat binnen de VVD de Commissie positie burgemeester en verandering lokaal bestuur is ingesteld. Deze heeft de aanstellingswijze van de burgemeester onder de loep

genomen. In het rapport van de commissie is uitgebreid ingegaan op de ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan. Hier wordt nog eens aangegeven, dat sinds de invoering van het dualisme de rol van de burgemeester is veranderd. Zijn positie is er niet gemakkelijker op geworden. Ook speelt een rol, dat burgers niet meer willen dat er over hun hoofden heen besluiten worden genomen. Ze willen meebeslissen. Er is een brede roep om meer zeggenschap. De trend is om de invloed van de burgers op het bestuur te vergroten. Mondige burgers willen zeggenschap over wie er burgemeester wordt. De VVD moet dan ook niet bang zijn voor de stem van de kiezers. Liberalen hebben per definitie vertrouwen in hen. Anders zouden liberalen ook niet hebben gepleit voor de invoering van het algemeen kiesrecht, waar het onderhavige onderwerp enigszins mee is te vergelijken. Ook mag niet uit het oog worden verloren, dat de burgers denken, dat de burgemeester het in de gemeente voor het zeggen heeft. Quod non!

3. MODELLEN AANSTELLINGSWIJZE BURGEMEESTER

De commissie heeft een drietal modellen met betrekking tot de aanstellingswijze van de burgemeester beschreven, geanalyseerd en is vervolgens tot een standpunt gekomen.

Het gaat om de volgende drie modellen:

- a) Kroonbenoeming
- b) Rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester
- c) Door de gemeenteraad gekozen burgemeester: twee mogelijkheden: *door en uit* de gemeenteraad en een *door* de gemeenteraad *van buiten* gekozen burgemeester. Voor de uitleg van deze modellen, met de argumenten pro en contra, wordt naar het rapport verwezen.

4. STANDPUNT COMMISSIE POSITIE BURGEMEESTER EN VERANDERING LOKAAL BESTUUR NADER TOEGELICHT

Zoals gememoreerd heeft de commissie alle modellen geanalyseerd. Hieronder volgt het standpunt van de commissie.

Door de gemeenteraad gekozen burgemeester

Allereerst wordt ingegaan op “*de door de gemeenteraad gekozen burgemeester*”. Het kan daarbij gaan om “*een door en uit de raad gekozen burgemeester*”, en om “*een door de raad gekozen burgemeester van buiten*”.

De burgemeester die “*door en uit de raad*” is gekozen is een soort eerste wethouder. Niet meer dan dat! Dat geldt niet voor “*een door de raad van buiten gekozen burgemeester*”. Maar in beide situaties is er sprake van strijd met het dualisme. In het algemeen geldt, dat een burgemeester die door de raad is gekozen, is gebonden aan de meerderheid in de raad. Hij ontleent zijn legitimatie namelijk aan die raad. De raad zal zich ten opzichte van de burgemeester, die door de raad zelf is gekozen, minder onafhankelijk kunnen opstellen bij het uitoefenen van zijn controlerende taak. Dit is anders bij een burgemeester met een externe legitimatie. De raad kan dan frank en vrij opereren. Kortom, er is geen sprake van een

onafhankelijke positie; noch van de raad ten opzichte van de burgemeester, noch van de burgemeester ten opzichte van de raad. De kans is groot dat zo'n burgemeester een paladijn van de raad wordt. De burgemeester wordt afhankelijk van de raad. Het is dan ook de vraag of de burgemeester in staat is om de zaken van de gemeente goed te behartigen, zoals de Gemeentewet voorschrijft. Kortom, in het model van een door de raad gekozen burgemeester zijn beide elkaars gevangenen. Zowel de positie van de burgemeester als de controlerende rol van de raad verzwakken.

De commissie wijst een door de gemeenteraad gekozen burgemeester dan ook af. Dit systeem staat bovendien haaks op het in 2002 in de gemeenten ingevoerde dualisme. Burgemeester en raad moeten juist onafhankelijk ten opzichte van elkaar staan; de één is vooral uitvoerende macht, de ander is wetgevende, budgetterende en controlerende macht. Een door de raad benoemde of gekozen burgemeester kan verder leiden tot gemeentelijke "achterkamertjes" of "handjeklap". Een door de gemeenteraad gekozen burgemeester is een monistisch sluitstuk op een dualistisch stelsel. Daar moeten we dus niet aan beginnen.

Reactie op het "Tweede-Kamer-model"

Vorig jaar heeft de afdeling-Boskoop een amendement op het voorstel van de commissie ingediend. Het door deze afdeling voorgestane model wordt ook wel het "Tweede-Kamer-model" genoemd, omdat de wijze van totstandkoming van het college vergelijkbaar is met de totstandkoming van het kabinet op het nationale niveau. In dit model levert de grootste partij een formateur. Die zoekt een coalitie en maakt een bestuursakkoord (programma). De formateur wordt burgemeester en laat door de coalitiegenoten wethouders aandragen. De raad benoemt het college en dus ook de burgemeester.

De commissie meent er goed aan te doen in deze aanvullende notitie een reactie op het "Tweede-Kamer-model" te geven. In het oog springt, dat de burgemeester in feite door de gemeenteraad wordt benoemd. Dat is de voornaamste reden dat de commissie dit model afwijst.

Andere redenen zijn: niet altijd zal de grootste fractie de burgemeester leveren. Kleinere fracties kunnen de grootste "passeren". Vergelijk dit met het passeren in 1977/1978 van de grote winnaar PvdA, die het kabinet-Van Agt-Wiegel zag ontstaan in plaats van het tweede kabinet-Den Uyl. Qua tijd, dichterbij huis, dient het voorbeeld dat in 1999 de VVD-fractie in de Staten van Zuid-Holland de grootste werd, maar buiten Gedeputeerde Staten werd gehouden.

Opvallend is dat Vlaanderen, in verband met ongunstige ervaringen, af wil van de door de gemeenteraad gekozen burgemeester (achterkamertjes van gemeentelijke politieke partijen). Onze zuiderburen kiezen nu voor het systeem-Opstelten.

Overigens betekent het voorstel van de afdeling Boskoop indirecte invloed van de burgers en geen directe. Tot slot wordt opgemerkt, dat in het landelijke model ministers niet door de Tweede Kamer worden benoemd.

Voorkeur van de commissie

Wat is de voorkeur van de commissie?

De commissie ziet voor- en nadelen bij het systeem van de benoemde burgemeester en ook voor- en nadelen bij dat van de rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester. Zowel een door de Kroon benoemde burgemeester als een rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester zijn voor de leden van de commissie principieel aanvaardbaar. De leden zijn van mening, dat een zuivere vorm

van Kroonbenoeming, zoals beschreven in hoofdstuk 10 van het rapport, een aanvaardbare oplossing is. Maar de maatschappelijke en politieke realiteit laat zien, dat de Kroonbenoeming breed onder vuur ligt en dat de burgers meer invloed op de keuze van de burgemeester willen hebben. Ook in Europees verband komt Nederland steeds meer alleen te staan. En als de Kroonbenoeming geen of onvoldoende blijvend toekomstperspectief meer heeft, dan gaat de voorkeur uit naar een rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester. Het is dan beter om een stap vooruit te doen. In dat geval: een rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester. De VVD moet zelf de elementen van een nieuw systeem aangeven in plaats van lijdelijk aan de zijkant te blijven staan en de besluitvorming over een wijziging aan andere partijen over te laten. De VVD kan het zich niet veroorloven niet bij een stelselwijziging betrokken te zijn.

Zie voor de elementen van het systeem van de gekozen burgemeester bijlage 1.

5. DOOR COMMISSIE AANGEBRACHTTE WIJZIGINGEN IN HET RAPPORT

Binnen de VVD is kritiek geuit op het voorstel van de commissie om de burgemeester zijn "eigen" wethouders mee te laten nemen. De commissie blijft zich evenwel op het standpunt stellen dat de burgemeester de wethouders benoemt en ontslaat. De burgemeester moet namelijk samen met de wethouders de gemeente besturen en beleid maken. Het is dan goed, dat de burgemeester de personen uitzoekt, waarmee hij die klus wil klaren. Het college moet immers, zowel persoonlijk als inhoudelijk, een hecht team vormen. Maar voordat de burgemeester de wethouders benoemt en ontslaat, zullen ze worden gehoord door de gemeenteraad. De burgemeester verneemt zo het gevoel van de raad. Hij kan dan inschatten of er een werkbare relatie zal ontstaan. Het is aan de burgemeester om te bepalen wat hij met de opmerkingen van de raad doet. De burgemeester blijft dus volledig verantwoordelijk voor de benoeming en het ontslag van de wethouders.¹

Hier wordt nog opgemerkt, dat uit het trendrapport 2003 van Binnenlands Bestuur over dualisme (BB 7 maart 2003) blijkt, dat bijna de helft van de burgemeesters zegt graag de eigen wethouders te willen kiezen.

In het oorspronkelijke rapport van de commissie werd uitgegaan van invoering van het stelsel van de gekozen burgemeester in het jaar 2004. Dat is nu, anno 2003, niet meer haalbaar. De commissie kiest thans voor een zo snel mogelijke invoering. Er wordt dus geen jaartal meer genoemd.

6. POSITIE GEMEENTERAAD BIJ EEN RECHTSTREEKS DOOR DE BEVOLKING GEKOZEN BURGEMEESTER

In de discussie wordt gesteld, dat een rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester leidt tot een aantasting van de positie van de gemeenteraad. Er zouden onevenwichtige verhoudingen binnen het gemeentelijk bestuur ontstaan, met een overhand voor de burgemeester. Dat is absoluut niet het geval. De gemeenteraad en de burgemeester met zijn wethouders zijn twee eigenstandige

¹ Het lid Te Veldhuis meent, dat het, gelet op de zuiverheid van het dualistische systeem, niet gepast is, dat de gemeenteraad de wethouders hoort, voordat de burgemeester deze benoemt dan wel ontslaat.

gemeentelijke organen, elk met eigen bevoegdheden. Als beide goed functioneren houden ze elkaar in evenwicht. De positie van de raad wordt niet aangetast.

De raad stelt de bindende regels vast, bepaalt via de begroting of en zo ja, hoeveel geld wordt besteed en waaraan, en controleert het gemeentebestuur. Het budgetrecht geeft de raad vele mogelijkheden om het beleid te beïnvloeden. De burgemeester en de wethouder moeten dus besturen. De raad moet de uitvoerende macht controleren. Het heeft daartoe ook een aantal wettelijke instrumenten, zoals het recht van initiatief, het recht van amendement, het vragenrecht, het recht van interpellatie en het recht van onderzoek. Deze wettelijke positie geeft de raad de mogelijkheid, maar ook de plicht, om als een krachtige volksvertegenwoordiging op te treden en het bestuur te controleren. De raad moet dan wel gebruik van zijn bevoegdheden maken en als een leeuw optreden en zich niet als een lam gedragen. De houding van de raadsleden is zeer belangrijk. Niet alleen de formele structuur is van belang, maar ook de "cultuur". Veel, zo niet alles, hangt af van de houding die de raad zelf aanneemt.

7. SLOT

Er wordt wel beweerd, dat een rechtstreeks gekozen burgemeester ook gevolgen moet hebben voor de aanstellingswijze van de Commissaris van de Koningin en de minister-president. Deze functionarissen nemen echter in het landsbestuur een andere positie in.

De Commissaris van de Koningin is, naast een orgaan van de provincie, ook een rijksorgaan (artikel 126 Grondwet). In die zin heeft hij een aantal taken, die hun grondslag in diverse wetten vinden en nader zijn uitgewerkt en geregeld in de ambtsinstructie. De ambtsinstructie bepaalt wat van de Commissaris van de Koningin als rijksorgaan wordt verwacht. Er is via de Commissaris zeggenschap van het Rijk over de gang van zaken in een provincie.

Voor de positie van minister-president geldt dat de regering niet alleen bestaat uit ministers maar ook het staatshoofd. Dat brengt een andere situatie met zich mee. Lokaal bestuur is anders dan het landsbestuur.

Kortom, de commissie is van mening, dat het vraagstuk van de aanstellingswijze van de burgemeester niet moet worden verbreed met dat van andere functionarissen. De discussie moet zuiver worden gevoerd. Het proces moet niet worden gefrustreerd door er andere elementen bij te betrekken.

BIJLAGE 1:

ELEMENTEN SYSTEEM VAN EEN RECHTSTREEKS DOOR DE BEVOLKING GEKOZEN BURGEMEESTER

Het systeem van een rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester dient volgens de Commissie positie burgemeester en verandering lokaal bestuur de volgende elementen te bevatten:

- Voor de Commissaris van de Koningin, de Kroon en de vertrouwenscommissie is er geen rol meer weggelegd.
- Kandidaten hoeven geen ingezetenen van de gemeente te zijn, maar de gekozen burgemeester moet wel (binnen een jaar) in de gemeente (gaan) wonen.
- Het is geen verplichting voor kandidaten om lid van een politieke partij te zijn. Eén en ander naar analogie van artikel 3 van de Grondwet, dat bepaalt dat alle Nederlanders op gelijke voet in openbare dienst benoembaar zijn.
- Er is geen limiet aan het aantal termijnen dat een burgemeester kan worden herkozen.
- De burgemeester krijgt alle bevoegdheden die nu aan het college van burgemeester en wethouders en aan de burgemeester toekomen. De burgemeester wordt dus het bestuursorgaan. De raad behoudt zijn huidige taken, zoals wetgeving, controle en budgetrecht, en heeft in die zin een dominante rol.
- De burgemeester moet uiteindelijk geen voorzitter van de vergaderingen van de gemeenteraad meer zijn (na grondwetswijziging).
- Ook de bepaling over het "hoofdschap" van de gemeenteraad dient duidelijkheidshalve uit de Grondwet te worden verwijderd.
- Het wijzigen van de Grondwet inzake het hoofdschap van de raad en het voorzitterschap van de vergaderingen van de raad hoeft voor de tussenliggende periode (tot aan de grondwetsherziening) niet aan de rechtstreeks gekozen burgemeester in de weg te staan, op voorwaarde dat de burgemeester voorlopig voorzitter van de gemeenteraad blijft tot de Grondwet is herzien.
- De rechtstreeks gekozen burgemeester is het bevoegd gezag op het gebied van de openbare orde, veiligheid (politie) en brandweer.

- De commissie neemt geen standpunt in over het vraagstuk van het beheer van de politie. Ze adviseert de partij daarvoor een aparte commissie in te stellen.
- De regelgevende bevoegdheid ligt bij de burgemeester en de raad samen.
- De burgemeester heeft niet langer de taak om besluiten van de gemeenteraad, die in strijd met de wet of het algemeen belang zijn, bij de Kroon voor schorsing of vernietiging voor te dragen. Een voordracht voor schorsing dan wel vernietiging kan in voorkomende gevallen door het kabinet worden gedaan.
- De commissie ziet nu nog geen aanleiding om een regel te ontwerpen voor de situatie dat zich een impasse tussen de burgemeester en de raad voordoet. Ze heeft vertrouwen in het zelfcorrigerend vermogen van het electorale proces.
- Naast de burgemeester kiezen de burgers ook een "running mate" (locoburgemeester). Deze vervangt de burgemeester bij ziekte en langdurige afwezigheid. Mocht de burgemeester overlijden, dan volgt de "running mate" hem op. Zijn termijn loopt dan tot het moment van de volgende reguliere verkiezingen.
- De burgemeester neemt zijn "eigen" wethouders mee. De burgemeester benoemt en ontslaat hen. Zij werken onder de supervisie en verantwoordelijkheid van de burgemeester. Maar voordat de burgemeester de wethouders benoemt, worden ze gehoord door de gemeenteraad. De burgemeester verneemt zo het gevoel van de gemeenteraad. Verder blijft hij volledig verantwoordelijk voor hun benoeming en ontslag. (Zie ook de voetnoot op blz. 7.)
- De rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester komt er meteen in alle gemeenten. Uniformiteit dus en geen onoverzichtelijke differentiatie tussen gemeenten!
- De burgemeester wordt gekozen op een eigen programma, althans de kandidaat heeft de mogelijkheid om een eigen programma op te stellen. Het is aan de kandidaat om dit al of niet te doen.
- Het mandaat van de burgemeester geldt voor vier jaar.
- De verkiezingen voor de gemeenteraad en de burgemeester vinden niet op hetzelfde moment plaats (lopen niet synchroon). Beide organen worden halverwege de periode van het andere orgaan gekozen ("om en om").
- Het systeem van de rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester wordt zo snel als mogelijk in alle gemeenten ingevoerd. Ook zittende burgemeesters kunnen zich verkiesbaar stellen.
- Voor die burgemeesters die niet (willen) terugkeren, als er een nieuw systeem is ingevoerd, wordt er een oplossing in de sfeer van de APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers) gevonden.
- In het algemeen geldt dat er een nieuwe rechtspositieregeling voor burgemeesters en wethouders "nieuwe stijl" moet komen. De invulling daarvan moet nader worden vormgegeven.
- Het vraagstuk van de integriteit doet zich zowel bij rechtstreeks gekozen burgemeesters voor als bij andere (gekozen) functionarissen. Dit rapport leent zich niet om over dit veelzijdige probleem uitspraken te doen. Er moet apart aandacht aan dit onderwerp worden geschonken. De commissie gaat hier niet verder dan het signaleren van het probleem.

BIJLAGE 2:

SAMENSTELLING VVD COMMISSIE POSITIE BURGEMEESTER EN VERANDERING LOKAAL BESTUUR:

Voorzitter: Mr. I.W. Opstelten (Ivo),
burgemeester Rotterdam

Secretaris: Mevrouw mr. drs. D. de Groot (Désirée),
senior-beleidsmedewerker VVD-fractie Tweede Kamer

Leden: W.I.I. van Beek (Willibrord),
lid VVD-fractie Tweede Kamer

Mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip (Nicoline),
voorzitter VVD-fractie Eerste Kamer

Mr. M.A.P. van Haersma Buma (Michiel),
burgemeester Leidschendam-Voorburg

Drs. P.J.H.M. Luijten (Paul),
lid VVD-fractie Eerste Kamer

Prof.dr. U. Rosenthal (Uri),
lid VVD-fractie Eerste Kamer

Mr. A.J. te Veldhuis (Jan),
oud-lid VVD-fractie Tweede Kamer

Mevrouw L.A.G.M. de Zeeuw-Lases (Loes),
burgemeester Ruurlo

Dr. T. Zwart (Tom),
universitair hoofddocent Rijksuniversiteit Utrecht.
In verband met een verblijf in het buitenland is de heer Zwart van januari
2003 tot het najaar van 2003 niet bij de activiteiten van de commissie
betrokken.

BIJLAGE 4:

BUITENGEWONE PROCEDURE VERKIEZING PARTIJVOORZITTER

Het hoofdbestuur maakt bekend dat het voornemens is de vacature van partijvoorzitter die in november zal ontstaan door het aangekondigde vertrek van de huidige partijvoorzitter Bas Eenhoorn, op een vernieuwende wijze open te stellen.

In reactie op de vele geluiden over partijvernieuwing, is het hoofdbestuur voornemens om de partijvoorzitter rechtstreeks te laten kiezen door de leden, waarbij het mogelijk moet zijn uit meer kandidaten te kiezen. Hiervoor is het in ieder geval nodig om artikel 25.7 van de statuten aan te passen, dit voorstel is opgenomen in de beschrijvingsbrief. De verdere gedachte is om de vacature vroegtijdig open te stellen, een beschrijving te maken van taak en profiel, om de ledenstemming voorafgaande aan de algemene vergadering van november 2003 te houden en de uitslag in de algemene vergadering bekend te maken en vast te laten stellen.

Het tijdstraject is als volgt:

(onder voorbehoud van wijzigingen en vaststelling vernieuwingsvoorstellen door JAV)

DATUM	DE PARTIJVOORZITTER
18 APRIL	AANVULLENDE AGENDA JAV VERZENDEN <ul style="list-style-type: none">• bekend maken procedure• openstellen vacature partijvoorzitter
JUNI	BEKEND MAKEN PROFIEL
15 AUGUSTUS	AGENDA NAJAARS AV <ul style="list-style-type: none">• agendapunt opnemen voor najaars-AV m.b.t. uitkomst ledenraadpleging
4 SEPTEMBER te 24.00 uur	SLUITEN TERMIJN INDIENEN KANDIDATEN
19 SEPTEMBER	VERZENDEN AGENDA NAJAARS-AV <ul style="list-style-type: none">• met agendapunt benoemen partijvoorzitter
Ca. 23 SEPTEMBER	VERSCIJNEN POLITIEK! MET <ul style="list-style-type: none">• informatie over kandidaten partijvoorzitter
16 OKTOBER	START OFFICIELE CAMPAGNE KANDIDATEN (ca. 3 weken)
6 NOVEMBER	EINDE CAMPAGNEPERIODE
Ca 6 NOVEMBER	VERSCIJNEN POLITIEK! MET <ul style="list-style-type: none">• informatie kandidaten partijvoorzitter• oproep voor ledenstemming• start ledenstemming (ca. 3 weken)
25 NOVEMBER te 03.00 uur	SLUITEN LEDENSTEMMING <ul style="list-style-type: none">• aansluitend verwerkingstijd
28/29 NOVEMBER	ALGEMENE VERGADERING <ul style="list-style-type: none">• bekendmaking uitslag ledenstemming• vaststellen van uitslag ledenstemming

AANKONDIGING:

Vanaf heden kunnen de ledenvergadering van afdelingen leden van de VVD voordragen voor de functie van partijvoorzitter. Tot en met 4 september te 24.00 kunnen kandidaten worden aangemeld bij de algemeen secretaris, M.P. Swart, via postbus 30836, 2500 GV Den Haag of swart@vvd.nl.

De aanmelding dient vergezeld te gaan van een schriftelijke bereidverklaring van de kandidaat.

BIJLAGE 5:

AANKONDIGING LEDENRAADPLEGING “NIEUWE AMBTSKETEN?”, *Een rechtstreekse stemming onder de leden over het onderwerp “gekozen burgemeester”.*

Het hoofdbestuur heeft besloten, indien de jaarlijkse algemene vergadering de vernieuwingsvoorstellen op dat punt vaststelt, om een ledenraadpleging te houden aan de hand van verschillende opties. De in de algemene vergadering van 30 november 2002 toegezegde aanvullende notitie op het rapport “Naar een nieuwe ambtsketen voor de burgemeester?” van de commissie Opstellen, zal worden besproken in een workshop op vrijdag 16 mei. Deze notitie wordt met deze aanvullende agenda meegezonden.

Het gewijzigde tijdstraject is als volgt:

(onder voorbehoud van wijzigingen en vaststelling vernieuwingsvoorstellen door JAV)

DATUM	DE AMBTSKETEN
18 APRIL	AANVULLENDE AGENDA JAV 16-17 MEI VERZENDEN <ul style="list-style-type: none">• aanbieden aanvullende notitie
16/17 MEI	ALGEMENE VERGADERING <ul style="list-style-type: none">• behandeling aanvullende notitie en discussie in workshop
26 MEI	HB VERGADERING <ul style="list-style-type: none">• vaststellen stellingen ledenraadpleging
Ca 23 SEPTEMBER	VERSCHIJNEN POLITIEK! MET <ul style="list-style-type: none">• aankondiging opties• start ledenraadpleging (ca 3 weken)
14 OKTOBER 03.00 uur	SLUITING LEDENRAADPLEGING <ul style="list-style-type: none">• aansluitend verwerkingstijd
Ca 15 OKTOBER	PUBLICATIE UITSLAG LEDENRAADPLEGING

BIJLAGE 6:

AANKONDIGING PROCEDURE KANDIDATENLIJST EP

De lijsttrekker

De lijsttrekker wordt gekozen via een ledenraadpleging. Ledenvergaderingen en individuele leden hebben de mogelijkheid om kandidaten te stellen. De lijsttrekker wordt gekozen voordat de overige kandidaten op de lijst worden gekozen, zodat de lijsttrekker formeel een positie heeft om betrokken te zijn bij het opstellen van het concept van de kandidatenlijst.

De overige kandidaten op de EP-lijst

De overige kandidaten kunnen kandidaat worden gesteld door de ledenvergadering van afdelingen. Een scoutingscommissie praat met de kandidaten en geeft een oordeel over de kandidaten. De gehele groslijst wordt door het hoofdbestuur in een concept volgorde gesteld van plaats 2 tot en met de laatste plaats. Deze lijst is onderwerp van een ledenraadpleging. De uitslag van de ledenraadpleging wordt bekend gemaakt in de algemene vergadering.

(onder voorbehoud van wijzigingen en vaststelling vernieuwingsvoorstellen door JAV)

DATUM	DE LIJSTTREKKER
Ca 29 APRIL	VERSCHIJNEN POLITIEK! <ul style="list-style-type: none">• Start noemen kandidaten lijsttrekker
4 SEPTEMBER 24.00 uur	SLUITEN INDIENEN KANDIDATEN LIJSTTREKKER
6 SEPTEMBER	START CAMPAGNE IN DE PARTIJ VOOR KANDIDATEN LIJSTTREKKER EP (ca 2 weken)
23 SEPTEMBER	EINDE CAMPAGNEPERIODE
Ca 23 SEPTEMBER	VERSCHIJNEN POLITIEK! MET <ul style="list-style-type: none">• Lijst kandidaten lijsttrekker• Start ledenraadpleging (ca 3 weken)
14 OKTOBER 03.00 uur	SLUITEN LEDENRAADPLEGING <ul style="list-style-type: none">• Aansluitend verwerkingstijd
Ca 15 OKTOBER	PUBLICATIE UITSLAG LEDENRAADPLEGING

(onder voorbehoud van wijzigingen en vaststelling vernieuwingsvoorstellen door JAV)

DATUM	DE OVERIGE KANDIDATEN OP DE EP-LIJST
TOT 1 JUNI	LEDENVERGADERING VAN AFDELING KAN KANDIDATEN VOORDRAGEN
Ca 6 NOVEMBER	VERSCHIJNEN POLITIEK! MET <ul style="list-style-type: none">• Lijst kandidaten EP• Start ledenraadpleging (ca 3 weken)
25 NOVEMBER 03.00 uur	SLUITING LEDENRAADPLEGING <ul style="list-style-type: none">• aansluitend verwerkingstijd
28-29 NOVEMBER	ALGEMENE VERGADERING <ul style="list-style-type: none">• bekendmaken van de uitslag ledenraadpleging

BIJLAGE 6A:

BEOORDELINGSCRITEIA KANDIDATEN VERKIEZINGEN EUROPEES PARLEMENT JUNI 2004

Na het uitkomen van de groslijst zal de Commissie Europees Parlement de hierna volgende criteria hanteren bij haar formele gesprekken. De kandidaten worden op basis van deze vijf groepen criteria beoordeeld.

I Affiniteit tot het liberalisme en de politiek

- Betrokkene moet zich aangetrokken voelen tot het politieke bedrijf.
- Zich bewust zijn van de specifieke kenmerken daarvan.
- Uiteraard aanhanger zijn van de liberale beginselen.
- In staat zijn deze met macht van argumenten te verdedigen.
- De liberale gezindheid moet duidelijk blijken.

II Politieke en maatschappelijke ervaring

- Ervaring met het politieke handwerk in Nederland.
- Capaciteiten van betrokkene kunnen blijken uit haar/zijn loopbaan en haar/zijn rol in de maatschappij.
- Betrokkene wordt door een voor de VVD relevante maatschappelijke groepering als één der hunnen herkend, zodat er een vertrouwensband bestaat.

III Vaardigheden

- Snel inzicht hebben in het werk van de Europese instellingen en de institutionele procedures rond het Europese Parlement.
- Tenminste een vreemde taal goed beheersen in woord en geschrift.
- Ervaring hebben met het werken in een omgeving van mensen met uiteenlopende nationale achtergronden.
- Betrokkene moet meer dan één gebied kunnen bestrijken en wisselend inzetbaar zijn omdat in een fractie een behoorlijk aantal generalisten nodig is om verkokering tegen te gaan. Ook meer specialistisch georiënteerde kandidaten moeten bereid zijn ander portefeuilles in de fractie aan te nemen en zich hier snel in te werken.
- Deskundigheid bezitten, althans het goed georiënteerd zijn op tenminste één vakgebied.
- Slagvaardig zijn, goed kunnen reageren op interrupties.
- Schrijfvaardigheid.

IV Persoonsgerichte eigenschappen

- Snel inzicht kunnen verwerven in de interne werking en procedures van het EP
- In teamverband kunnen werken
- Snel dossierkennis kunnen opbouwen en die in het debat te berde kunnen brengen (intelligentie, verstand).
- Goede presentatietechnieken bezitten (vermogen tot formuleren).
- Over een goede zelfbeheersing beschikken.
- In debat en tegenover de media overeind kunnen blijven.
- Creativiteit bezitten, dus het vermogen hebben om over een oud onderwerp een nieuw licht te laten schijnen.
- Gevoel hebben voor humor.
- Beschikken over politiek instinct en tact.

V Houding

- Betrokkene dient in principe tenminste één termijn aan te blijven.
- Er moet bereidheid zijn om naar de achterban te luisteren, vergezeld van een positieve houding om met de verkregen informatie iets te doen.
- Met genoegen spreekbeurten houden en partijvergaderingen bezoeken.
- Openheid t.o.v. de pers en begrip voor de eisen van de publiciteit.

BIJLAGE 7:WIJZIGINGSVOORSTELLEN ALGEMENE VERGADERING 16/17 MEI 2003
AGENDAPUNT 11- "VERNIEUWINGSDISCUSSIE"

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
ALGEMENE MOTIES					
1	Motie	Afdeling Haarlem	<p>De Algemene Vergadering, bijeen op 17 mei 2003</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ spreekt zijn waardering uit voor de vernieuwingsvoorstellen van het Hoofdbestuur. ▪ constateert evenwel dat het Hoofdbestuur een commissie "partijstructuur" heeft ingesteld die tot doel heeft de structuur van de partij te evalueren en te analyseren (kennelijk in die volgorde) en daarover aanbevelingen te doen; ▪ concludeert hieruit dat ook het Hoofdbestuur de gedachten over de partijvernieuwing nog niet voldragen vindt; ▪ is van mening dat het niet wenselijk is nu al vernieuwingsvoorstellen aan te nemen en vervolgens een analyse van de partijstructuur te doen ▪ is van mening dat de partijvernieuwing beter in één keer goed en weloverwogen gedaan kan worden dan in een aantal -kennelijk niet goed doordachte- stappen achter elkaar; ▪ is voorts van mening dat het voortdurend wijzigen van de partijstructuur op gespannen voet staat met de wens dat de VVD op de (potentiële) kiezer als een stabiele en betrouwbare partij overkomt; ▪ ziet ook geen noodzaak om nu op korte termijn in allerlei vernieuwingsvoorstellen door te drukken; ▪ acht het wenselijk eerst de voorstellen van de commissie partijstructuur af te wachten voordat besloten wordt de bestaand partijstructuur te wijzigen; ▪ besluit met de behandeling van de voorstellen inzake de partijvernieuwing te wachten tot de commissie "partijstructuur" haar aanbevelingen heeft gedaan. <p>En gaat over tot de orde van de dag.</p>	De motie spreekt voor zich.	Ontraden. De voorstellen zijn weliswaar veelomvattend, maar zitten consistent in elkaar. Bovendien zijn de voorstellen in een breed consultatieproces in de partij tot stand gekomen en zijn derhalve rijp voor besluitvorming.
2	Motie	Afdeling Haarlem	<p>De Algemene Vergadering, bijeen op 17 mei 2003, spreekt zijn waardering uit voor de vernieuwingsvoorstellen van het Hoofdbestuur.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ constateert dat het Hoofdbestuur voorstellen doet voor de verandering van de partijstructuur en het functioneren van de partij, ▪ constateert dat het Hoofdbestuur daarbij tevens voorstellen doet om de reglementen en statuten te wijzigen; ▪ constateert dat sommige vernieuwingvoorstellen niet geheel (juridisch) consistent in reglementen en statuten zijn verwerkt; ▪ vreest voorts dat de behandeling van de wijzigingsvoorstellen kan leiden tot inconsistenties ▪ is van mening dat het wenselijk is eerst een algemeen besluit 	De motie spreekt voor zich.	Ontraden. De voorstellen zijn weliswaar veelomvattend, maar zitten consistent in elkaar. Bovendien zijn de voorstellen in een breed consultatieproces in de partij tot stand gekomen en zijn derhalve rijp voor besluitvorming.

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			<p>te nemen over de wenselijke vernieuwing van de partij en pas daarna het Hoofdbestuur te verzoeken voorstellen te doen die de vernieuwing op een juridisch consistente wijze verwoorden in reglementen en statuten;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ besluit de discussie en de besluitvorming op dit moment te beperken tot de strekking van de partijvernieuwing; ▪ verzoekt het Hoofdbestuur de op basis van deze discussie genomen besluiten uit te werken in concrete voorstellen tot wijziging van de statuten, die tot besluitvorming in de najaarsvergadering kunnen leiden. <p>En gaat over tot de orde van de dag</p>		
3	Motie	Afdeling Haarlem	<p>De Algemene Vergadering, bijeen op 17 mei 2003, spreekt zijn waardering uit voor de vernieuwingsvoorstellen van het Hoofdbestuur.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ constateert dat het Hoofdbestuur voorstellen doet voor de verandering van de kandidaatstellingsprocedures binnen de partij, ▪ tevens de daarbij behorende voorstellen om de kandidaatstellingsreglementen te wijzigen; ▪ constateert dat sommige vernieuwingvoorstellen niet geheel (juridisch) consistent in reglementen en statuten zijn verwerkt; ▪ vreest voorts dat de behandeling van de wijzigingsvoorstellen kan leiden tot inconsistenties ▪ stelt vast dat juist kandidaatstellingsreglementen zeer degelijk moeten zijn ▪ is van mening dat het wenselijk is eerst een algemeen besluit te nemen over de wenselijke kandidaatstellingsprocedure en pas daarna het Hoofdbestuur te verzoeken voorstellen te doen die deze procedure op een juridisch consistente wijze verwoorden in kandidaatstellingsreglementen; ▪ besluit de discussie en de besluitvorming op dit moment te beperken tot de strekking van de kandidaatstellingsprocedure; ▪ verzoekt het Hoofdbestuur de op basis van deze discussie genomen besluiten uit te werken in concrete voorstellen tot wijziging van de (kandidaatstellings)reglementen en statuten, die tot besluitvorming in de najaarsvergadering kunnen leiden. <p>En gaat over tot de orde van de dag</p>	<p>Kandidaatstellingsprocedures zijn gevoelig, omdat ze over mensen gaan. Dat vergt dat volstrekt helder moet zijn wat de bedoeling is. De praktijk leert dat ook dat juist over kandidaatstellingsprocedure beroepsprocedures worden gevoerd binnen de VVD, door personen die zich benadeeld voelen, door het onjuist volgen van de procedure. Juist kandidaatstellingsreglementen dienen daarom zeer goed doortimmerd te zijn, en niet tot stand te komen in een onoverzichtelijk proces van amendering van enerzijds vernieuwingsvoorstellen op hoofdlijnen en anderzijds amendering van voorgelegde concept reglementen, dit temeer daar een aantal wijzigingsvoorstellen vrij ingrijpend is.</p>	<p>Ontraden. De voorstellen zijn weliswaar veelomvattend, maar zitten consistent in elkaar. Bovendien zijn de voorstellen in een breed consultatieproces in de partij tot stand gekomen en zijn derhalve rijp voor besluitvorming.</p>
4	motie	Afdeling Rotterdam	<p>De VVD op 16 en 17 mei 2003 in vergadering te Noordwijkerhout bijeen,</p> <ul style="list-style-type: none"> • constaterende, dat aan de leden van de VVD 		<p>Ontraden. De voorstellen zijn weliswaar veelomvattend, maar zitten consistent in elkaar. Bovendien zijn de</p>

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			<p>voorstellen tot partijvernieuwing zijn voorgelegd;</p> <ul style="list-style-type: none"> • constaterende, dat de voorstellen leiden tot het wijzigen van de statuten, het huishoudelijk reglement en de kandidaatstellingsreglementen; • overwegende, dat aanvaarding van de door de afdelingen ingediende amendementen (kunnen) leiden tot nadere aanpassingen van de statuten, het huishoudelijk reglement en de kandidaatstellingsreglementen; • overwegende, dat door de diverse amendementen een goed inzicht in de exacte wijzigingen van de statuten, het huishoudelijk reglement en de kandidaatstellingsreglementen ontbreekt; • overwegende, dat de behandeling daarvan tijdens de vergadering leidt tot chaos en onoverzichtelijkheid; • spreekt als haar mening uit, dat de wijzigingen van de statuten, het huishoudelijk reglement en de kandidaatstellingsreglementen thans niet in behandeling worden genomen; • spreekt voorts als haar mening uit, dat het hoofdbestuur de statuten, het huishoudelijk reglement en de kandidaatstellingsreglementen wijzigt naar aanleiding van de aangenomen voorstellen tot partijvernieuwing en deze reglementen en statuten voor nadere besluitvorming in het najaar aan de leden voorlegt. 		<p>voorstellen in een breed consultatieproces in de partij tot stand gekomen en zijn derhalve rijp voor besluitvorming.</p>
5	motie	Afdeling Haarlem	<p>De Algemene Vergadering, op 17 mei 2003 bijeen, spreekt zijn waardering uit voor de vernieuwingsvoorstellen van het Hoofdbestuur.</p> <p>Is evenwel van mening</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dat nog geen duidelijke analyse van de problemen is gegeven; ▪ dat het wenselijk is eerst heldere doelstellingen te formuleren van wat met een eventuele vernieuwing te bereiken; ▪ dat het hiertoe wenselijk is een aparte commissie te benoemen, die verschillende evenwichtige alternatieven presenteert voor een eventuele vernieuwing van de partij en daar een analyse van maakt (voor en tegen); ▪ dat in dergelijke alternatieven ook beproefde methodes als het zgn. Moddermannen moet worden meegenomen. <p>Draagt het Hoofdbestuur op een commissie te benoemen die voor de AV van november een rapport opstelt met daarin een analyse van de werking van de partij en tevens verschillende opties bespreekt die er zijn voor eventuele vernieuwing van de partij, opdat dit in op een open wijze besproken kan worden alvorens de richting aan te geven van eventuele vernieuwingsvoorstellen.</p>	<p>Na de verkiezingen van 15 mei 2002 is een discussie gestart over de oorzaken van de verkiezingsnederlaag. Deze discussie heeft in korte tijd in een aantal vernieuwingsvoorstellen geresulteerd, zonder dat voorafgaand aan de discussie een heldere analyse is gemaakt van wat nu precies de problemen waren. Deze vernieuwingsvoorstellen hebben tot gevolg dat de macht nog veel meer dan nu bij het Hoofdbestuur geconcentreerd wordt. De vraag dient gesteld te worden of dat wenselijk is en of dat dit niet zal leiden tot een partijstructuur en een politieke koers die de kiezer nog minder aanspreekt. Het is daarom wenselijk om eerst een duidelijke analyse te maken van wat nu exact het probleem is. Voldoet de partijstructuur niet –een partijstructuur die al jaren bestaat en die jaren lang goed gefunctioneerd heeft- of is de structuur goed, maar hebben sommige geledingen binnen de partij niet voldoende gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de huidige partijstructuur hen biedt? Pas na een analyse van het probleem is het zinvol voorstellen tot verbetering te bespreken.</p>	<p>Ontraden. Een deel van de taak van de bedoelde commissie is reeds ingevuld door de commissie partijstructuur. Dit staat echter besluitvorming over de voorliggende 18 voorstellen in de weg.</p>

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			En gaat over tot de orde van de dag		
6	Motie	Afdeling Haarlem	<p>De Algemene Vergadering, bijeen op 17 mei 2003, spreekt zijn waardering uit voor de vernieuwingsvoorstellen van het Hoofdbestuur.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ constateert dat één van deze voorstellen de invoering van een ledenraadpleging is ▪ constateert dat de introductie daarvan iets totaal nieuws binnen de VVD zal zijn ▪ constateert dat het hoofdbestuur voornemens is om, indien de jaarlijkse algemene vergadering de vernieuwingsvoorstellen op dat punt vaststelt, in het najaar een ledenraadpleging te houden over het onderwerp “gekozen burgemeester” ▪ spreekt de mening uit dat dit geen goed onderwerp is voor een (eerste) ledenraadpleging ▪ verzoekt het hoofdbestuur - ook als het principe van een ledenraadpleging wordt aanvaard - geen ledenraadpleging te houden over het thema “de gekozen burgemeester” 	<p>De eerste ledenraadpleging zal noodgedwongen iets van een experiment hebben. Een zo controversieel onderwerp als de gekozen burgemeester leent zich niet voor zo'n experiment. Het risico is te groot dat onvrede over dit experiment gelijk het einde is van het fenomeen ledenraadpleging.</p> <p>Een ledenraadpleging vergt verder een heldere, eenduidige vraagstelling. Bij het thema de gekozen burgemeester spelen een groot aantal subvragen (gekozen door wie, met welke functie, hoe regel je openbare orde etc), die zeer moeilijk in heldere vragen kunnen worden verwerkt. Ook bij een uiterste poging daartoe bestaat het zeer grote risico dat de stellingen door veel leden als niet helder of evenwichtig zullen worden beschouwd, waardoor de uitslag van de ledenraadpleging weer ter discussie komt.</p>	<p>Ontraden. Het thema is uitstekend geschikt voor een ledenraadpleging, aangezien het een onderwerp is dat breed leeft in de partij en manier waarop het geregeld wordt ruimte laat voor meerdere opties in de beantwoording.</p>
7	Motie	Afdeling Haarlem	<p>De Algemene Vergadering, bijeen op 17 mei 2003,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ herinnert er aan dat de Algemene Vergadering op 30 november 2002 een motie heeft aangenomen die tot strekking had dat meer tijd moet worden uitgetrokken voor de discussie over het rapport “naar een nieuwe ambtsketen voor de burgemeester?” ▪ constateert dat het Hoofdbestuur dit heeft vertaald in het “uitbrengen van een aanvullende notitie waarin een aantal onderwerpen verdiept zouden worden”. ▪ constateert dat het Hoofdbestuur de Commissie Opstellen heeft verzocht een aantal stellingen uit te werken die kunnen worden voorgelegd aan de leden in een ledenraadpleging; ▪ constateert dat de uitwerking van het Hoofdbestuur op gespannen voet staat met de uitspraak van de ledenvergadering van 30 november 2002, die immers vraagt om het voeren van discussie over dit onderwerp; ▪ is van mening dat een belangrijke eigenschap van een democratische politieke partij is dat uitspraken van de leden, gedaan in een Algemene Vergadering, gerespecteerd worden; ▪ is van mening dat dit met de invulling die Hoofdbestuur aan de bedoelde motie geeft, niet het geval is; ▪ draagt het Hoofdbestuur op de motie, aangenomen in de Algemene Vergadering van 30 november 2002, uit te voeren en een open discussie te organiseren over de wenselijkheid van een gekozen burgemeester en de verschillende mogelijkheden daartoe; ▪ verzoekt het Hoofdbestuur dit onderwerp eerst te agenderen 	<p>Motie spreekt voor zich.</p> <p>Dit is een controversieel onderwerp. Het past een democratische partij niet dat het Hoofdbestuur een uitspraak van de Algemene Vergadering zo naast zich neerlegt.</p>	<p>Ontraden. Het rapport en de aanvullende notitie lezen zich er uitstekend voor om in de komende maanden in allerlei gremia en bestuurslagen van de partij te worden besproken, waardoor in de ogen van het Hoofdbestuur er wel degelijk invulling wordt gegeven aan nader onderbouwde discussie alvorens de leden hun oordeel bepalen.</p>

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			<p>voor besluitvorming in een Algemene Vergadering nadat deze discussie op een bevredigende wijze heeft plaats gehad, op zodanige wijze dat voorliggende besluiten ook amendeerbaar zijn.</p>		
8	motie	Afdeling Rotterdam	<p>De VVD op 16 en 17 mei 2003 in vergadering te Noordwijkerhout bijeen, constaterende,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dat na de verkiezingen van mei 2002 de VVD een vernieuwingstraject is gestart dat zich zowel op de structuur als de cultuur wil richten; ▪ dat gewerkt wordt vanuit het principe: “structuurverandering stimuleert de cultuurverandering”; ▪ dat de voorstellen van het hoofdbestuur voor ledenraadplegingen (ThorbeckeWeb 48) vooral zijn gericht op de structuurverandering; <p>overwegende,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dat cultuurverandering kan worden gestimuleerd door structuurveranderingen, maar ook andere impulsen nodig heeft; ▪ dat de cultuurverandering in de hele partij en bij alle VVD-volksvertegenwoordigers moet plaatsvinden, maar dat de impact van een cultuurverandering bij de VVD-fractie in de Tweede Kamer het grootst is; ▪ dat deze cultuurverandering een attitudeverandering betreft in plaats van een zuivere personeelsverandering; ▪ dat de neiging aanwezig is om weer over te gaan tot de dagelijkse gang van zaken, alsof burgers opeens niet meer vragen om een goedwerkende overheid en herkenbare politici; <p>spreekt als haar mening uit,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dat de aandacht in de hele partij en bij alle VVD-volksvertegenwoordigers de komende tijd verschoven dient te worden van structuurverandering naar cultuurverandering; ▪ dat de algemene vergadering alle geledingen in de partij oproept om blijvend werk te maken van de benodigde cultuurverandering; ▪ dat de aandacht de komende tijd van de partij naar de kiezer dient te worden verschoven; <p>roept het hoofdbestuur op:</p>		Overnemen.

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ om samen met de Tweede Kamerfractie zich te richten op de benodigde cultuurverandering richting de (landelijke) kiezer; ▪ aan de algemene vergadering een jaarlijkse rapportage (evaluatie) voor te leggen met de resultaten van de vernieuwingsdiscussie. 		
VOORSTEL 1 ONE MAN ONE VOTE					
OVER ONE MAN ONE VOTE					
9	1	Afdeling Rotterdam	Schrappen geheel voorstel 1 : “one man, one vote” en schrappen de voorstellen 1.1 tot en met 1.17 (statuten en huishoudelijk reglement).	Er kleven te veel bezwaren aan het simpelweg invoeren van “one man, one vote”. De gedane voorstellen vereisen een fysieke aanwezigheid van elk lid om zijn stem uit te brengen. Dit is makkelijk manipuleerbaar, grote groepen die afreizen om hun stem door te drukken. Of de kans ontstaat dat pressie-groepen dit proces gaan misbruiken. Daarmee wordt geen recht gedaan aan de mening van de gemiddelde VVD-er. Het is praktisch veel beter om op de afdelingsvergadering te stemmen en deze via afgevaardigden naar de Algemene vergadering te laten gaan. Dan kunnen alle leden meebeslissen en niet alleen de actieve die afreizen naar een landelijk vergadering. Bovendien kunnen beslissingen die genomen worden via een ledenraadpleging, welke vaak gebaseerd zijn op multiple choice, de nuance missen en onderling tegenstrijdig zijn.	Ontraden. Het HB heeft bewust gekozen voor het systeem van one man one vote, in lijn met de uitkomsten van de Ideëndag.
10	1	Afdeling Haarlem	Schrappen van alle wijzigingsvoorstellen om te komen tot een Algemene Ledenvergadering, ofwel schrappen van de voorstellen 1.1, 1.2 , 1.3, 1.6, 1.8, 1.9 1.10, 1.11, 1.12, 1.13, 1.15, 1.16	In het voorstel van het HB wordt de Algemene Vergadering, waarin afgevaardigden van afdelingen stemrecht hebben, vervangen door een Algemene Ledenvergadering, waarin alle aanwezige leden stemrecht hebben. One man one vote in ALV zoals voorgesteld door het HB beperkt echter de zeggenschap tot de actieve leden die de tijd hebben om deze landelijke vergaderingen bij te wonen (leden die slecht ter been zijn dus stemloos). Echter, ledendemocratie moet niet de facto alleen door een groep van zeer actieve leden worden vormgegeven, maar waar mogelijk door alle leden en anders door een systeem van afgevaardigden die verantwoording schuldig zijn aan hun achterban (afdelingen). Het HB voorstel lijkt leden meer rechtstreeks invloed te geven op de besluitvorming in de partij. In de praktijk gebeurt echter het omgekeerde. Door het opheffen van de rol van afdelingsvergaderingen die afdelingsafgevaardigden instructies meegeven verschuift de invloed in de partij van de beperkt actieve leden die naar afdelingsvergaderingen gaan en daar over het beleid van de partij spreken naar louter de superactieve leden die naar een algemene ledenvergadering gaan. Alleen die superactieve leden krijgen dus meer invloed. Een nadeel hiervan is dat besluitvorming over zaken die de landelijke VVD aangaan niet meer in ledenvergaderingen wordt gesproken, waardoor de band tussen afdelingen en landelijke VVD kleiner wordt en	Ontraden. Het HB heeft bewust gekozen voor het systeem van one man one vote, in lijn met de uitkomsten van de Ideëndag.

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
				<p>afdelingsvergaderingen nog onaantrekkelijker worden voor leden die denken louter in landelijke zaken geïnteresseerd te zijn (en bij wie vaak na enige tijd toch interesse voor lokale zaken ontluiken, waardoor doorstroming naar afdelingsbesturen en raadsfracties gebruikelijk zijn).</p> <p>Een bijkomend nadeel is dat het - zoals het HB zelf vermeld - beter mogelijk wordt om besluitvorming georganiseerd te beïnvloeden door met bussen leden naar de AV te komen.</p> <p>Een aantal onderdelen van voorstel 1 wordt niet geschrapt omdat het verbeteringen zijn die los staan van de introductie van de ALV zoals het op internet publiceren van de bijeenroeping (1.4 en 1.14). Om tot een meer directe ledeninspraak te komen zie wijzigingsvoorstellen 2 en 7.</p>	
11	1	Kamer- centrale Haarlem	Schrappen van alle wijzigingsvoorstellen om te komen tot een Algemene Ledenvergadering, ofwel schrappen van de voorstellen 1.1, 1.2, 1.3, 1.6, 1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13, 1.15, 1.16	<p>In het voorstel van het HB wordt de Algemene Vergadering, waarin afgevaardigden van afdelingen stemrecht hebben, vervangen door een Algemene Ledenvergadering, waarin alle aanwezige leden stemrecht hebben. One man one vote in ALV zoals voorgesteld door het HB beperkt echter de zeggenschap tot de actieve leden die de tijd hebben om deze landelijke vergaderingen bij te wonen (leden die slecht ter been zijn dus stemloos). Echter, ledendemocratie moet niet de facto alleen door een groep van zeer actieve leden worden vormgegeven, maar waar mogelijk door alle leden en anders door een systeem van afgevaardigden die verantwoording schuldig zijn aan hun achterban (afdelingen). Het HB voorstel lijkt leden meer rechtstreeks invloed te geven op de besluitvorming in de partij. In de praktijk gebeurt echter het omgekeerde. Door het opheffen van de rol van afdelingsvergaderingen die afdelingsafgevaardigden instructies meegeven verschuift de invloed in de partij van de beperkt actieve leden die naar afdelingsvergaderingen gaan en daar over het beleid van de partij spreken naar louter de superactieve leden die naar een algemene ledenvergadering gaan. Alleen die superactieve leden krijgen dus meer invloed. Een nadeel hiervan is dat besluitvorming over zaken die de landelijke VVD aangaan niet meer in ledenvergaderingen wordt gesproken, waardoor de band tussen afdelingen en landelijke VVD kleiner wordt en afdelingsvergaderingen nog onaantrekkelijker worden voor leden die denken louter in landelijke zaken geïnteresseerd te zijn (en bij wie vaak na enige tijd toch interesse voor lokale zaken ontluiken, waardoor doorstroming naar afdelingsbesturen en raadsfracties gebruikelijk zijn).</p> <p>Een bijkomend nadeel is dat het - zoals het HB zelf vermeld - beter mogelijk wordt om besluitvorming georganiseerd te beïnvloeden door met bussen leden naar de AV te komen.</p> <p>Een aantal onderdelen van voorstel 1 wordt niet geschrapt omdat</p>	Ontraden. Het HB heeft bewust gekozen voor het systeem van one man one vote, in lijn met de uitkomsten van de Ideëendag.

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
				het verbeteringen zijn die los staan van de introductie van de ALV zoals het op internet publiceren van de bijeenroeping (1.4 en 1.14). Om tot een meer directe ledeninspraak te komen zie wijzigingsvoorstellen 2 en 7.	
12	1	Afdeling Groningen	De leden van de afdeling Groningen hebben besloten dat: Niet aan ieder VVD lid een stem in de Algemene Vergadering moet worden gegeven en stellen voor de genoemde tekst onder het eerste aandachtspunt te schrappen.	In het 15-puntenplan was als conclusie opgenomen: "Leden moeten directe invloed op de besluitvorming in alle lagen van de VVD krijgen. Dit betekent ook individueel stemrecht in de Algemene Vergadering." In dit voorstel heeft het hoofdbestuur dit als volgt vertaald: <ul style="list-style-type: none"> ▪ In beginsel krijgt ieder lid een stem in de Algemene Vergadering. Dát wordt de basis voor de besluitvorming in de VVD. De naam van deze vergadering wordt daarmee Algemene Ledenvergadering. 	Ontraden. Het HB heeft bewust gekozen voor het systeem van one man one vote, in lijn met de uitkomsten van de Ideëndag.
13	1	Afdeling Utrecht	Het schrappen van de laatste gedachtepunt onder voorstel 1. M.a.w het one man one vote systeem moet ook gelden voor stemmingen aangaande het verkiezingsprogram.	De belangrijkste functie van een politieke partij is het afvaardigen van mensen en hierdoor het vertolken van standpunten in bestuur en volksvertegenwoordigingen. Utrecht is van mening dat als over mensen wel het one man one vote systeem mag beslissen dit ook zou moeten over de boodschap waarmee deze mensen het land of de provincie in worden gestuurd.	Ontraden. Het verkiezingsprogramma verdient een goede discussie en instructie vooraf via de ledenvergaderingen te hebben. Daar worden immers de amendementen geformuleerd. Buitendien moet voorkomen worden het verkiezingsprogramma via overvalstechnieken wordt gefrusteerd.
14	1	Afdeling Hummelo en Keppel	a. Stemrecht voor alle aanwezige leden in de Algemene Vergadering. b. Ledenraadplegingen zijn bindend. c. Term Algemene Vergadering handhaven.	Men moet zich als lid gekwalificeerd kunnen uitspreken over de voorstellen op de algemene vergadering. Geen correctie op de uitslag van de ledenraadpleging, one man is one vote! Organisatie ledenraadpleging kan d.m.v. schriftelijke stemming (zoals bijv. de Waterschapsverkiezingen). Algemene vergaderingen moeten centraal in den lande worden georganiseerd in eendaagse vorm.	Het HB heeft na nader beraad besloten om het voorstel van een corrigerende Algemene Vergadering op de resultaten van een ledenraadpleging in trekken. Hiertoe wordt het nieuwe voorgestelde art. 24.3 lid b. van de statuten ingetrokken onder gelijktijdige hernummering van de overige leden van dit artikel.
15	1	Afdeling Schouwen-Duiveland	Het one man, one vote-systeem dient voor alle te behandelen onderwerpen in een ledenvergadering te gelden en in alle bestuurlijke lagen van de partij.	Het one man, one vote- systeem zal de leden motiveren en gemotiveerd houden. Ieder lid kan zijn/haar mening geven en een stem uitbrengen. Als we vernieuwen, moeten we het goed en volledig doen. Hierdoor wordt het besluitvormingsproces in afdelingen, centrales en landelijk uniform en transparant voor iedereen (lid of geen lid).	Ontraden. Op landelijk niveau is dit voorstel reeds gedaan en op afdelingsniveau is het al het geval. Op centrale niveau is het niet zinvol en werkt het juist meer

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
				Tevens zijn er dan geen problemen meer met afvaardigingen en stemoverdrachten, dus heel wat bureaucratische rompslomp minder.	bureaucratie in de hand.
OVER DE LEDENRAADPLEGING					
16	1	Afdeling Amster-dam	De Amsterdamse ledenvergadering geeft er vooralsnog de voorkeur aan eerst ervaring op te doen met het 'one man, one vote-systeem' voor de verkiezing van de landelijk partijvoorzitter en voor de landelijke lijsttrekker. Voordat we verderstreckende onderwerpen aan ledenraadplegingen, dient de 'one man, one vote-procedure' geëvalueerd te worden. Vervolgens kan dan de Algemene (leden)vergadering besluiten deze werkwijze voor meer onderwerpen open te stellen. Amsterdam is namelijk beducht voor het gevaar van het ontstaan van onevenwichtige kandidatenlijsten (bv Tweede Kamer) zowel naar regio-indeling als kwalitatief naar personen. Het 'one man, one vote-systeem' dient niet te verworden tot een 'one man, no vote-systeem'. Voorts wordt het hoofdbestuur opgeroepen precies aangeven welke onderwerpen voor een ledenraadpleging in aanmerking zullen komen.		Ontraden.
17	1	Afdeling Apeldoorn	Instellen van ledenraadpleging voor een specifiek aantal vooraf benoemde onderwerpen, waarbij met relatief geringe kennis en informatie een keuze bepaald kan worden en waarbij een zodanige vorm gekozen wordt dat fysieke aanwezigheid niet vereist is.		Ontraden. Waarom limitatief zijn?
18	1	Afdeling Apeldoorn	Instellen van ledenraadpleging voor door de partijraad aan te geven onderwerpen c.q. voor door een zeker aantal afdelingen vertegenwoordigend een zeker aantal leden aan te geven onderwerpen		Ontraden. De bevoegdheid dient te liggen bij hoofdbestuur en 10 afdelingen en niet limitatief te zijn.
19	1.9	Afdeling Brussel	Artikel 24.3 wordt vervangen door de volgende tekst: "a De verkiezing van de lijsttrekker voor de verkiezingen van het Europees Parlement, de Eerste Kamer en de Tweede Kamer vindt plaats middels een ledenraadpleging. b Over andere dan onder a en j genoemde belangrijke politieke kwesties kan een ledenraadpleging plaatsvinden. Het besluit daartoe wordt genomen door de algemene ledenvergadering. Het hoofdbestuur, de ledenvergadering van een afdeling alsmede een groep van tenminste 100 leden hebben het recht een schriftelijk voorstel tot het houden van een ledenraadpleging in te dienen. Het voorstel	De voorstellen om te komen tot een ledenraadpleging zijn toe te juichen maar behoeven nadere concretisering, omdat het al dan niet wetslagen van dit instrument in belangrijke mate wordt bepaald door de uitwerking ervan. Allereerst dient een ledenraadpleging bindend te zijn, wil ze een serieus beïnvloedingsinstrument zijn voor de leden. Een consultatieve ledenraadpleging bergt nu eenmaal het risico van vrijblijvendheid in zich, omdat de uitslag naast zich neer kan worden gelegd. Het voorstel van het HB de ALV de mogelijkheid te geven de uitslag van een ledenraadpleging te herroepen, is af te raden. In feite wordt aan de leden voorgesteld tweemaal over hetzelfde onderwerp te stemmen, eenmaal schriftelijk en een tweede keer in persoon tijdens	Ontraden. In de statuten wordt het principe van een ledenraadpleging beschreven. Het huishoudelijk reglement is de juiste plek om de verdere uitwerking weer te geven.

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			<p>omvat in ieder geval de vraagstelling.</p> <p>c De algemene ledenvergadering stelt de vraagstelling van de ledenraadpleging vast. Het hoofdbestuur heeft de bevoegdheid, tegelijkertijd met de door de algemene ledenvergadering voorgestelde vraagstelling, een alternatieve vraagstelling voor te leggen aan de leden.</p> <p>d De afdelingen informeren hun leden naar behoren over de ledenraadpleging. Voorafgaande aan de stemming door de leden beleggen afdelingen een algemene ledenvergadering over de ledenraadpleging.</p> <p>e Een ledenraadpleging vindt plaats middels een stemming per brief en/of middels een elektronische wijze die hiermee gelijk kan worden gesteld.</p> <p>f Er kan niet bij volmacht worden gestemd.</p> <p>g Indien tenminste eenderde van de stemgerechtigde leden haar of zijn stem heeft uitgebracht, is de uitslag bindend en staat zij gelijk aan een door de leden tijdens een algemene ledenvergadering genomen besluit.</p> <p>h De uitslag van de ledenraadpleging komt tot stand bij een gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen.</p> <p>i In het huishoudelijk reglement wordt de stemprocedure nader geregeld.</p> <p>j Van een ledenraadpleging zijn uitgesloten de vaststelling van de kandidatenlijst voor de onder a genoemde verkiezingen, alsmede de vaststelling van het verkiezingsprogramma en organisatorische zaken.”</p>	<p>een ALV. Dat betekent dat een veel kleinere groep leden de mogelijkheid wordt geboden de eerste stemming opzij te zetten. De ervaring leert namelijk dat een ALV een veel kleinere groep leden aantrekt die niet noodzakelijk representatief zijn voor het gehele ledenbestand, zeker als de stemming tijdens de ALV niet meer plaatsvindt via afdelingsafgevaardigden. Bovendien biedt een stemming in een ALV de mogelijkheid om, zoals het HB zelf al aangeeft, het resultaat ervan te beïnvloeden door met bussen leden naar de ALV te komen. Dit tast de geloofwaardigheid van de ledenraadpleging aan. Daarom wordt voorgesteld de ALV de bevoegdheid te geven te beslissen over het houden van een ledenraadpleging en daarmee de besluitvorming in handen te leggen van alle leden zonder daar op terug te willen komen.</p> <p>Veel eerder dan het huishoudelijk reglement zijn de statuten de geëigende plaats om te bepalen dat een essentieel element van de partijdemocratie als een ledenraadpleging mogelijk moet zijn. Het vastleggen van de kernelementen van de procedure dient eveneens in de statuten te worden vastgelegd, terwijl de verdere uitwerking ervan in het huishoudelijk reglement kan worden neergelegd. Verder dient te worden bepaald over welke kwesties een ledenraadpleging kan worden gehouden en over welke niet. Zaken en personen, zoals genoemd in voorstel 1.17 van het hoofdbestuur betreffende artikel 27.3 van het huishoudelijk reglement, is te vaag. Zo leent de keuze van de lijsttrekker zich bij uitstek voor een ledenraadpleging. Met betrekking tot de kandidatenlijsten ligt de kwestie ingewikkelder, omdat daar een aantal belangen een rol spelen, zoals de verdeling man/vrouw, regionale spreiding, etc. waarmee terdege rekening moet worden gehouden teneinde een gebalanceerde lijst te krijgen waarin de leden zich kunnen herkennen en die de partij de nodige kwaliteit oplevert. De samenstelling van kandidatenlijsten leent zich daarom minder voor een ledenraadpleging. Dit hoeft echter niet te betekenen dat de leden geen invloed zouden moeten kunnen uitoefenen op de samenstelling van kandidatenlijsten. Men zou in dit verband bijvoorbeeld kunnen denken aan samenstelling van de kandidatenlijsten door middel van een voorverkiezing, waarbij aan de leden de vraag wordt voorgelegd of zij kunnen instemmen met de door het hoofdbestuur vastgestelde kandidatenlijst. Zie in dit verband het amendement op de voorstellen 9.9-9.15 waarin een voorverkiezing wordt voorgesteld, eventueel gevolgd door een stemming van de leden in een ALV (voorstel 1.6).</p> <p>Voor het verkiezingsprogramma wordt de procedure in de ALV voorgesteld (zie voorstel 1.6).</p>	
20	1.9	Afdelingen	Aanpassen van de voorstellen om te komen tot een	Spreekt voor zich.	Ontraden.

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
	en 1.17	Leiden, Rijnwoude en Wassenaar	ledenraadpleging, opdat deze alleen kunnen worden gehouden indien de Algemene Vergadering (of in uiterste noodgevallen de Partijraad) daartoe besluit. Een dergelijke ledenraadpleging is bindend. Dit vergt de volgende aanpassingen: <ul style="list-style-type: none"> • In artikel 1.9 wordt artikel 24.3b (statuten) vervangen door: “het besluit tot een leden-raadpleging over een bepaald thema wordt genomen door de Algemene Vergadering of bij spoed en in uitzonderingsgevallen, door de Partijraad.” • In artikel 1.9 vervallen de artikelen 24.3.c en 24.3.d (statuten) • In artikel 1.17 de voorgestelde tekst van artikel 27.1 (statuten) vervangen door: “Tot het houden van een ledenraadpleging wordt besloten in de Algemene Vergadering of bij spoed en in uitzonderingsgevallen, door de Partijraad. Het voorstel om een ledenraadpleging te houden gaat slechts uit van de AV”. 		
21	1.17	Afdelingen Leiden, Rijnwoude en Wassenaar	Aanpassen van de voorstellen om te komen tot een ledenraadpleging, waarbij alleen in ledenvergaderingen na discussie een stem kan worden uitgebracht. Dit betekent praktisch: wijzigen van artikel 1.17 door artikel 27.2 (statuten) te wijzigen in: <p>‘Een ledenraadpleging is een stemming over een of meerdere stellingen of kandidaten waartoe is besloten op grond van artikel 27.1 (statuten) die plaatsvindt in ledenvergaderingen van VVD afdelingen, waarbij elk lid een stem mag uitbrengen. Het is ook toegestaan om de stemming te laten plaatsvinden in een gezamenlijke ledenvergadering van een aantal afdelingen (of desgewenst in een centralevergadering van een ondercentrale of kamercentrale). Na afloop van de ledenvergadering dient het afdelingsbestuur aan het HB door te geven - op een door het HB te bepalen wijze - hoeveel leden in betreffende afdeling voor en tegen de stellingen hebben gestemd. Het HB telt alle uitgebrachte stemmen op en maakt de uitslag bekend.’</p>	In de voorstellen van het HB wordt een niet nader uitgewerkte ledenraadpleging geïntroduceerd. Waarschijnlijk wordt daarmee bedoeld dat alle leden vanuit huis per post of PC kunnen stemmen. Door het definiëren van een ledenraadpleging tot een stemming die vrijwel gelijktijdig in alle VVD afdelingen plaatsvindt worden een aantal resultaten bereikt: <ol style="list-style-type: none"> Alle leden kunnen invloed uitoefenen, maar wel nadat ze kennis hebben genomen van een discussie over het betreffende onderwerp. Ledenvergaderingen worden weer interessanter (zeker als afdelingsbesturen deskundigen uitnodigen om aan de discussie deel te nemen).. Bij gevoelige thema's komt er landelijke aandacht voor de VVD ledenraadpleging, waardoor leden die in het thema geïnteresseerd zijn, bij hun afdelingsbestuur om een ledenvergadering 	Ontraden. Het HB wil nu juist alle leden in staat stellen aan een ledenraadpleging zonder dat ze ook nog de gang naar een ledenvergadering moeten maken. Er wordt inderdaad bedoeld dat alle leden vanuit huis per post of pc of telefoon kunnen stemmen,.
22	1.17	Afdeling Haarlem	Aanpassen van de voorstellen om te komen tot een ledenraadpleging, waarbij alleen in ledenvergaderingen na discussie een stem kan worden uitgebracht. Dit betekent praktisch: wijzigen van voorstel 1.17 door artikel 27.2 te wijzigen in <p>‘Een ledenraadpleging is een stemming over een of meerdere stellingen of kandidaten waartoe is besloten op grond van artikel 27.1 die plaatsvindt in ledenvergaderingen van VVD afdelingen, waarbij elk lid een stem mag uitbrengen. Het is ook toegestaan om de stemming te laten plaatsvinden in een gezamenlijke ledenvergadering van een aantal afdelingen (of desgewenst in een centralevergadering van een ondercentrale of kamercentrale). Na afloop van de ledenvergadering dient het</p>	In de voorstellen van het HB wordt een niet nader uitgewerkte ledenraadpleging geïntroduceerd. Waarschijnlijk wordt daarmee bedoeld dat alle leden vanuit huis per post of PC kunnen stemmen.. Door het definiëren van een ledenraadpleging tot een stemming die vrijwel gelijktijdig in alle VVD afdelingen plaatsvindt worden een aantal resultaten bereikt: <ol style="list-style-type: none"> Alle leden kunnen invloed uitoefenen, maar wel nadat ze kennis hebben genomen van een discussie over het betreffende onderwerp. Ledenvergaderingen worden weer interessanter (zeker als afdelingsbesturen deskundigen uitnodigen om aan de discussie deel te nemen) Bij gevoelige thema's komt er landelijke aandacht voor de VVD 	Ontraden. Het HB wil nu juist alle leden in staat stellen aan een ledenraadpleging zonder dat ze ook nog de gang naar een ledenvergadering moeten maken. Er wordt inderdaad bedoeld dat alle leden vanuit huis per post of pc of telefoon kunnen stemmen,.

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			afdelingsbestuur aan het HB door te geven - op een door het HB te bepalen wijze - hoeveel leden in betreffende afdeling voor en tegen de stellingen hebben gestemd. Het HB telt alle uitgebrachte stemmen op en maakt de uitslag bekend.'	ledenraadpleging, waardoor leden die in het thema geïnteresseerd zijn, bij hun afdelingsbestuur om een ledenvergadering zullen vragen, waardoor in afdelingen waar nu weinig gebeurt toch weer activiteiten komen.	
23	1.9 en 1.17	Afdeling Haarlem	<p>Aanpassen van de voorstellen om te komen tot een ledenraadpleging, opdat deze alleen kunnen worden gehouden indien de Algemene Vergadering (of in noodgevallen de Partijraad) daartoe besluit. Een dergelijke ledenraadpleging is bindend. Dit vergt de volgende aanpassingen:</p> <p>- In voorstel 1.9 wordt art 24.3b vervangen door: "het besluit tot een ledenraadpleging over een bepaald thema wordt genomen door de Algemene Vergadering of bij spoed en in uitzonderingsgevallen, door de Partijraad."</p> <p>- In voorstel 1.9 vervallen de artikelen 24.3.c en 24.3.d</p> <p>- In voorstel 1.17 de voorgestelde tekst van artikel 27.1 vervangen door: "Tot het houden van een ledenraadpleging wordt besloten in de Algemene Vergadering of bij spoed en in uitzonderingsgevallen, door de Partijraad. Het initiatief om het voorstel om een ledenraadpleging te houden kan uitgaan van het hoofdbestuur, van een ledenvergadering van een afdeling en van groepen van tenminste 100 leden."</p>	<p>In de voorstellen van het HB wordt een niet nader uitgewerkte ledenraadpleging geïntroduceerd, waarvan de uitslag herroepbaar is door de Algemene Ledenvergadering. Dit leidt tot diffuse besluitvorming, die resulteert uit het feit dat de Algemene Vergadering (of in de voorstellen de Algemene Ledenvergadering) het hoogste orgaan van de partij is. In dit voorstel besluit de Algemene Vergadering en geeft daarmee expliciet de beslissingsmacht uit handen. Omdat de AV het hoogste orgaan is, is dit ook de geëigende instantie om een Ledenstemming uit te schrijven over politieke standpunten. Niet het HB of anderszins, want de uitslag van de Ledenstemming is bindend (of praktisch de facto bindend zoals bij de Ledenraadpleging in voorstel HB). Het is dan verkeerd dat een andere instantie dan de AV zo een Ledenstemming kan uitschrijven. Uiteraard zal de AV moeten afwegen of de vraagstelling zich leent voor een Ledenstemming en ook of de verschillende mogelijke antwoorden aanvaardbaar zijn vanuit een liberaal perspectief. Het moet dus gaan om een reële keuze, waarvan de uitslag, ongeacht wat de uitslag is, bij voorbaat acceptabel is. Dit is een politieke afweging die bij de AV behoort te liggen. Dan is het ook geen probleem dat de uitslag niet naderhand nog eens gecorrigeerd kan worden.</p> <p>Een ander aandachtspunt is het recht van initiatief. Teneinde leden meer directe invloed te geven stelt KC-Haarlem voor dat een verzoek tot een Ledenstemming niet alleen door het HB en door de afdelingen (degenen die nu ook al het recht hebben iets te agenderen in de Algemene Vergadering) gedaan kunnen worden, maar ook door groepen van leden. We denken daarbij aan een groep van circa 100 leden.</p>	<p>Ontraden. Het HB wil nu juist alle leden in staat stellen aan een ledenraadpleging zonder dat ze ook nog de gang naar een ledenvergadering moeten maken. Er wordt inderdaad bedoeld dat alle leden vanuit huis per post of pc of telefoon kunnen stemmen. Het HB heeft na nader beraad besloten dat de uitslag van een dergelijke ledenraadpleging bindend is.</p>
24	1.17	Kamer- centrale Haarlem	<p>Aanpassen van de voorstellen om te komen tot een ledenraadpleging, waarbij alleen in ledenvergaderingen na discussie een stem kan worden uitgebracht. Dit betekent praktisch: wijzigen van voorstel 1.17 door artikel 27.2 te wijzigen in 'Een ledenraadpleging is een stemming over een of meerdere stellingen of kandidaten waartoe is besloten op grond van artikel 27.1 die plaatsvindt in ledenvergaderingen van VVD afdelingen, waarbij elk lid een stem mag uitbrengen. Het is ook toegestaan om de stemming te laten plaatsvinden in een gezamenlijke ledenvergadering van een aantal afdelingen (of desgewenst in een centralevergadering van een ondercentrale of kamercentrale). Na afloop van de ledenvergadering dient het afdelingsbestuur aan het HB door te geven - op een door het HB</p>	<p>In de voorstellen van het HB wordt een niet nader uitgewerkte ledenraadpleging geïntroduceerd. Waarschijnlijk wordt daarmee bedoeld dat alle leden vanuit huis per post of PC kunnen stemmen.. Door het definiëren van een ledenraadpleging tot een stemming die vrijwel gelijktijdig in alle VVD afdelingen plaatsvindt worden een aantal resultaten bereikt:</p> <p>a) Alle leden kunnen invloed uitoefenen, maar wel nadat ze kennis hebben genomen van een discussie over het betreffende onderwerp.</p> <p>b) Ledenvergaderingen worden weer interessanter (zeker als afdelingsbesturen deskundigen uitnodigen om aan de discussie deel te nemen)</p> <p>c) Bij gevoelige thema's komt er landelijke aandacht voor de VVD</p>	<p>Ontraden. Het HB wil nu juist alle leden in staat stellen aan een ledenraadpleging zonder dat ze ook nog de gang naar een ledenvergadering moeten maken. Er wordt inderdaad bedoeld dat alle leden vanuit huis per post of pc of telefoon kunnen stemmen.,</p>

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			te bepalen wijze - hoeveel leden in betreffende afdeling voor en tegen de stellingen hebben gestemd. Het HB telt alle uitgebrachte stemmen op en maakt de uitslag bekend.'	ledenraadpleging, waardoor leden die in het thema geïnteresseerd zijn, bij hun afdelingsbestuur om een ledenvergadering zullen vragen, waardoor in afdelingen waar nu weinig gebeurt toch weer activiteiten komen.	
25	1.9 en 1.17	Kamer-centrale Haarlem	Aanpassen van de voorstellen om te komen tot een ledenraadpleging, opdat deze alleen kunnen worden gehouden indien de Algemene Vergadering (of in noodgevallen de Partijraad) daartoe besluit. Een dergelijke ledenraadpleging is bindend. Dit vergt de volgende aanpassingen: - In voorstel 1.9 wordt art 24.3b vervangen door: "het besluit tot een ledenraadpleging over een bepaald thema wordt genomen door de Algemene Vergadering of bij spoed en in uitzonderingsgevallen, door de Partijraad." - In voorstel 1.9 vervallen de artikelen 24.3.c en 24.3.d - In voorstel 1.17 de voorgestelde tekst van artikel 27.1 vervangen door: "Tot het houden van een ledenraadpleging wordt besloten in de Algemene Vergadering of bij spoed en in uitzonderingsgevallen, door de Partijraad. Het initiatief om het voorstel om een ledenraadpleging te houden kan uitgaan van het hoofdbestuur, van een ledenvergadering van een afdeling en van groepen van tenminste 100 leden."	In de voorstellen van het HB wordt een niet nader uitgewerkte ledenraadpleging geïntroduceerd, waarvan de uitslag herroepbaar is door de Algemene Ledenvergadering. Dit leidt tot diffuse besluitvorming, die resulteert uit het feit dat de Algemene Vergadering (of in de voorstellen de Algemene Ledenvergadering) het hoogste orgaan van de partij is. In dit voorstel besluit de Algemene Vergadering en geeft daarmee expliciet de beslissingsmacht uit handen. Omdat de AV het hoogste orgaan is, is dit ook de geëigende instantie om een Ledenstemming uit te schrijven over politieke standpunten. Niet het HB of anderszins, want de uitslag van de Ledenstemming is bindend (of praktisch de facto bindend zoals bij de Ledenraadpleging in voorstel HB). Het is dan verkeerd dat een andere instantie dan de AV zo een Ledenstemming kan uitschrijven. Uiteraard zal de AV moeten afwegen of de vraagstelling zich leent voor een Ledenstemming en ook of de verschillende mogelijke antwoorden aanvaardbaar zijn vanuit een liberaal perspectief. Het moet dus gaan om een reële keuze, waarvan de uitslag, ongeacht wat de uitslag is, bij voorbaat acceptabel is. Dit is een politieke afweging die bij de AV behoort te liggen. Dan is het ook geen probleem dat de uitslag niet naderhand nog eens gecorrigeerd kan worden. Een ander aandachtspunt is het recht van initiatief. Teneinde leden meer directe invloed te geven stelt KC-Haarlem voor dat een verzoek tot een Ledenstemming niet alleen door het HB en door de afdelingen (degenen die nu ook al het recht hebben iets te agenderen in de Algemene Vergadering) gedaan kunnen worden, maar ook door groepen van leden. We denken daarbij aan een groep van circa 100 leden.	Ontraden.
26	1.17	Afdeling Brussel	Het voorstel wordt vervangen door de volgende tekst: "In artikel 27 (nieuw) wordt een nog nader te bepalen uitwerking van de stemprocedure ten behoeve van de ledenraadpleging opgenomen."	Zie het op voorstel 1.9 ingediende amendement van de afdeling, waarin wordt voorgesteld de ledenraadpleging vast te leggen in de statuten maar de stemprocedure nader te regelen in het huishoudelijk reglement.	Ontraden. De stemprocedure is conform het huidige reglement.
OVER DE CORRIGERENDE ALGEMENE VERGADERING					
27	1	Afdeling Apeldoorn	De uitkomst van een ledenraadpleging is niet corrigeerbaar.	Eerstens zijn wij als VVD niet voor een correctief referendum, waarom zouden wij dit dan voor onszelf invoeren, tweedens zien wij geen reden een democratisch genomen besluit op enigerlei wijze terug te draaien	Overnemen. Het HB heeft na nader beraad besloten om het voorstel van een corrigerende Algemene Vergadering op de resultaten van een ledenraadpleging in trekken. Hiertoe wordt het nieuwe voorgestelde art. 24.3

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
					lid b. van de statuten ingetrokken onder gelijktijdige hernummering van de overige leden van dit artikel.
28	1	Afdeling Apeldoorn	Schrappen van alle wijzigingsvoorstellen om te komen tot een Algemene Vergadering	Wij zien geen rol voor een Algemene Vergadering, maar zouden graag een versterking van de Partijraad zien, waarin de huidige structuur is opgenomen.	Ontraden. Het HB heeft bewust gekozen voor het systeem van one man one vote, in lijn met de uitkomsten van de Ideëndag.
29	1	Afdelingen Leiden, Rijnwoude en Wassenaar	Schrappen van alle artikelen om te komen tot een Algemene Ledenvergadering, ofwel schrappen van de artikelen 1.1, 1.2, 1.3, 1.6, 1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13, 1.15, 1.16	Omdat de AV het hoogste orgaan is, is dit ook de geëigende instantie om een Ledenstemming uit te schrijven over politieke standpunten. Niet het HB of anderszins, want de uitslag van de Leden-stemming is bindend (of praktisch de facto bindend zoals bij de Ledenraadpleging in voorstel HB). Het is onjuist dat een andere instantie dan de AV zo een Ledenstemming kan uitschrijven. Uiteraard zal de AV moeten afwijken of de vraagstelling zich leent voor een Ledenstemming en ook of de verschillende mogelijke antwoorden aanvaardbaar zijn vanuit een liberaal perspectief. Het moet dus gaan om een reële keuze, waarvan de uitslag, ongeacht wat de uitslag is, bij voorbaat acceptabel is. Dit is een politieke afweging die bij de AV behoort te liggen. Daarmee is het probleem, dat de uitslag naderhand niet kan worden gecorrigeerd, opgeheven.	Ontraden. Het HB heeft bewust gekozen voor het systeem van one man one vote, in lijn met de uitkomsten van de Ideëndag.
30	1	Afdeling Schouwen-Duiveland	“Ledenraadplegingen kunnen worden georganiseerd door het Hoofdbestuur of door een nader te bepalen aantal afdelingen/leden, waarbij recht wordt gedaan aan alle afdelingen (groot en klein). Het corrigeren van de uitslag van een ledenraadpleging moet niet mogelijk worden gemaakt. De uitslag van een ledenraadpleging moet slechts geldend zijn, wanneer tenminste 50% van de leden daaraan heeft deelgenomen en daarvan twee derden zich voor of tegen het onderwerp hebben uitgesproken. Voorts moeten ledenraadplegingen ook mogelijk zijn in centrales en afdelingen”.	Een ledenraadpleging kan worden georganiseerd op initiatief van het Hoofdbestuur of van tenminste 10 afdelingen, die tenminste 10% van het ledenaantal representeren (ongeveer 4.700). Hier is geen sprake van een evenwichtige situatie. Bovendien zullen veel afdelingen in dunbevolkte gebieden met weinig leden nooit in staat zijn om een ledenraadpleging te (laten) organiseren, tenzij men in binnen- en/of buitenland stemmen gaat “ronselen” om aan die 4.700 te komen. Dan wordt er nog al wat gevraagd van die afdelingen (vrijwilligers). In de praktijk zal het betekenen, dat alleen de grote stadsafdelingen met wat omliggende kleine afdelingen in staat zijn om dit te realiseren. Vervolgens kan de uitkomst van een ledenraadpleging door de beide eerder genoemde gremia weer ongedaan worden gemaakt. In feite hebben we hier dus te maken met een combinatie van een consultatief referendum en een correctief referendum. De VVD is nu niet direct een warm voorstandster van referenda en is knarsetandend akkoord gegaan met een correctief referendum onder zware voorwaarden. De eigen partij-organisatie gaat nu de twee vormen van referenda naast elkaar invoeren. Niet doen dus!	Ontraden.

NR	VOORSTEL	AFDELING/CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
				De correctieve ledenraadpleging kan geheel vervallen; zeker wanneer aan de geldigheid van de uitslag van een consultatieve ledenraadpleging terechte zware eisen worden gesteld. Tenslotte zal een ledenraadpleging ook mogelijk moeten zijn in centrales en in afdelingen. Dit weer vanwege eenduidigheid en transparantie.	
31	1.5, 1.9 en 1.17	Afdeling Den Haag	Dit amendement heeft betrekking op: Voorstel 1, derde en vierde bullet, Voorstel 1.5 wijziging statuten artikel 21.3 en 1.9 artikel 24.3 c Voortel 1.17 wijziging Huishoudelijk reglement art. 27.1 onder b Overall waar staat: "tenminste tien afdelingen die tenminste 10% van het ledental representeren", of woorden van gelijke strekking vervangen door: "10% van de leden"	Het doel van een ledenraadpleging is dat ook leden de mogelijkheid moeten hebben om invloed uit te oefenen op de agendering van onderwerpen, dan wel de mogelijkheid hebben om besluiten die te ver gaan tegen te houden. Het is terecht dat hiervoor een tiende van het totaal aantal leden nodig is. Het kan voorkomen dat 10% van de leden vertegenwoordigd worden door minder dan 10 afdelingen. In dat geval moet eveneens de mogelijkheid bestaan van een ledenraadpleging.	Ontraden.
OVER DE LIJSTTREKKER					
32	9.5	Afdelingen Leiden, Rijnwoude en Wassenaar	Artikel 9.5 vervangen door "De lijsttrekker wordt rechtstreeks door de leden gekozen via een ledenraadpleging".	Echt democratiseren vergt dat gewone leden ook iets te kiezen moeten hebben, en niet alleen de superactieve leden die naar een Algemene Vergadering gaan. De keuze van een lijsttrekker is een eenduidige keuze. De leden zullen doorgaans goed geïnformeerd zijn en de keuze van belang vinden. Het is daarom geschikt voor een Ledenraadpleging. Een reden dat de AV dit zou moeten kunnen corrigeren is er niet. Een ledenraadpleging is een stemming over een of meerdere stellingen of kandidaten waartoe is besloten op grond van artikel 27.1 (statuten) die plaatsvindt in ledenvergaderingen van VVD afdelingen, waarbij elk lid een stem mag uitbrengen.	Overnemen
33	1	Afdeling Rotterdam	Directe verkiezing lijsttrekker: De leden dienen direct de lijsttrekkers voor de tweede-kamer –en europese verkiezingen te kunnen kiezen door middel van schriftelijke stemming onder alle leden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van stembiljetten, internetstemmen, en eventuele andere toekomstige middelen. (Zie ook het amendement van de afdeling Rotterdam m.b.t. het schrappen van "one man one vote" en de ledenraadpleging.	De directe verkiezing van de lijsttrekker is een goede zaak. Deze verkiezing leent zich daar goed voor. Zo ontstaat er een breed draagvlak binnen de partij voor deze belangrijke functionaris. Aanneming van dit amendement heeft gevolgen voor de kandidaatstellingsreglementen, de statuten en het huishoudelijk reglement. Deze documenten moeten dan ook conform worden aangepast.	Zie 32
34	2.1 Reglementen	Afdeling Rotterdam	Schrappen 2.1 en vervangen door: "De lijsttrekker wordt via een aparte procedure rechtstreeks verkozen door alle leden via directe verkiezingen."	Het originele artikel liet het hoofdbestuur de mogelijkheid om een aparte procedure te volgen of niet te volgen. De VVD-Rotterdam is van mening dat deze dient te worden gevolgd door een verkiezing waarbij elk lid in staat wordt gesteld te stemmen. De rechtstreekse verkiezing kan bijvoorbeeld door middel van stembiljetten, internetstemmen en eventuele andere toekomstige middelen.	Ontraden
35	2.1a Reglementen	Afdeling Rotterdam	Toevoegen artikel 2.1a: "Alle leden van de VVD, die minimaal één jaar lid zijn, kunnen zich	Iedereen moet de mogelijkheid hebben zich te kandideren.	Ontraden. Iedereen die op 1 januari of 1 juli lid is kan zich

NR	VOORSTEL	AFDELING/CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
	Men-ten		kandideren voor het lijsttrekkerschap."		kandideren. Niet binden aan 1 jaar.
36	2.3 Regle- Men- ten	Afdeling Rotterdam	Schrappen artikel 2.3 en vervangen door: "De artikelen 3 tot en met 10 van dit reglement hebben verder alleen betrekking op de vervulling van de overige plaatsen op de lijst."	Dit is in lijn met het amendement van de afdeling Rotterdam, waarin wordt gesteld dat alleen de lijsttrekker rechtstreeks moet worden verkozen.	Ontraden
37	9 motie	Afdeling Ede	De rechtstreeks gekozen VVD-lijsttrekker voor de Tweede Kamerverkiezingen fungeert tevens als politiek leider van de VVD. De functie wordt in de statuten vastgelegd.	De VVD: de overige TK-fracties en media hebben behoefte aan een dergelijk aanspreekpunt, politiek eindverantwoordelijke persoon en 'gezicht' van de liberale inbreng op nationaal niveau. Er is weinig tot niets op tegen deze functie in de VVD te introduceren en het scheidt helderheid t.a.v. andere politieke stromingen/partijen.	Ontraden De positie wordt niet ontleend aan statutaire bepalingen, maar aan politieke legitimatie
38	9	Afdeling Apeldoorn	De lijsttrekker wordt gekozen via een ledenraadpleging		Zie 32
39	9.5	Afdeling Haarlem	Voorstel 9.5 vervangen door "De lijsttrekker wordt rechtstreeks door de leden gekozen"	Echt democratiseren vergt dat gewone leden ook iets te kiezen moeten hebben, en niet alleen de superactieve leden die naar een Algemene Vergadering gaan. De keuze van een lijsttrekker is een eenduidige keuze. De leden zullen de doorgaans goed geïnformeerd zijn en de keuze van belang vinden. Het is daarom geschikt voor een Ledenraadpleging/-stemming. Een reden dat de AV dit zou moeten kunnen corrigeren is er niet	Zie 32
40	9.5	Afdeling Brussel	Voorstel 9.5 wordt vervangen door de volgende tekst: "De lijsttrekker wordt rechtstreeks door de leden gekozen middels een ledenraadpleging."	De keuze van de lijsttrekker leent zich bij uitstek voor een ledenraadpleging. In tegenstelling tot de vaststelling van kandidatenlijsten hoeft men slechts één persoon te kiezen. Regionale en andere overwegingen die bij de samenstelling van kandidatenlijsten een veel grotere rol spelen hoeven niet mee te worden gewogen.	Zie 32
41	9.5	Afdeling Den Haag	"één of meerdere" vervangen door: "bij voorkeur meer dan één"	Wanneer leden over de lijsttrekker mogen stemmen, moet er ook iets te kiezen zijn. Door het Hoofdbestuur een verantwoordelijkheid te geven voor een - bij voorkeur - meervoudige kandidaatstelling zijn de kandidaten min of meer gelijkwaardig en kunnen leden echt iemand kiezen.	Strekking overnemen, maar de tekst niet veranderen. De verkiezing moet ook geldig zijn, indien er onbedoeld slechts één kandidaat (beschikbaar) is.
42	9.5	Kamer-centrale Haarlem	Voorstel 9.5 vervangen door "De lijsttrekker wordt rechtstreeks door de leden gekozen"	Echt democratiseren vergt dat gewone leden ook iets te kiezen moeten hebben, en niet alleen de superactieve leden die naar een Algemene Vergadering gaan. De keuze van een lijsttrekker is een eenduidige keuze. De leden zullen de doorgaans goed geïnformeerd zijn en de keuze van belang vinden. Het is daarom geschikt voor een Ledenraadpleging/-stemming. Een reden dat de AV dit zou moeten kunnen corrigeren is er niet	Zie 32
OVER BIJEENROEPEN EN PUBLICATIE					
43	1.4	Afdeling Ede	Laatste zin van art. 21.2 vervangen door: Deze publicatie vindt plaats door verzending van de oproeping aan de leden, aan het bestuur van de afdelingen en centrales en door het publiceren van oproeping via het internet.	Individueel stemrecht is alleen zinvol uit te oefenen als ieder lid (individueel) over de vereiste informatie beschikt. De oproeping (incl. agenda) dient dan ook per post aan ieder lid te worden toegezonden. Wie dat wil en niet over internet beschikt kan de oproep per email	Strekking overnemen. Publicatie via Politiek is bijvoorbeeld voldoende om ieder lid te kunnen bereiken.

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			Hieruit volgt: voorgestelde wijziging Huishoudelijk Reglement art. 23.4 kan vervallen (voorstel 1.15) en art. 27.16 dienovereenkomstig aanpassen	ontvangen. m.a.w. niet de afdeling of centrale is object van informatie, maar het individuele lid, met eigen keuze voor ontvangst per post of via internet.	
44	1.4	Afdeling Waalre	Artikel 21.2 De bijeenroeping geschiedt op een termijn van tenminste één maand door bekendmaking van de tijd en plaats van de vergadering en de te behandelen onderwerpen. Wijziging: Eén maand in tenminste twee maanden	Anders komt het recht van leden om zich als stemmer te laten registreren (zie 1.6 artikel 22.1) in de knel Note: Registratie ter plaatse is tevens mogelijk door middels van ledenlijst of lidmaatschapskaart	Overnemen. Dit is juist. Maar de note niet overnemen. Registratie moet vooraf plaatsvinden.
45	1.15	Afdeling Brussel	Het woord "tijdig" wordt vervangen door "tenminste één maand voor de datum waarop de algemene ledenvergadering plaatsvindt."	Het amendement beoogt uitsluitend artikel 23.4 van het huishoudelijk reglement in overeenstemming te brengen met artikel 21.2 van de statuten.	Ontraden. Zie Waalre
OVER STEMRECHT VAN LEDEN					
46	1.6	Afdeling Schouwen- Duiveland	"De gewone leden, die op 1 januari van het jaar waarin de algemene vergadering wordt gehouden lid zijn van de VVD, hebben stemrecht in die algemene vergadering. Dit stemrecht is persoonlijk en niet overdraagbaar".	Volgens het voorstel van het Hoofdbestuur hebben alle gewone leden, die tenminste zes maanden voor de algemene vergadering als lid zijn geregistreerd, stemrecht. Dit is erg bureaucratisch. Op verschillende tijdstippen naast de vaste momenten moeten ledenlijsten worden geproduceerd en verzonden (elektronisch of per post). Bovendien worden leden, die van hun stemrecht gebruik willen maken verplicht om 1 maand voor de algemene vergadering zich te laten registreren (nog extra bureaucratie). Als intranet is geïntroduceerd, kan via een laptop aan de inschrijfbalie meteen geconstateerd worden sinds wanneer iemand als lid is geregistreerd. En met betrekking tot dit laatste zoeken wij aansluiting bij de bestaande kandidaatstellingsreglementen, waarin is bepaald, dat iemand mag stemmen, die op 1 januari van het jaar, waarin de vergadering wordt gehouden lid is van de VVD. Eenheid en transparantie troef.	Ontraden. Door de moderne techniek kan de datum dynamisch worden gecontroleerd. Buitendien vindt er zowel een voorjaars als najaarvergadering plaats, waardoor nieuwe leden bij de najaarsvergadering een grotere drempel ondervinden.
47	1.6	Afdeling Brussel	Artikel 22.1 vervalt en wordt vervangen door de volgende tekst: a. De leden die tenminste zes maanden voor de dag waarop een algemene ledenvergadering wordt gehouden als lid zijn geregistreerd, hebben stemrecht in de algemene ledenvergadering. Het lidmaatschap vangt aan op de datum van registratie in de centrale ledenadministratie. b. Er kan niet bij volmacht worden gestemd. In het huishoudelijk reglement wordt de stemprocedure nader geregeld. c. Ingeval van het kiezen van personen anders dan de lijsttrekker wordt het stemrecht uitgeoefend op basis van het	Het amendement beoogt een aantal zaken te regelen. Ten eerste de toekenning van het stemrecht. Vervolgens wordt in het geval van het kiezen van personen (in het bestuur of op de kandidatenlijst) in het kort het kiessysteem aangeduid dat tijdens een algemene ledenvergadering zou moeten worden gehanteerd, namelijk het systeem van de enkelvoudige overdraagbare stem of EOS. Iedere stemgerechtigde geeft opnieuw per ronde de volgorde van de kandidaten aan. Dit komt in feite neer op het houden van meerdere stemrondes waarbij telkens de kandidaat met de minste stemmen afvalt. Het systeem zorgt er dus voor dat men achtereenvolgens stemrondes houdt die los staan van het resultaat van de vorige, behalve dan dat degene die in de vorige	Ontraden

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			<p>systeem van de enkelvoudige overdraagbare stem (EOS). In het huishoudelijk reglement wordt deze stemprocedure nader geregeld.</p> <p>d. Indien een kandidatenlijst niet tijdens een voorverkiezing is vastgesteld, wordt de kandidatenlijst door de leden vastgesteld tijdens een algemene ledenvergadering.</p> <p>e. In een algemene ledenvergadering waarin het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamer wordt vastgesteld, hebben uitsluitend de afgevaardigden stemrecht.”</p>	<p>ronde de minste stemmen heeft gekregen niet meer meedoet. Hierdoor voorkomt men het zogenaamde strategisch stemmen, waarbij men eerder een inschatting maakt van hoe de uitslag zou kunnen gaan uitvallen en stemt op basis van wie men liever niet op een bepaalde plaats wil hebben dan dat men zijn voorkeur aangeeft. Deze procedure is niet van toepassing voor de verkiezing van de lijsttrekker, aangezien zij of hij via een ledenraadpleging wordt gekozen (zie amendement van voorstel 1.9).</p> <p>Indien een kandidatenlijst niet wordt vastgesteld op basis van een voorverkiezing, zoals voorgesteld in het amendement op voorstel 9.9-9.15, wordt de lijst door de leden vastgesteld tijdens de ALV.</p> <p>Het one man one vote beginsel leent zich niet goed voor de vaststelling van het verkiezingsprogramma, maar uitsluitend om praktische redenen. Het lijkt namelijk niet doenlijk om via dit systeem tijdens een ALV op een zinnige manier teksten te amenderen. Voorbereiding via afdelingsamendementen werkt effectiever, terwijl de leden op deze manier toch daadwerkelijk betrokken kunnen worden bij het opstellen van het verkiezingsprogramma.</p> <p>Het amendementvoorstel neemt de registratieplicht niet over. Er wordt een extra drempel opgeworpen waarvan het de afdeling niet duidelijk is waarom die nodig zou zijn. Bovendien vraagt men zich af hoe het vervullen van de registratieplicht voorafgaande aan de algemene ledenvergadering op een praktische manier kan worden gecontroleerd.</p> <p>Tenslotte beoogt het amendement een logischer indeling van de statuten te krijgen door te bepalen dat in een en hetzelfde artikel (artikel 22.1 en niet zoals in de huidige voorstellen in de artikelen 22.1 en 24.4) wordt geregeld wie stemrecht heeft in een algemene ledenvergadering. Zie in dit verband ook het amendement op voorstel 1.10.</p>	
48	1.6	Afdeling Den Haag	Voorstel tot verandering van 1.6, artikel 22.1, lid b: 'dienen' vervangen door 'kunnen', 'tenminste' vervangen door 'vanaf', schrappen 'te'	<p>in de huidige vorm betekent lid b, dat leden die zich niet een maand van tevoren registreren geen stemrecht hebben. Dat is een onaanvaardbare inperking van de rechten van de leden. Als je betaald hebt, dien je stemrecht te hebben, zonder nog een extra belemmerende stap. Ook als je pas een dag van tevoren bedenkt dat je naar de Ledenvergadering wil, bijvoorbeeld ingegeven door een actuele kwestie.</p> <p>Wel kunnen wij ons indenken dat het vanuit praktische, administratieve overwegingen (bijvoorbeeld het registreren van de aanwezige leden en de check of zij hun contributie hebben betaald)</p>	Ontraden. Hoewel de gedachte sympathiek overkomt is dit voorstel in praktische zin volstrekt onuitvoerbaar.

NR	VOORSTEL	AFDELING/CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
				handig is om al voor aanvang van de vergadering te weten wie er komen, zodat lange rijen mensen die wachten op registratie, kunnen worden voorkomen. Die mogelijkheid moet er dus wel zijn, mensen die zich pas op de ochtend zelf registreren lopen dan het risico wel in zo'n rij terecht te komen. Dat is dan hun eigen verantwoordelijkheid.	
49	1.17	Afdeling Waalre	Huishoudelijk reglement: 1.17 Artikel 27-4 (nieuw) 27.4 Elk gewoon lid dat tenminste zes maanden voor de ledenraadpleging lid is, is gerechtigd aan de raadpleging deel te nemen. De datum van registratie in de centrale ledenadministratie is bepalend voor het lidmaatschap. Toevoegen: Aanmelding per email en fax is mogelijk, waarbij de datum van email of fax geldt als registratiedatum	Voorcoming van vertragingen tijdens vakantieperiodes	Ontraden. De wijze van registratie en vorm waarop dient nog nader te worden uitgewerkt, waarbij het belang van eenduidigheid en correctie registratie voorop staat, naast die van gemak voor het lid.
OVER VASTSTELLEN VERKIEZINGSPROGRAMMA					
50	1.10	Afdeling Brussel	De in voorstel 1.10 opgenomen tekst ("In een algemene ledenvergadering waarin het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamer wordt vastgesteld, hebben uitsluitend de afgevaardigden stemrecht.") wordt opgenomen in artikel 22.1 van de statuten.	Het amendement beoogt uitsluitend een logischer indeling van de statuten te krijgen door voor te stellen dat in een en hetzelfde artikel (artikel 22.1) wordt geregeld wie stemrecht heeft in een algemene ledenvergadering. Zie in dit verband ook het amendement op voorstel 1.6.	Overnemen.
51	1.10	Afdeling Den Haag	6e Bullet schrappen voorstel verandering statuten 1.10, 24.4 schrappen	Als het de VVD ernst is met de partijvernieuwing, dan moeten leden ook individueel stemrecht krijgen als het verkiezingsprogramma wordt vastgesteld. De politieke inhoud is voor de meeste mensen de belangrijkste reden om lid te worden. Leden moeten nu dan ook de kans krijgen om op dit punt hun individuele stemrecht te laten gelden. Dat is in de afdelingsvergaderingen al het geval. Gebeurt dit niet, dan zullen veel mensen teleurgesteld zijn en zich niet serieus genomen voelen in de partijvernieuwing. Want wat blijft er in dat geval over om per 'one man one vote' te besluiten: de begroting, de voordrachten voor het hoofdbestuur en eigenlijk niet veel meer. Dat kan toch niet de bedoeling zijn. Het hoofdbestuur heeft ten onrechte vrees voor overmatige invloed van belangengroeperingen: die hebben ook nu al de gelegenheid om zich massaal in te schrijven, maar doen dat niet. Ook de groeperingen niet, waarvan op basis van hun enorme ledental verwacht kan worden dat ze rees nu veel aanhang hebben onder VVD-ers (ANWB, Natuurmonumenten). Daarbij lijkt het hoofdbestuur door dit voorbehoud niet veel vertrouwen in het gezonde verstand van de leden te hebben: waarom zou de ledenvergadering zich zo makkelijk laten beïnvloeden? Dat is in ieder geval niet zo vernieuwend. Zelfs al zouden belangengroeperingen zich eventueel	Ontraden. Er valt nog wel degelijk meer te kiezen via een ledenraadpleging nu het HB besloten heeft om ook de kandidaatstelling voor de verschillende parlementen aan een ledenraadpleging onderhevig te laten zijn.

NR	VOORSTEL	AFDELING/CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
				<p>meer gaan roeren dan nu dan is dat geen reden voor handhaving van het huidige systeem. Er ontstaat dan juist de levendigheid die de partijvernieuwing beoogt en het stimuleert mensen die wat willen, steun te mobiliseren. Dat maakt de VVD weer levendig en dat is wat we juist willen.</p> <p>Daarbij blijft het wat de KV Den Haag betreft, om praktische redenen aan de afdelingen om amendementen in te dienen. De betrokkenheid op dat niveau is derhalve gewaarborgd.</p> <p>Echte partijvernieuwing vraagt erom dat de leden serieus worden genomen: dus ieder lid een stem over het verkiezingsprogramma !</p>	
52	1.9 en 1.17	Afdeling Ede	Statuten art. 24.3 b,c en d schrappen. Aan a toevoegen: een ledenraadpleging kan plaatsvinden op initiatie van het hoofdbestuur en op schriftelijk verzoek aan het hoofdbestuur van afdelingen die tesamen ten minste een tiende van het totale aan VVD-leden omvatten HR. Art. 27.1 vervalt; 27.2 t/m 5 handhaven met aangepaste nummering.	Uitspraken van een substantieel deel van de VVD-leden behoren bindend te zijn. Het HR biedt voldoende waarborgen voor een correcte procedure en representatieve uitkomst. Daar past geen correctie door een algemene vergadering van afgevaardigden op.	Ontraden.
VOORSTEL 2 ZICHTBAAR IN HET DEBAT, LEIDEND OVER MAATSCHAPPELIJKE THEMA 'S					
53	2, 3 en 12	Afdeling Den Haag	Voorstel 2 : derde alinea inleiding in zijn geheel schrappen. Voorstel 3.2 : schrappen "bij voorkeur te combineren met Partijraadvergaderingen". Voorstel 12 : tweede alinea inleiding in zijn geheel schrappen. Voorstel 12.2 Huishoudelijk reglement artikel 36.1 schrappen. Voorstel 12.3 Huishoudelijk reglement artikel 37.2 schrappen. Voorts overall het woord "Partijraad" schrappen	De partijraad heeft als politiek inspraakorgaan geen toegevoegde waarde in de vernieuwde VVD, waarin de leden het voor het zeggen hebben. Middels de Algemene Ledenvergadering, de Ledenraadpleging en themadagen hebben leden voortaan directe invloed op de politieke stellingname van de VVD. Daarom wordt de partijraad als officieel orgaan ontbonden en worden alle statutaire en reglementaire bepalingen over de Partijraad geschrapt.	Ontraden.
54	2	Afdeling Apeldoorn	Voor Algemene Vergadering lees Dagelijks Bestuur c.q. Partijraad.		Ontraden.
55	2.1	Afdeling Den Haag	Toevoegen: "Indien nodig kan het Hoofdbestuur het Jaarplan aanpassen aan de politieke actualiteit."	Uiteraard ondersteunen wij het voornemen om in het Jaarplan aandacht te besteden aan het hoe en wanneer van de politieke discussie. Wel achten wij het van belang dat er met deze jaarplanning enigszins flexibel kan worden omgegaan, wanneer een bepaald onderwerp ineens aan belang en relevantie wint.	Overnemen. Niets staat in steen geschreven.
56	2.1	Afdelingen Leiden, Rijnwoude en Wassenaar	Toevoegen aan artikel 2.1: "afgevaardigden in de AV hebben de mogelijkheid om het Jaarplan van inhoud te voorzien dan wel te wijzigen".	Spreekt voor zich.	Ontraden.
57	2.3	Afdeling Den Haag	Toevoegen voor de stelling: Tenminste	De afdeling Den Haag wil met deze toevoeging de mogelijkheid openhouden om meer dan twee keer per jaar politieke onderwerpen te bespreken tijdens de algemene vergadering.	Overnemen.

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
58	2.4	Afdeling Waalre	Wijziging: A) 'De' verwijderen B) De fractie 'dienen' na aanneming van een resolutie of motie 'aan te geven' wat zij ermee doen. Mochten zij de wens van de landelijke Algemene Vergadering niet over willen nemen, dan dienen zij dit 'inhoudelijk' beargumenteer aan te geven.	Tekst is: De uitkomsten van de Algemene Vergadering worden aan de fracties van de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement meegegeven. De leden van deze fracties discussiëren in de Algemene Vergadering mee, maar overheersen of bepalen deze niet. De fracties kunnen na aanneming van een resolutie of motie aangeven wat zij ermee doen. Mochten zij de wens van de landelijke Algemene Vergadering niet over willen nemen, dan dienen ze dit beargumenteerd aan te geven.	Ontraden.
59	2.4	Afdeling Den Haag	"kunnen" veranderen in "moeten" Toevoeging na de laatste zin: "tijdens de eerstvolgende Algemene Ledenvergadering"	Het amendement beoogt de verantwoording ten aanzien van de algemene ledenvergadering door politieke vertegenwoordigers over de gemaakte keuzen te versterken. Het zou een vreemde situatie zijn, wanneer de partij een duidelijk standpunt inneemt en een fractie dit standpunt zonder meer naast zich neer zou kunnen leggen. Als dit gebeurt hebben de leden het recht op een beargumenteerde verklaring, die gegeven wordt in de Algemene Ledenvergadering. Het is terecht dat we als partij onze volksvertegenwoordigers niet zomaar naar huis kunnen sturen. Zij dienen immers volgens de Grondwet zonder last vrij te zijn in hun politieke keuzes. De formulering "zonder ruggespraak" is echter niet zonder reden uit de Grondwet geschrapt. De partij mag wel vragen om een beargumenteerde uitleg in de Ledenvergadering wanneer een fractie het partijstandpunt naast zich neer gelegd heeft.	Ontraden. Eigen politieke verantwoordelijkheid. Strekking overnemen.
60	2.5	Afdeling Rotterdam	Schrappen voorstel 2.5	Het is evident dat er eenheid in de gelederen moet zijn tijdens de campagne, maar het gaat te ver om het interne debat te beperken.	Ontraden.
VOORSTEL 3 RUIMTE VOOR DEBAT IN DE PARTIJ					
61	3.1	Afdeling Den Haag	Bottom up vervangen door: Geïnitieerd door afdelingen		Overnemen.
62	3.2	Kamer- centrale Haarlem	Schrappen uit voorstel 3.2 de tekst "bij voorkeur te combineren met partijraadvergaderingen" en toevoegen de tekst: "waarin bij voorkeur wordt gestemd over prikkelende stellingen"	Themadagen dienen niet louter te bestaan uit vrijblijvend uitwisseling van gedachten, maar dienen te resulteren in de aanvaarding of verwerping van stellingen. Dergelijke themadagen zijn niet te combineren met partijraadvergaderingen, daar in de partijraad het stemrecht is beperkt tot partijraadsleden	Strekking overnemen.
63	3.3, 3.4	Afdeling Haarlem	Hernummeren van de oude voorstellen 3.3 en 3.4 tot 3.4 resp. 3.5 en invoegen een nieuw punt 3.3 luidend: "In partijraadvergaderingen wordt gesproken aan de hand van prikkelende stellingen, waarover gestemd wordt."	Partijraadvergaderingen dienen niet louter te bestaan uit een vrijblijvende uitwisseling van gedachten, maar dienen te resulteren in de aanvaarding of verwerping van stellingen.	Overnemen.
64	3.3	Afdeling Den Haag	Tussen de woorden "kamercentrales" en "en" toevoegen: "partijcommissies"	Partijcommissies kunnen een belangrijke rol hebben in het voeren van een inhoudelijk debat over een specifiek onderwerp.	Overnemen.
65	3.2	Kamer- centrale	Toevoegen aan de tekst van voorstel 3.2, de tekst "De inhoudelijke voorbereiding wordt gedelegeerd aan de betreffende	Door stellingen of onderwerpen in themadagen te laten bepalen door het HB krijgen deze stellingen een onnodig gewicht. Ook zal het HB	Stekking overnemen.

NR	VOORSTEL	AFDELING/CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
		Haarlem	partijcommissie”.	een natuurlijke drang hebben om al te controversiële onderwerpen te mijden. Om dergelijk risicomijdend gedrag te voorkomen dient de inhoudelijke voorbereiding van themadagen aan partijcommissie te worden opgehangen.	
66	3.3, 3.4 en 3.5	Kamer-centrale Haarlem	Hernummeren van de oude voorstellen 3.3 en 3.4 tot 3.4 resp. 3.5 en invoegen een nieuw punt 3.3 luidend: “In partijraadvergaderingen wordt gesproken aan de hand van prikkelende stellingen, waarover gestemd wordt.”	Partijraadvergaderingen dienen niet louter te bestaan uit een vrijblijvende uitwisseling van gedachten, maar dienen te resulteren in de aanvaarding of verwerping van stellingen.	Overnemen,
VOORSTEL 4 DE TELDERSSTICHTING					
67	4.1 en 4.2	Afdelingen Leiden, Rijnwoude en Wassenaar	artikelen 4.1 en 4.2 niet overnemen.	De voorstellen van het HB zijn op zich nobel, maar het curatorium van de Teldersstichting bepaalt deze zaken.	Ontraden. Naar de mening van het HB is juist goed, dat de Telderstichting, immers zo nauw verweven met de VVD, weet wat de partij van haar verwacht.
68	4.1	Afdeling Ede	2 ^e zin van 4.1 als volgt aanvullen; "beknopte notities met politiek relevante conclusies of stellingennames die aan afdelingen worden gezonden en voor geïnteresseerde leden individueel op vraagbaar zijn".	Opinie en tenslotte besluitvorming is gebaat bij goed gedocumenteerde en politiek hanteerbare keuzevraagstukken en/of oplossingsgerichte stellingenname.	Strekking overnemen.
69	4.1	Afdeling Rotterdam	Wijzigen van voorstel 4.1 in: De Teldersstichting werkt onderwerpen wetenschappelijk uit waarna ze worden samengevat in goed leesbare notities voor een bredere verspreiding.	Schrijf begrijpelijk.	Overnemen.
70	4.1	Afdeling Den Haag	Na 4.1 toevoegen: De Teldersstichting heeft tevens een rol in het entameren van het liberale debat buiten de VVD.	Den Haag is van mening dat de Teldersstichting ook een verantwoordelijkheid heeft om het liberale debat in de samenleving aan te zwengelen.	Strekking overnemen.
VOORSTEL 5 INSPRAAK IN HET VERKIEZINGSPROGRAMMA					
71	5	Afdeling Rotterdam	Vervangen in de kop van voorstel 5 “Inspraak” door “Inbreng”	Inspraak hebben de leden tijdens de definitieve vaststelling, het gaat hier om het proces vooraf welke over inbreng gaat.	Overnemen.
72	5	Afdeling Rotterdam	Toevoegen in algemene tekst van voorstel 5 na “...verkiezingsprogramma Tweede Kamer”: “of het Europees Parlement”		Overnemen.
73	5.1	Afdeling Rotterdam	Wijzigen van voorstel 5.1 in: Leden krijgen de mogelijkheid om aan te geven welke onderwerpen zij het belangrijkste vinden voor het programma.	Er moeten vele mogelijkheden zijn om dit in te brengen.	Overnemen.
74	5.2	Afdeling Rotterdam	Toevoegen in voorstel 5.2 na “...kunnen”: “onder andere”	Internet moet niet het enige medium zijn.	Overnemen.
VOORSTEL 6 LEDEN DENKEN MEE					
75	6.1	Afdeling Groningen	Aan voorstel 6.1 toegevoegd moet worden dat deze meedenkgroepen zodanig samengesteld dienen te zijn dat er een goede regionale spreiding is van de deelnemers.	Tekst is: De partij verwacht van ieder Tweede-Kamerlid dat hij/zij op een eigen wijze te vormen organiseert waarbij “leden kunnen meedenken”.	Strekking overnemen.
76	6.1	Afdeling	Voorstel 6.1 compleet wijzigen in:	Tekst is:	Strekking overnemen.

NR	VOORSTEL	AFDELING/CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
		Waalre	De partij verwacht van ieder Tweede-kamerlid dat hij/zij op eigen wijze de te vormen klankbordgroepen organiseert, waarbij 'leden kunnen meedenken'. Deze groepen dienen voldoende regionaal te worden samen gesteld.	De partij verwacht van ieder Tweede-Kamerlid dat hij/zij op een eigen wijze te vormen organiseert waarbij "leden kunnen meedenken".	
77	6.1	Afdeling Alblsserdam /Nieuw Lekkerland	6.1 vervangen door: Ieder Tweede-kamerlid dient op eigen wijze vormen te organiseren waarbij 'leden kunnen meedenken'. De betrokkenen zullen geen deeluitmaken van het zgn. partijcircuit.		Ontraden. Wat is het partijcircuit?
78	6.1, 7.1, 7.2, 8.1	Afdeling Den Haag	Tweede-Kamerlid of leden, Kamerleden en volksvertegenwoordigers in Tweede Kamer, Eerste Kamer en Europees Parlement vervangen door: volksvertegenwoordigers.	Niet alleen Tweede Kamerleden hebben een verantwoordelijkheid naar hun achterban. Dat geldt evenwel voor Eerste Kamerleden en leden van het Europees Parlement en waar mogelijk ook voor Statenleden en gemeenteraadsleden. Den Haag ziet daarom liever dat gebruik wordt gemaakt van de algemene term volksvertegenwoordigers.	Overnemen.
VOORSTEL 7 ZICHTBARE KAMERLEDEN					
79	7.1, 7.2, 7.3	Afdeling Alblsserdam/Nieuw Lekkerland	7.1 de eerste regel vervangen door: Kamerleden dienen aanwezig te zijn bij de eigen enz. (zie verder de bestaande tekst) 7.2 vervangen door: Kamerleden dienen het contact met Kamercentrales en overige achterban inzichtelijk te maken. 7.3 In de eerste regel het woord 'wenselijk' vervangen door 'noodzakelijk'.	Argumentatie van de voorgestelde wijzigingen 6.1-7.1-7.2-7.3: De oorspronkelijke tekst is op een aantal punten te vrijblijvend. In de nieuwe spelregels zijn de gebezigde uitdrukkingen: 'de partij verwacht'; 'van kamerleden wordt verwacht'; aan de kamerleden wordt gebragd'; contact is wenselijk' uit den boze. Regels met ruimte voor eigen benadering zijn geen regels! M.I. is de neergang van de VVD goeddeels ontstaan door de vervreemding van de kamerleden (en bewindslieden) van de achterban. De signalen uit de samenleving bereikten het Binnenhof niet of werden terzijde geschoven. De voorstellen 'Leden denken mee' (nr 6) en 'Zichtbare kamerleden' (nr. 7) dienen scherp te worden geformuleerd. Een kandidaat-kamerlid verplicht zich bij verkiezing volgende de gestelde regels te werken.	Overnemen.
80	7.1	Afdeling Rotterdam	Wijzigen van voorstel 7.1 in: Van Kamerleden wordt verwacht dat zij aanwezig zijn bij Kamercentrale vergaderingen. Niet alleen om te vertellen wat er in Den Haag gebeurt, maar om te luisteren naar de politieke en bestuurlijke signalen en de problemen in de regio.	Kamerleden moeten niet alleen bij eigen kamercentrales zijn, moeten naar de leden toe en niet naar besturen en moeten niet teveel uitweiden over hun eigen Haagse sores, maar luisteren naar de problemen in het land zodat zij hiermee in Den Haag wat kunnen.	Overnemen.
81	7.2	Afdeling Rotterdam	Schrappen voorstel 7.2 en verander voorstel 7.3 in voorstel 7.2	Een open deur nog verder in trappen.	Overnemen.
82	7.3	Afdeling Groningen	7.3 Een actief contact van politici met maatschappelijke organisaties is wenselijk . Politici moeten op de hoogte zijn van de maatschappelijke problemen en belangen, maar moeten ook zichtbaar en aanspreekbaar zijn. In voorstel 7.3 het woord wenselijk moet worden vervangen door het woord noodzakelijk .		Overnemen.

NR	VOORSTEL	AFDELING/CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
----	----------	-------------------	-------	-------------	---------------------

VOORSTEL 8 INDIVIDUELE GESPREKKEN MET POLITICI

83	8.2	Afdeling Den Haag	Voorstel 8.2: schrappen	Gesprekken met volksvertegenwoordigers door het Hoofdbestuur worden als nuttig ervaren, mits het gesprek niet gaat over politiek-inhoudelijk onderwerpen. Volksvertegenwoordigers dienen immers vrij van last hun taken te kunnen uitvoeren. Den Haag stelt daarom voor het artikel over de inhoud van de gesprekken te schrappen.	Ontraden.
84	8	Afdeling Waalre	A) naamswijziging voorstel 8 in: Voorstel 8: Individuele evaluatiegesprekken met politici B) Zinsverandering voorstel 8.3 in: Ook afdelingen, kamercentrales en ondercentrales zullen dergelijk gesprekken houden met raads- en statenleden.	Tekst in de huidige voorstellen is: A) Voorstel 8: Individuele gesprekken met politici B) 8.3 Ook afdelingen en kamercentrales wordt geadviseerd om dergelijke gesprekken te houden met raads- en statenleden	Ontraden. OC geen rol hierin.
85	8.1, 8.2 en 8.3	Afdelingen Leiden, Rijnwoude en Wassenaar	In de artikelen 8.1, 8.2 en 8.3 gesprekken vervangen door evaluatiegesprekken	Onvoldoende duidelijk is wat met 'gesprekken' wordt bedoeld. "Evaluatiegesprekken" evalueren het optreden van de volksvertegenwoordiger vanuit bestuursperspectief. Vanzelfsprekend kan er vanwege het ontbreken van een gezagsverhouding geen sprake zijn van functionerings-/beoordelingsgesprek.	Overnemen.

VOORSTEL 9 NIEUWE KANDIDAATSTELLINGSPROCEDURE (LANDELIJK)

86	9	Afdeling Alblasserdam/Nieuw Lekkerland	De taak van de scoutingscommissie wordt in punt 9.1 niet beschreven tenzij de kreten 'scouten, werven en begeleiden van talentvolle -etc' als een taakomschrijving moet gelden. Cruciaal is het plaatsen van vertegenwoordigers van de doelgroepen op de lijst. Hoe plaatsen wij de scoutingscommissie in de MAATSCHAPPIJ? Moeilijk onderwerp en niet in enkele dagen op te lossen. In voorstel 9 hiervoor extra aandacht te vragen en invoegen 9.2 Het werk van de scoutingscommissie wordt nader uitgewerkt. De commissie zal haar werk grote nadruk leggen op het aantrekken van kandidaten als afspiegeling van de doelgroepen van de VVD. (de bestaande nummering 9.2 t/m 9.15 opschuiven naar 9.3 t/m 9.16)	Bij de Inleiding van dit voorstel wordt vermeld: Kandidaten moeten daadwerkelijk komen uit de doelgroepen waaruit VVD-kiezers komen enz. Hoe krijgen wij dat voor elkaar? Tot op heden is een zeer hoog percentage (va 75%) van de VVD-bewindslieden en -kamerleden afkomstig uit een werkring bij het rijk, provincie, gemeente etc., kortom werkzaam geweest in 'overheidsdienst'. Naar mijn inschatting is het overgrote deel van de VVD-kiezers te vinden in zelfstandige beroepen, midden- en kleinbedrijf, bedrijfsleven etc. en werkt NIET bij de overheid. Hoe maken wij de Kandidatenlijst een afspiegeling van de doelgroepen?	Strekking overnemen. De feitelijke werkwijze moet nog nader vorm krijgen.
87	9	Afdeling Apeldoorn	Kandidaten committeren zich in principe voor de duur van de termijn.		Overnemen.
88	9	Afdeling Schouwen-Duiveland	"De nieuwe kandidaatstellingsprocedure moet ook geldend zijn voor Leden van Provinciale Staten en voor Leden van de gemeenteraden. Voor het stemrecht is de datum van 1 januari van het jaar waarin de algemene vergadering wordt gehouden bepalend. Wijzigingsvoorstellen kunnen worden ingediend door het Hoofdbestuur, alle afdelingen alsmede ten behoeve van de GR-verkiezingen door leden. Zowel in de afdelingen als in de centrales en in de algemene vergaderingen wordt gestemd volgens het one man, one vote- principe".	De voorstellen van het Hoofdbestuur zijn alleen geldend voor EP, EK en TK. Het verkiezen van de lijsttrekker kan ons inziens voor PS en GR op dezelfde wijze geschieden. Voor het stemrecht is de datum van 1 januari weer bepalend. Wijzigingsvoorstellen kunnen worden ingediend door Hoofdbestuur, alle afdelingen en leden (one man, one vote) en in de algemene vergadering ter definitieve vaststelling van de lijst wordt eveneens via het one man,one vote-systeem gestemd.	Strekking overnemen, dat de nieuwe procedure ook moet gelden voor PS en GR. Dit is ook de bedoeling, maar de reglementen moeten nog worden uitgewerkt. Nu nog geen uitspraak over de procedure
89	9	Afdeling Apeldoorn	Dubbele mandaten voor openbare en/of vertegenwoordigende functies met een politiek/bestuurlijk karakter zijn niet acceptabel.		Ontraden. Volgens uitspraak van de

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
					algemene vergadering is dit ter beoordeling aan het kandidaatstellende gremium en de kandidaat en kan dit per verkiezing en regionaal verschillen. Plaats om dit te regelen is het technisch advies.
90	9	Afdeling Hummelo en Keppel	Regionale spreiding dmv tenminste 1 kandidaat per provincie op een verkiesbare plaats. 9.13 In deze algemene vergadering wordt gestemd door de aanwezige leden.	De leden moeten zich vertegenwoordigd weten door een afgevaardigde die regionale binding heeft en waarin zij zich kunnen herkennen.	Ontraden. Het criterium dient kwaliteit te zijn, het streven is gericht op o.a. evenwichtige spreiding over regio en sexe.
91	9.1, 9.4	Afdeling Apeldoorn	Kandidaatsstelling professionaliseren door de instelling van een permanente roulerende scoutingcommissie, die aan de hand van een door de Partijraad bepaald profiel zoeken naar geschikte kandidaten. In het profiel dient spreiding in de breedste zin van het woord: provinciaal, geslacht, leeftijd, autochtoon/allochtoon, ervaring etc. aanwezig te zijn, waarbij uiteindelijk kwaliteit leidend is. Door een goed profiel is een starre maximale zittingstermijn niet vereist. De scoutingcommissie selecteert en verantwoordt zich aan de leden.		Ontraden. Het hoofdbestuur stelt de commissie in. De Algemene Vergadering stelt het profiel vast. De commissie verantwoordt zich aan het hoofdbestuur. Het hoofdbestuur verantwoordt zich aan de leden, die het hoofdbestuur immers hebben benoemd.
92	9.1 t/m 9.4 en 9.8	Afdeling Haarlem	Schrappen de voorstellen 9.1 t/m 9.4 en 9.8 vervangen door een nieuw voorstel 9.1 dat luidt: "Een kandidaatstellingscommissie adviseert het hoofdbestuur en de leden (bij een ledenraadpleging of een pre-selectie op landsdeelniveau) over de gewenste lijstvolgorde.	Om te komen tot een goed afgewogen kandidatenlijst is een advies van een commissie die alle kandidaten tegen elkaar afweegt buitengewoon belangrijk. De ervaring leert dat veel kandidaten pas vlak voor de verkiezingen zich opgeven. Dat kan ook in de voorstellen van het HB. Deze kandidaten dienen objectief te worden afgewogen tegen kandidaten die langer bekend zijn. Overigens is het prima als het HB zich actief bezighoudt met kadervorming, maar als kadervorming en selectie in een hand komen, in de vorm van een scoutingcommissie, dan kan dat leiden tot ongewenste toestanden.	Ontraden. De scoutingscommissie adviseert permanent over kwaliteit en het hoofdbestuur stelt een concept lijstvolgorde op, gebaseerd op afweging van vele factoren.
93	9.1 t/m 9.4 en 9.8	Kamer-centrale Haarlem	Schrappen de voorstellen 9.1 t/m 9.4 en 9.8 vervangen door een nieuw voorstel 9.1 dat luidt: "Een kandidaatstellingscommissie adviseert het hoofdbestuur en de leden (bij een ledenraadpleging of een pre-selectie op landsdeelniveau) over de gewenste lijstvolgorde.	Om te komen tot een goed afgewogen kandidatenlijst is een advies van een commissie die alle kandidaten tegen elkaar afweegt buitengewoon belangrijk. De ervaring leert dat veel kandidaten pas vlak voor de verkiezingen zich opgeven. Dat kan ook in de voorstellen van het HB. Deze kandidaten dienen objectief te worden afgewogen tegen kandidaten die langer bekend zijn. Overigens is het prima als het HB zich actief bezighoudt met kadervorming, maar als kadervorming en selectie in een hand komen, in de vorm van een scoutingcommissie, dan kan dat leiden tot ongewenste toestanden.	Ontraden. De scoutingscommissie adviseert permanent over kwaliteit en het hoofdbestuur stelt een concept lijstvolgorde op, gebaseerd op afweging van vele factoren.
94	9.1,	Afdelingen	Artikelen 9.1 en 9.4 schrappen en het begrip	Scouten in de zin van talentmanagement is primair de	Ontraden.

NR	VOORSTEL	AFDELING/CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
	9.3, 9.4 en 9.8	Leiden, Rijnwoude en Wassenaar	scoutingscommissie(s) in de artikelen 9.3 en 9.8 vervangen door kandidaatstellingscommissie.	verantwoordelijkheid van afdelingen, OC's en KC's. Nieuwe commissies in het leven roepen is geen teken van vernieuwing. Om deze reden dient het begrip scoutingscommissie in alle hiernavolgende (sub-)voorstellen te worden vervangen door het begrip kandidaatstellingscommissie ('oude stijl').	De scoutingscommissie adviseert permanent over kwaliteit, een kandidaatstellingscommissie is éénmalig per verkiezing.
95	9.1	Afdeling Amsterdam	De ledenvergadering van de afdeling Amsterdam gaat akkoord met de instelling van een permanente scoutingcommissie mits er ledeninspraak is over de samenstelling ervan.		Overnemen. Leden kunnen door de algemene vergadering worden benoemd
96	9.1	Afdeling Ede	Toevoegen 9.1 eerste zin ...permanent scoutingscommissie bestaande uit onafhankelijke deskundigen. 3 ^e zin invoegen... verricht de werkzaamheden op basis van tevoren vastgestelde functie-eisen voor een VVD-volksvertegenwoordiger in nauwe samenwerking....	Scouten, werven en begeleiden is een specifiek vak, dat een professionele aanpak vereist als het om kandidaat beroepspolitici gaat naast een in 9.6 bedoeld fractieprofiel is bij selectie en kandidaatstelling een stelsel van toetingscriteria, waaraan iedere VVD-kandidaat aan moet voldoen nodig om tot een 'technisch advies' waar een waar een kandidaatstellingsvergadering iets aan heeft te komen.	Overnemen.
97	9.1	Afdeling Rotterdam	Voorstel 9.1 wijzigen in: Er wordt een permanente scoutingscommissie ingesteld. De taak van deze commissie is het scouten, werven en begeleiden van talentvolle kandidaat-(volks)vertegenwoordigers voor alle verkiezingen en benoemingen. De scoutingscommissie verricht werkzaamheden in nauwe samenwerking met de Haya van Somerenstichting, stuurgroep talentmanagement, kamercentrales en de bestuurdersvereniging. Potentiële kandidaten worden in overleg met de Haya van Somerenstichting van een goede opleiding voorzien.	Een scoutingscommissie is een goed idee, maar moet niet de kandidaatstellingscommissie vervangen maar ondersteunen.	Tekst voorstel overnemen, maar toelichting is onjuist. De scoutingscommissie adviseert permanent over kwaliteit en het hoofdbestuur stelt een concept lijstvolgorde op, gebaseerd op afweging van vele factoren.
98	9.2	Afdeling Rotterdam	Voorstel 9.2 schrappen	De kandidaatstelling blijft zoals die nu is. Daarnaast is het hebben van een permanente groslijst absurd. Gaan we een top 40 van kandidaten samenstellen en kijken wie de stijgers en de dalers van de maand zijn? Dit is niet de manier waarop we met kandidaten omgaan. Of gaan we onze eigen Idols houden?	Ontraden. Dit is geen juiste weergave van het voorstel van het hoofdbestuur
99	9.3	Afdeling Rotterdam	Voorstel 9.3 vervangen door: In het kader van scouting en talentmanagement zal de scoutingscommissie ook buiten de geëigende partijcircuits op zoek gaan naar liberaal talent. Hiervoor zal zij van alle middelen die haar voor handen staan gebruik kunnen maken.	Het is nuttig dat er verder gekeken wordt dan de beperkte partijcircuits en aan talentmanagement wordt gedaan, maar laat dit over aan de speciaal daarvoor bedoelde scoutingscommissie.	Overnemen.
100	3.6c en 3.7 reglementen-	Afdeling Rotterdam	Schrappen artikelen 3.6c en 3.7.	De uitwerking van deze artikelen ondersteunt het principe van een permanente groslijst. Naar de mening van de VVD-Rotterdam is het hebben van een permanente groslijst verwerpelijk. Gaan we een top 40 van kandidaten samenstellen en kijken wie de stijgers en dalers van de maand zijn? Dit is niet de manier waarop we met kandidaten omgaan. Of gaan we onze eigen Idols organiseren?	Ontraden. Naar de mening van het HB heeft het werken met een permanente selectie juist voordelen; er kan een veel beter beeld ontstaan van een mogelijke kandidaten dan alleen in een gesprek kort voor de verkiezingen. De commissie draagt goede

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
					kandidaten voor zonder meteen daar een oordeel over de plaatsing aan te verbinden. Het is dus juist geen idols verkiezing, maar een garantie dat er beter in de ontwikkeling van mensen kan worden geïnvesteerd.
101	8.4 regle- men- ten	Afdeling Rotterdam	Aan artikel 8.4, laatste zin wordt toegevoegd: "die tenminste ééntiende van het totale aantal VVD-leden omvatten".	Het hoofdbestuur stelt zelf in Bijlage 4a deze toevoeging ten aanzien van de ledenraadpleging voor (voorstellen 1, 1.5, 1.9c en 9.11). Bij de kandidaatstellingsreglementen is deze aanvulling opeens komen te vervallen, omdat 10 afdelingen volgens het hoofdbestuur voldoende breed gedragen amendementen waarborgen. Dit argument trekt de afdeling-Rotterdam in twijfel. Immers, 10 afdelingen van 75 leden kunnen een wijzigingsvoorstel doen, terwijl een afdeling met meer dan 750 leden ook nog 9 afdelingen bereid moet vinden een wijzigingsvoorstel in te dienen. Het verschil dat daardoor ontstaat wordt te groot, waardoor de invloed niet gelijkelijk is verdeeld. Wijzigingsvoorstellen op een ledenraadpleging dienen alleen gedaan te worden indien hiervoor een groot draagvlak is. Dit vereist volgens de afdeling-Rotterdam zowel 10 afdelingen als ééntiende van het aantal VVD-leden	Ontraden. 1/10 ^e komt ook te vervallen bij ledenraadpleging; deze norm die verder nergens voorkomt in de statuten leidt tot bureaucratie. In de praktijk is het gegeven dat 10 afdelingen in beperkte tijd een wijziging van dezelfde strekking moeten aanvaarden een voldoende drempel.
102	9.7	Afdeling Gorssel	Na 9.7 invoegen: 9.7a De ledenvergadering van elke afdeling stelt een lijst samen in volgorde van voorkeur van de personen die zij voor de (reguliere) landelijke verkiezingen kandidaat wil stellen. 9.7b Vervolgens wordt in elke kamercentrale een ledenvergadering gehouden waarbij acht wordt geslagen op de lijsten van de afdelingen in haar gebied, en daarna een lijst wordt vastgesteld van de personen die zij voor de (reguliere) landelijke verkiezingen in volgorde van voorkeur kandidaat wil stellen. 9.7c Het hoofdbestuur brengt daarna de door de kamercentrales opgestelde lijst ter kennis van de partij.	Door de huidige procedure - ook na de daarin voorgestelde veranderingen- heeft de partij in de aanvangsfase geen enkele invloed op de keuze van de kandidaat maar komt die invloed pas in de laatste fase aan de orde, wat in vele gevallen als niet bevredigend is ervaren. Het voorstel wil daarin verbetering brengen volgens een systeem dat in verleden gedurende lange tijd is toegepast en in het algemeen goed heeft voldaan.	Ontraden. Het Modderman systeem voldeed in zijn tijd. Nu kan dit systeem op geen enkele wijze de hedendaagse leden aan de VVD binden, die geen zin en tijd hebben om lokale ledenvergaderingen bij te wonen.
103	9.8	Afdeling Rotterdam	Toevoegen aan voorstel 9.8 na "scoutingscommissie": "en de kandidaatstellingscommissie.	In lijn met niet afschaffen van de kandidaatstellingscommissie.	Ontraden.
104	9.9	Afdeling Groningen	Vervolgens wordt een ledenraadpleging georganiseerd, waarbij ieder lid zich individueel, uit kan spreken over de ontwerp-kandidatenlijst. De persoon van de lijsttrekker is geen onderwerp van de ledenraadpleging, aangezien deze reeds door de algemene ledenvergadering is benoemd. Het voorstel 9.9 geheel geschrapt dient te worden. Er een nieuw aandachtspunt wordt toegevoegd. Te weten:		Ontraden. Dit voorstel is onduidelijk.

NR	VOORSTEL	AFDELING/CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			Dat een betere presentatie van de kandidaten wenselijk is.		
105	9.9, 9.14	Afdeling Apeldoorn	De ontwerp-kandidatenlijst wordt niet voor amendering aan een ledenraadpleging onderworpen.	Het is voor het doorsnee lid absoluut onmogelijk een onderbouwde keuze te maken uit kandidaten, aangezien hiervoor de kennis van de kandidaten ten enenmale onvoldoende aanwezig is en kan zijn.	Ontraden. Bij de kandidatenlijst kan de informatie worden opgenomen.
106	9.9 t/m 9.14	Afdeling Rotterdam	Schrappen voorstellen 9.9 tot en met 9.14	Dit voorstel is in lijn met het amendement van de afdeling Rotterdam om "one man one vote" en de ledenraadpleging te schrappen.	Ontraden.
107	9.9, 9.10, 9.11 en 9.14	Afdeling Haarlem	<p>Introduceren van pre-selectie van kandidaten in ledenvergaderingen van afdelingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Voorstel 9.9 vervangen door "In de kandidaatstellingsprocedure wordt een pre-selectie op decentraal niveau geïntroduceerd. Uit de voorlopige kandidaten, zoals gesteld door ledenvergaderingen van afdelingen en in bijzondere gevallen het hoofdbestuur wordt op landsdeelniveau een pre-selectie gepleegd. Voor de pre-selectie wordt het land opgedeeld in landsdelen (bv provincies), die elk het recht krijgen, een aantal kandidaten te selecteren. De selectie vindt plaats in ledenvergaderingen, waarbij elk lid een stem mag uitbrengen. Het is ook toegestaan om de stemming te laten plaatsvinden in een gezamenlijke ledenvergadering van een aantal afdelingen (of desgewenst in een centrale vergadering van een ondercentrale of kamercentrale). Na afloop van de ledenvergadering dient het afdelingsbestuur aan het HB door te geven hoeveel stemmen op elke kandidaat zijn uitgebracht. Het HB telt de stemmen op landsdeel niveau op en bepaalt welke kandidaten geselecteerd zijn doordat zij meer stemmen hebben gekregen dan een van tevoren vastgestelde drempel. De uitslag wordt gepubliceerd. Uit de door de landsdelen geselecteerde kandidaten, wordt daarna een lijst samengesteld." Voorstel 9.10 vervangen door: "Het hoofdbestuur stelt uit de pre-geselecteerden een ontwerplijst op, die naar de afdelingen wordt gezonden." Voorstel 9.11 vervangen door: "Ledenvergaderingen van afdelingen hebben het recht wijzigingsvoorstellen op de ontwerp kandidatenlijst in te dienen." Schrappen voorstel 9.14 	<p>In het HB voorstel worden kandidaten door het HB geselecteerd. De leden stellen dan via een Ledenraadpleging een voorlopige kandidatenlijst op. Dat vergt dat veel leden iets vinden van kandidaten die ze nooit gezien of gehoord hebben. Daarnaast zijn wijzigingen op de lijst alleen in te dienen door grote groepen afdelingen waarbij in de hand gewerkt wordt het sluiten van "deals" tussen afdelingen en hun bestuurders waardoor de keuze in feite toch weer beperkt is.</p> <p>In dit wijzigingsvoorstel vindt pre-selectie plaats in (gecombineerde) ledenvergaderingen. In deze ledenvergaderingen kunnen kandidaten die dat willen zich presenteren en vragen van leden beantwoorden. Verder bestaat de mogelijkheid van een bestuursadvies. De voorgestelde procedure heeft een aantal voordelen: a) De kandidaten krijgen een binding met de ledenvergaderingen b) Alle leden kunnen invloed uitoefenen, maar wel na kennismaking met de kandidaat c) Ledenvergaderingen worden weer interessanter (ook voor leden die primair landelijk geïnteresseerd zijn) d) De ledenvergaderingen van de VVD krijgen landelijke aandacht, waardoor leden die in het thema geïnteresseerd zijn, bij hun afdelingsbestuur om een ledenvergadering zullen vragen, waardoor in afdelingen waar nu weinig gebeurt toch weer activiteiten komen De regionale pré selectie geldt niet voor de Europese Parlements- of Eerste Kamerverkiezingen omdat een sterke regionale koppeling van kandidaten daarbij minder van belang is. Hierbij blijft de huidige procedure gelden.</p>	Ontraden. Dit systeem op geen enkele wijze de hedendaagse leden aan de VVD binden, die geen zin en tijd hebben om lokale ledenvergaderingen bij te wonen.
108	9.9, 9.10, 9.11 en 9.14	Kamercentrale Haarlem	<ul style="list-style-type: none"> Voorstel 9.9 vervangen door "In de kandidaatstellingsprocedure wordt een pre-selectie op decentraal niveau geïntroduceerd. Uit de voorlopige kandidaten, zoals gesteld door ledenvergaderingen van afdelingen en in bijzondere gevallen het hoofdbestuur wordt op landsdeelniveau een pre-selectie gepleegd. Voor de pre- 	De directe democratische legitimatie van volksvertegenwoordigers dient te worden bevorderd. In het verlengde verdient het aanbeveling te stimuleren dat volksvertegenwoordigers vaker verantwoording afleggen aan hun kiezers. Het voorstel bevordert de legitimatie van potentiële kandidaten. De democratische partij in de VS hanteert daartoe een enigszins vergelijkbaar caucus systeem.	Ontraden. Dit systeem op geen enkele wijze de hedendaagse leden aan de VVD binden, die geen zin en tijd hebben om lokale ledenvergaderingen bij te wonen.

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			<p>selectie wordt het land opgedeeld in landsdelen (bv provincies), die elk het recht krijgen, op basis van directe schriftelijke verkiezingen onder de VVD leden in het landsdeel, een aantal kandidaten te selecteren. Uit de door de landsdelen geselecteerde kandidaten, wordt daarna een lijst samengesteld.”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorstel 9.10 vervangen door: “Het hoofdbestuur stelt uit de pre-geselecteerden een ontwerplijst op, die naar de afdelingen wordt gezonden. • Voorstel 9.11 vervangen door: “Ledenvergaderingen van afdelingen hebben het recht wijzigingsvoorstellen op de ontwerp kandidatenlijst in te dienen. • Schrappen voorstel 9.14 	<p>De mogelijkheid om de kandidaten ook vanuit landelijk perspectief te beoordelen blijft gehandhaafd. Het hoofdbestuur is daarbij wel gebonden aan de door de landsdelen voorgedragen kandidaten. De regionale pré selectie geldt niet voor de Europese Parlementsverkiezingen of Eerste Kamerverkiezingen omdat een sterke regionale koppeling van kandidaten daarbij minder van belang is. Hierbij blijft de thans fungerende procedure van kracht. Zeker bij de Eerste Kamer, waarin analytisch vermogen en reflectie belangrijker is dan one-liners, ligt het niet voor de hand een ledenraadpleging in enige vorm te introduceren.</p>	wonen.
109	9.9, 9.10, 9.11 en 9.14	Kamer- centrale Haarlem	<p>Introduceren van pre-selectie van kandidaten in ledenvergaderingen van afdelingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorstel 9.9 vervangen door “In de kandidaatstellingsprocedure wordt een pre-selectie op decentraal niveau geïntroduceerd. Uit de voorlopige kandidaten, zoals gesteld door ledenvergaderingen van afdelingen en in bijzondere gevallen het hoofdbestuur wordt op landsdeelniveau een pre-selectie gepleegd. Voor de pre-selectie wordt het land opgedeeld in landsdelen (bv provincies), die elk het recht krijgen, een aantal kandidaten te selecteren. De selectie vindt plaats in ledenvergaderingen, waarbij elk lid een stem mag uitbrengen. Het is ook toegestaan om de stemming te laten plaatsvinden in een gezamenlijke ledenvergadering van een aantal afdelingen (of desgewenst in een centrale vergadering van een ondercentrale of kamercentrale). Na afloop van de ledenvergadering dient het afdelingsbestuur aan het HB door te geven hoeveel stemmen op elke kandidaat zijn uitgebracht. Het HB telt de stemmen op landsdeel niveau op en bepaalt welke kandidaten geselecteerd zijn doordat zij meer stemmen hebben gekregen dan een van tevoren vastgestelde drempel. De uitslag wordt gepubliceerd. Uit de door de landsdelen geselecteerde kandidaten, wordt daarna een lijst samengesteld.” • Voorstel 9.10 vervangen door: “Het hoofdbestuur stelt uit de pre-geselecteerden een ontwerplijst op, die naar de afdelingen wordt gezonden. “ • Voorstel 9.11 vervangen door: “Ledenvergaderingen van afdelingen hebben het recht wijzigingsvoorstellen op de ontwerp kandidatenlijst in te dienen.” • Schrappen voorstel 9.14 	<p>In het HB voorstel worden kandidaten door het HB geselecteerd. De leden stellen dan via een Ledenraadpleging een voorlopige kandidatenlijst op. Dat vergt dat veel leden iets vinden van kandidaten die ze nooit gezien of gehoord hebben. Daarnaast zijn wijzigingen op de lijst alleen in te dienen door grote groepen afdelingen waarbij in de hand gewerkt wordt het sluiten van “deals” tussen afdelingen en hun bestuurders waardoor de keuze in feite toch weer beperkt is.</p> <p>In dit wijzigingsvoorstel vindt pre-selectie plaats in (gecombineerde) ledenvergaderingen. In deze ledenvergaderingen kunnen kandidaten die dat willen zich presenteren en vragen van leden beantwoorden. Verder bestaat de mogelijkheid van een bestuursadvies. De voorgestelde procedure heeft een aantal voordelen: a) De kandidaten krijgen een binding met de ledenvergaderingen b) Alle leden kunnen invloed uitoefenen, maar wel na kennismaking met de kandidaat c) Ledenvergaderingen worden weer interessanter (ook voor leden die primair landelijk geïnteresseerd zijn) d) De ledenvergaderingen van de VVD krijgen landelijke aandacht, waardoor leden die in het thema geïnteresseerd zijn, bij hun afdelingsbestuur om een ledenvergadering zullen vragen, waardoor in afdelingen waar nu weinig gebeurt toch weer activiteiten komen</p> <p>De regionale pré selectie geldt niet voor de Europese Parlements- of Eerste Kamerverkiezingen omdat een sterke regionale koppeling van kandidaten daarbij minder van belang is. Hierbij blijft de huidige procedure gelden.</p>	<p>Ontraden.</p> <p>Dit systeem op geen enkele wijze de hedendaagse leden aan de VVD binden, die geen zin en tijd hebben om lokale ledenvergaderingen bij te wonen.</p>
110	g.9,	Afdeling	De voorstellen 9.9 tot en met 9.15 vervallen en worden vervangen	De voorverkiezing is een variant op de ledenraadpleging, waarbij aan	Ontraden.

NR	VOORSTEL	AFDELING/CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
	9.15	Brussel	<p>door de volgende tekst: Voorstel 9.9</p> <p>a De stemgerechtigde leden stellen door middel van een voorverkiezing de kandidatenlijst samen.</p> <p>b De voorverkiezing vindt plaats middels een stemming per brief en/of middels een elektronische wijze die hiermee gelijk kan worden gesteld.</p> <p>c Op de stembrief duidt de stemgerechtigde aan of zij/hij akkoord is of niet met de door het hoofdbestuur vastgestelde ontwerp-kandidatenlijst.</p> <p>d Indien bij de stemming een gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen wordt behaald, is de kandidatenlijst vastgesteld. Indien er geen gewone meerderheid wordt behaald, wordt de kandidatenlijst vastgesteld tijdens een algemene ledenvergadering.</p> <p>e Er kan niet bij volmacht worden gestemd.</p> <p>f In het huishoudelijk reglement wordt de stemprocedure nader geregeld</p>	<p>de leden de mogelijkheid wordt geboden op eenvoudige wijze akkoord te gaan met het voorstel van het hoofdbestuur. Een ledenraadpleging is geen geschikt instrument voor het vaststellen van een kandidatenlijst, omdat de uitslag van een ledenraadpleging definitief is (althans in de voorstellen zoals gedaan met betrekking tot voorstel 1.9) en men bij verwerping van de voorgestelde kandidatenlijst derhalve zonder lijst zou komen te zitten. Indien het voorstel van het hoofdbestuur wordt verworpen, wordt de kandidatenlijst vervolgens tijdens ene algemene ledenvergadering vastgesteld volgens het principe van 'one man one vote' op basis van het kiessysteem van de enkelvoudige overdraagbare stem (EOS), waarbij de aanwezige leden de kandidaten kunnen ordenen in volgorde van voorkeur.</p>	
111	9.11	Afdelingen Leiden, Rijnwoude en Wassenaar	<p>Artikel 9.11 vervangen: "Ledenvergaderingen van afdelingen hebben het recht wijzigingsvoorstellen op de ontwerp kandidatenlijst in te dienen."</p>	<p>Dit voorstel geeft leden meer directe invloed en draagt bij aan meer democratische en transparante kandidaatstellingsprocedure(s).</p>	<p>Dit is al het geval in het voorstel van het hoofdbestuur.</p>
112	9.13	Afdeling Den Haag	<p>In voorstel 9.13 "door afgevaardigden" vervangen door: "Op basis van one man, one vote"</p>	<p>Juist in de landelijke vertegenwoordigers herkennen de VVD-leden zich. Bij de reguliere verkiezingen wordt hun mening gevraagd over individuele kandidaten (zoals in feite gebeurt). Dat kan dus ook gemakkelijk bij de kandidaatstelling in de partij. Zeker als de belangrijkste kandidaat, de lijsttrekker, wel direct via 'one man, one vote' wordt gekozen. Waarom dan ook niet de rest van lijst ? Gelet op de kritiek op de kandidaatstellingen tijdens de afgelopen landelijke verkiezingen is het noodzakelijk op dit punt echt iets te veranderen.</p> <p>Het hoofdbestuur is dan ook onlogisch bezig. Eerst een ledenraadpleging willen organiseren, om vervolgens de uitslag via traditionele besluitvorming vast te stellen. Ondanks de extra drempel van de gekwalificeerde meerderheid van 66,6% die wijzigingvoorstellen moeten hebben, is het een koud kunstje die ook bij elkaar te krijgen. In de huidige situatie worden veruit de meeste kandidaten met tweederde of meer benoemd. Op deze manier komen we dus niet af van 'de koehandel', zoals het hoofdbestuur in de inleiding van voorstel 9 de huidige situatie adequaat beschrijft.</p> <p>Bij de partijvernieuwing geldt: of je doet het goed, of je zaait teleurstelling en frustratie. Het is dus zaak dat de leden naast de lijsttrekkers ook over de andere landelijke en Europese kandidaten</p>	<p>Overbodig nu de corrigerende vergadering wegvalt uit de voorstellen.</p>

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
				kunnen besluiten.	
113	9.16	Afdelingen Leiden, Rijnwoude en Wassenaar	Toevoegen artikel 9.16 luidend "De norm wordt dat de zittingsduur van kandidaten gemaximeerd wordt op drie volle termijnen van vier jaar. Indien het hoofdbestuur (of een ander bestuur bij niet Kamerverkiezingen) een ontwerplijst indient, dient het zeer expliciet te verantwoorden als er iemand opstaat, die er reeds drie termijnen op heeft zitten.	Een uitgangspunt bij de opstelling van kandidatenlijsten zou moeten zijn dat daarop voldoende vernieuwing optreedt. Vernieuwing is immers niet alleen belangrijk voor de partijorganisatie, maar ook voor de personele bezetting van bijna alle organisaties. Door vernieuwing kunnen frisse nieuwe ideeën opkomen. Daarnaast geldt dat vernieuwing ruimte biedt voor nieuw talent, dat nu vaak vastloopt op reeds jarenlang zittende volksvertegenwoordigers die niemand durft weg te sturen. Door als norm uit te gaan van drie perioden, en een expliciete verantwoording te eisen bij een langere zittingsduur wordt aan bestuur en kandidaat duidelijk gemaakt, dat alleen in hele bijzondere gevallen continuering mogelijk is. Omgekeerd maakt de huidige formulering het mogelijk om zeer grote stemmentrekkers of kandidaten die gegroeid zijn in hun rol of van rol gewisseld zijn een extra periode te bieden.	Strekking overnemen.
114	9.16	Kamer- centrale Haarlem	Toevoegen punt 9.16 luidend "De norm wordt dat de zittingsduur van kandidaten gemaximeerd wordt op drie termijnen. Indien het hoofdbestuur (of een ander bestuur bij niet Kamerverkiezingen) een ontwerplijst indient, dient het zeer expliciet te verantwoorden als er iemand opstaat, die er reeds 3 termijnen op heeft zitten.	Een uitgangspunt bij de opstelling van kandidatenlijsten zou moeten zijn dat daarop voldoende vernieuwing optreedt. Vernieuwing is immers niet alleen belangrijk voor de partijorganisatie, maar ook voor de personele bezetting van bijna alle organisaties. Door vernieuwing kunnen frisse nieuwe ideeën opkomen. Daarnaast geldt dat vernieuwing ruimte biedt voor nieuw talent, dat nu vaak vastloopt op reeds jarenlang zittende volksvertegenwoordigers die niemand durft weg te sturen. Door als norm uit te gaan van drie perioden, en een expliciete verantwoording te eisen bij een langere zittingsduur wordt aan bestuur en kandidaat duidelijk gemaakt, dat alleen in hele bijzondere gevallen continuering mogelijk is. Omgekeerd maakt de huidige formulering het mogelijk om zeer grote stemmentrekkers of kandidaten die gegroeid zijn in hun rol of van rol gewisseld zijn een extra periode te bieden.	Strekking overnemen.
OVER CUMULATIE VAN FUNCTIES					
115	9.6	OC Ede	Het is algemeen aanvaard beleid dat bepaalde functies niet binnen de VVD door één en dezelfde persoon kunnen worden bekleed. Het meest bekende voorbeeld hiervan is de combinatie bestuurslid-fractielid. Er zijn echter meer combinaties van functies denkbaar waarbij het als ongewenst moet worden beschouwd dat deze combinatie in handen is van één persoon. Wij denken hierbij aan de situatie dat bijvoorbeeld een burgemeester of wethouder tevens deel uitmaakt van de fractie van de Provinciale Staten. Ook een cumulatie van deze functies met het lidmaatschap van de Eerste Kamer wordt door ons als ongewenst ervaren.	Momenteel is er VVD-breed een discussie gaande over de partijvernieuwing. Vele ideeën met als doelstelling het verbeteren van de partij-organisatie en -structuur hebben het licht inmiddels gezien. In dit verband wil het bestuur van de OnderCentrale Ede aandacht vragen voor de principiële vraag of cumulatie van functies binnen de VVD wordt toegestaan en zo ja, welke cumulaties wel en niet zijn toegestaan. Hiernaast hebben we een tweetal combinaties genoemd waarvan wij van mening zijn dat een cumulatie als ongewenst moet worden bestempeld. Graag zouden we willen vragen of het mogelijk is op de 111 ^e Algemene Vergadering van 16 en 17 Mei 2003 dit punt plenair te bespreken.	Ontraden. Volgens uitspraak van de algemene vergadering is dit ter beoordeling aan het kandidaatstellende gremium en de kandidaat en kan dit per verkiezing en regionaal verschillen
VOORSTEL 10 NIEUWE VORMEN VAN LIDMAATSCHAP/BETROKKENHEID					

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
116	10	Afdeling Apeldoorn	Schrappen van voorstel 10.	De huidige differentiatie in lidmaatschap is voldoende. Er dienen geen verschillende klassen lidmaatschap te komen: iemand is lid met alle bijbehorende rechten en plichten of iemand is geen lid.	Aanhouden; meenemen, bij ontwikkeling stelsel
117	10.1	Afdeling Groningen	<p>10.1 Het hoofdbestuur doet in overleg met de commissie Toekomstvisie in de Jaarlijkse Algemene Vergadering van 2003 een voorstel voor nieuwe vormen van lidmaatschap of betrokkenheid bij de VVD. Centraal staan daarbij de doelstellingen om 1) meer kiezers actief betrokken te krijgen bij de VVD, 2) meer betalende kiezers te krijgen.</p> <p>De uitgangspunten voor het nieuwe stelsel zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er komen nieuwe vormen van lidmaatschap en/of donateurschap die gericht zijn op gradaties in de mate van betrokkenheid bij de VVD. Daarbij wordt gekeken naar een mogelijkheid voor registratie van kiezers die (nog) geen lid willen worden om bij de VVD betrokken te zijn. • Er komen drempelverlagende mogelijkheden voor lidmaatschap zoals een maandelijks incasso in plaats van jaarafdrachten en een proeflidmaatschap. • Er komt een mogelijkheid om lokaal en/of landelijk lid te worden van de VVD. Het nieuwe stelsel moet een doel- en doelgroepgerichte ledenwerving mogelijk maken. • Een nieuw stelsel moet leiden tot een grotere betrokkenheid van meer mensen bij de VVD en de kosten moeten opwegen tegen de baten. <p>De leden van de afdeling Groningen onderschrijven deze nader uit te werken voorstellen, maar hebben verzocht om onder de aandacht te brengen dat er bijvoorbeeld voor het eerste jaar van lidmaatschap een contributie van euro 10,00 wordt ingesteld.</p>	Bij het opzetten van een nieuw lidmaatschapssysteem is één van de financiële randvoorwaarden het tegengaan van 'kannibalisatie' op het huidige ledenbestand. Dat vraagt dus om het schrijven van een businessplan voor diverse aan leden, donateurs en kiezers aan te bieden diensten en de prijs die daarvoor gevraagd wordt. Gelet op de daarvoor benodigde tijd is het niet haalbaar een kant-en-klaar voorstel te presenteren, maar kunnen wel de uitgangspunten worden vastgesteld.	Meenemen bij ontwikkeling stelsel.
118	10.2	Afdeling Brussel	<p>Het eerste onderdeel van voorstel 10.2 wordt aangevuld met de volgende tekst: "Naast het proeflidmaatschap (beperkte financiële steun, geen stemrecht, wel alle andere faciliteiten, duur van 6 maanden) kunnen de volgende soorten van nieuw lidmaatschap in aanmerking worden genomen, zowel op nationaal als op lokaal niveau: steunlidmaatschap (minimale financiële steun, geen stemrecht, wel alle andere faciliteiten, onbeperkte duur); donor-lidmaatschap (extra financiële steun, stemrecht, alle andere faciliteiten plus een aantal extra faciliteiten)."</p> <p>Het derde onderdeel van voorstel 10.2 wordt aangevuld met de volgende tekst: "Een lokaal lidmaatschap geeft echter geen stemrecht in een algemene ledenvergadering van de VVD, noch recht op deelname aan ledenraadplegingen en voorverkiezingen."</p>	<p>Voorgesteld wordt om een aantal vormen van lidmaatschap aan te bieden. Men kan dergelijke lidmaatschappen aangaan op nationaal niveau en op lokaal niveau. Aan iedere vorm kunnen verschillende rechten worden gekoppeld. Met name kan men dan denken aan het al dan niet verlenen van stemrecht. Door aan het proeflidmaatschap een duur van 6 maanden mee te geven, wordt er een verband gelegd met het stemrecht in de ALV (zie voorstel 1.6 onder a).</p> <p>Vanzelfsprekend kan een lokaal lidmaatschap niet leiden tot een stemrecht waarmee op landelijk niveau beslissingen kunnen worden genomen, zoals het stemrecht in een landelijke ALV of deelname aan een ledenraadpleging of voorverkiezing.</p>	Aspecten meenemen bij ontwikkeling stelsel.
119	10.2	Afdeling Amster-dam	De Afdeling Amsterdam is voor de mogelijkheid van maandelijks heffing van de contributie.		Meenemen in ontwikkeling stelsel

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			De Afdeling Amsterdam is voorstander van een proeflidmaatschap, maar tegen verdere differentiatie in lidmaatschapsvormen.		
120	10.2	Afdeling Waalre	Zinsverandering in voorstel 10.2: Er komt een mogelijkheid om lokaal en/of landelijk en/of donateur te worden van de VVD		Overnemen.
VOORSTEL 11 A DE PARTIJORGANISATIE					
121	11a	Kamer- centrale Groningen	<ul style="list-style-type: none"> • Er moeten twaalf provinciebesturen komen in plaats van de huidige 18 kamercentrales. Hiermee wordt een duidelijk verband gelegd tussen het provinciale bestuur en de provinciale bestuurslaag. De naam kamercentrale is ouderwets en schept onduidelijkheid. • De bestuurslaag ondercentrale moet worden afgeschaft. Personen kunnen efficiënter worden ingezet binnen de eigen afdeling. Eventuele nauwere samenwerking tussen afdelingen wordt door afschaffing niet belemmerd. • Het Periodiek Overleg Kamercentralevoorzitters wordt omgezet in een Algemeen bestuur. Het POK heeft momenteel geen formele status. Omzetting in een AB geeft het POK een status die overeenkomst met de huidige functie van het overleg. • De bestuursfunctionarissen moeten een eigentijdse benaming krijgen, met name het begrip 'propaganda' moet worden vervangen. 		<p>Kamercentrales vloeien voort uit Kieswet RKK.(Rijkskieskringen)</p> <p>-Nadrukkelijk meegeven aan commissie Partijstructuur. Uitgaan van vrijwillige samenwerking tussen afdelingen waar gewenst.</p> <p>-Afwijzen</p> <p>- is reeds in gang gezet</p>
122	11a.2	Afdeling Groningen	<p>11a.2 Van de vvd-organisatie <u>meer een</u> platform maken voor liberaal voelende en denkende mensen in het land;</p> <p>In aandachtspunt 11a.2 de woorden "meer een" vervangen moeten worden door "het".</p>		Overnemen.
123	11a	Afdeling Hummelo en keppel	Toegankelijkheid van deelname aan commissies vergroten.	De platformfunctie sterk vergroten. Leden die zitting willen nemen in commissies de mogelijkheid bieden dit kenbaar te maken.	Is reeds in gang gezet.
124	11a	Afdeling Brussel	De artikelen 11a1 tot en met 11a6 worden vervangen door de volgende tekst: "De partijorganisatie wordt in zijn geheel onder de loep genomen waarbij er een herverkaveling vanaf het niveau boven het afdelingsniveau wordt gestart. Er dient tenminste gestreefd te worden naar het terugbrengen van het aantal bestuurslagen van vier naar drie (uitgaande van de structuur HB, KC, OC, afdeling). Ook de relaties tussen het HB en de verschillende fracties, het algemeen secretariaat en de partijlichamen behoren onderwerp te zijn van evaluatie en analyse. Van de gelegenheid kan gebruik worden gemaakt om tevens de territoriale organisatie van de partij onder de loep te	Het HB-voorstel bevat interessante aanknopingspunten, maar veel daarvan vormen ook een overlapping met andere voorstellen. Het gaat hier om een complexe en veelal ook gevoelige materie die nadere analyse vraagt.	Commissie Partijstructuur zal in zomer rapporteren. Op najaarcongres besluiten.

NR	VOORSTEL	AFDELING/CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			nemen (zie ook het voorstel van het HB om de evaluatie en analyse van de partijstructuur toe te vertrouwen aan een Commissie Partijstructuur zoals voorgesteld en uitgewerkt in de brief van het HB van 11 maart 2003 aan de voorzitters van de Kamercentrales)."		
VOORSTEL 11 B EVALUATIE PARTIJBESTUURDERS					
125	11b	Afdeling Brussel	<p>Voorstel 11b1 wordt vervangen door de volgende tekst: "In 2003 stelt het Hoofdbestuur per bestuursfunctie een modelprofiel schets op."</p> <p>Voorstel 11b2 wordt vervangen door de volgende tekst: "Ieder bestuur moet een jaarplan opstellen dat door de ledenvergadering wordt goedgekeurd."</p> <p>Voorstel 11b3 wordt vervangen door de volgende tekst: "Op basis van het door de ledenvergadering goedgekeurde jaarplan heeft de ledenvergadering de mogelijkheid het bestuur collectief en ieder bestuurslid afzonderlijk te evalueren en te beoordelen. Daartoe werkt het HB een modevaluatieplan, indien nodig voor afzonderlijke bestuursfuncties."</p>	Het HB-voorstellen zijn goed en lenen zich voor een snelle invoering. De bovengenoemde amendementen voorzien in een verdere aanscherping van deze voorstellen.	Overnemen. Overnemen Overnemen
126	11b.1	Afdeling Den Haag	Voorstel 11b.1 "wordt in 2003" vervangen door: "is"	Het is belangrijk dat steeds opnieuw duidelijke profiel schetsen worden opgesteld en niet alleen in 2003.	Ontraden. Model profiel schets wordt ontwikkeld in 2003, geldig voor langere tijd.
127	11b.4	Afdeling Ede	<p>Toevoegen 11b.4</p> <p>Het hoofdbestuur stelt een bemiddelaar/troubleshouter aan die afdelingen behulpzaam kan zijn bij het oplossen van conflicten en/of spanningen tussen bestuur en fractie en die tevens als vraagbaak kan dienen voor afdelingsbesturen bij eventuele plaatselijk problemen.</p>	Conflicten en andersoortige problemen met vaak grote impact in afdelingen en hoog afbreukrisico t.a.a. het imago van de VVD in de plaatselijk politiek vragen om onafhankelijke bemiddeling, die beter en objectiever door een landelijk opererende, deskundige bemiddelaar/coach kunnen worden begeleid, dan zoals nu meestal praktijk is, door een KC-voorzitter of KC-bestuursafgevaardigde.	Strekking overnemen.
VOORSTEL 12 NIEUWE ROL VOOR POK EN PARTIJRAAD					
128	12	Afdeling Apeldoorn	De Partijraad krijgt een duidelijk zwaardere, politieke, taak en invulling, ondersteund door partijcommissies en/of themabijeenkomsten die adviezen verstrekken aan de Partijraad.	De Partijraad zou een combinatie kunnen zijn van het huidige POK aangevuld met door de grotere afdelingen c.q. OC's gekozen kandidaten. De huidige structuur zou vereenvoudigd kunnen worden door bijvoorbeeld de laag van OC weg te laten vallen. Uit de Partijraad zou een Dagelijks Bestuur gekozen kunnen worden in plaats van het huidige Hoofdbestuur	Strekking overnemen. Toelichting is onjuist.
129	12	Kamercentrale Groningen	Er moet kritisch worden gekeken naar de rol van de partijraad.		Strekking overnemen.
130	12.1, 12.2	Afdeling Brussel	<p><u>Wijzigingsvoorstel</u></p> <p>Voorstel 12.1 vervalt.</p>	Indien de VVD een partijorganisatie wil opbouwen die meer dan tot nu toe wordt gevoed door de inbreng van de leden, dan ontkomt men er niet aan de rol van het POK en van de Partijraad opnieuw onder de loep te nemen. Aangezien de partijstructuur al onderwerp	Betrekken bij commissie partijstructuur

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			Voorstel 12.2 vervalt.	is van nadere analyse (zie voorstel 11a) wordt voorgesteld ook de rol en het functioneren van het POK en de Partijraad in die analyse te betrekken. Aan de hand van de uitkomsten van die analyse kunnen dan wijzigingen worden voorgesteld die de partijstructuur in zijn geheel betreft. Daarom wordt voorgesteld nu nog geen (partiële) wijzigingen van de statuten en het huishoudelijk reglement door te voeren.	
131	12.1	Afdeling Schouwen-Duiveland	"De artikelen 28.2, 28. 3 en 28.4 schrappen. De artikelen 28.5 en 28.6 vernummen in 28.3 en 28.4".	Dat er geen politieke zaken meer door het POK worden besproken, is juist. Dat dit door de Partijraad moet gebeuren, is eveneens juist. De door het Hoofdbestuur voorgestelde ontvlechting van de organisatorische en politieke bemoeienis van het POK wordt door de ledenvergadering unaniem onderschreven. Kijken we dan naar de mogelijke overblijvende rol voor het POK dan zien we in 28.3 Statuten: de begroting; de jaarplannen; te vervullen vacatures (in Hoofdbestuur), alsmede organisatorische en huishoudelijke aangelegenheden. De begroting kan door penningmeester HB, via penningmeesters KC, naar penningmeesters afdelingen (ledenvergadering) en terug. Jaarplannen, vacatures en organisatorische en huishoudelijke aangelegenheden kunnen door algemeen secretaris, via secretarissen KC, naar secretarissen afdelingen (ledenvergadering) en terug. Derhalve is er ons inziens geen aanleiding meer om het POK-overleg Statutair te regelen. Let wel, dat de KC-voorzitters q.q. wel zitting hebben in de Partijraad. In het reglement van orde voor de Partijraad, die qua opzet niet hoeft te worden aangepast, zou kunnen worden opgenomen, dat de partijraadsleden, alvorens naar de vergadering te komen, alle te behandelen zaken vooraf sonderen bij de leden uit hun regio	Ontraden. Er is wel degelijk reden om juist in zake organisatorische aangelegenheden periodiek overleg te hebben met de KC voorzitters, immers de eerste vertegenwoordigers van de afzonderlijke Kamercentrales.
132	12.5	Afdeling Rotterdam	Toevoegen voorstel 12.5: Schrappen Artikel 34.2 Huishoudelijk reglement	Wanneer de partijraad een adviserend orgaan is (zie artikel 29.1 van de Statuten) is het onlogisch om degene die geadviseerd wordt een adviserende rol aan zijn adviesorgaan te geven.	Overnemen.
VOORSTEL 13 LIBERAAL NETWERK VOOR FUNCTIES EN BENOEMINGEN					
133	13.1	Afdeling Waalre	Onderstaand tekst toevoegen aan bestaande tekst: Toevoeging Rechtsbescherming creëren voor personen gedurende de zittingsperiode om zodoende functie en loopbaan zeker te stellen.		Ontraden.
VOORSTEL 14 COMMUNICATIE EN INFORMATIEBEHOEFTE					
134	14.1	Afdeling Amsterdam	Het eenmaal per drie maanden verschijnend partijblad Politiek voldoet volstrekt niet aan de informatiebehoefte van onze leden. Er is ook nooit een ledenraadpleging geweest of men dit blad ook wel wilde. Naast het snelle, vaak in herhaling vervallende Thorbecke Web Nieuws - voor hen die e-mail hebben - is er geen actuele informatiestroom voor die leden, die daarop op grond van hun contributieverplichting recht hebben. Politiek is fraai uitgevoerd, maar is uiterlijk en inhoudelijk te gelikt, niet up to date, en het bevat slechts zeer summiere vaak al achterhaalde		Ontraden. Het HB is echter wel bezig om de verschillende vormen van interne communicatie in de partij te verbeteren. Het door de afdeling Amsterdam voorgestelde idee is in de praktijk aanzienlijk duurder. Invoering van Politiek! was

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			<p>partij-informatie. De leden lijken geen behoefte te hebben aan een dergelijk blad. De VVD wil de leden meer betrekken bij de besluitvorming Dat betekent dat de informatie snel en actueel moet zijn. Wij geven het Hoofdbestuur in overweging de aangegane verplichting voor het blad Politiek zo snel mogelijk te beëindigen en terug te keren naar de uitgave van een zeer eenvoudig partijblad van tien maal per jaar voor alle leden. Dat kan – maar hoeft niet - weer Vrijheid en Democratie heten. Een Volkspartij kan zich permitteren een ‘volkser’ partijblad uit te geven.</p> <p>Internet is een zegen, maar de Amsterdamse ledenvergadering roept het hoofdbestuur op de leden die niet over internet beschikken, via andere kanalen op vrijwel gelijkwaardige wijze op de hoogte te houden.</p>		indertijd mede ingegeven vanuit bezuinigingsoogpunt en mede gebaseerd op een eerder uitgevoerd lezersonderzoek. Daarbij zij opgemerkt dat alleen de portokosten in het voorstel van de afdeling Amsterdam al duurder zijn dan de huidige uitgave van Politiek!
135	14.1	Afdeling Den Haag	"De activiteiten die georganiseerd worden in het kader van het inhoudelijke debat binnen de partij worden zoveel mogelijk gepubliceerd in het blad Politiek!, waarin tevens opiniërende stukken van leden en niet-leden kunnen worden opgenomen."	Het blad politiek is voor leden die niet aangesloten zijn op internet een belangrijke informatiebron over de partij. Het blad Politiek! moet tegelijkertijd aantrekkelijk zijn voor mensen die zich interesseren voor politiek. Als het inhoudelijke debat in de partij centraal wordt gesteld, moet hiervoor ook ruimschoots ruimte worden ingeruimd in het blad van de VVD.	Overnemen binnen de mogelijkheden.
VOORSTEL 15 MEER GEBRUIK VAN INTERNET					
136	15.1	Afdeling Groningen	<p>Het hoofdbestuur vraagt de internetwerkgroep – samengesteld met afgevaardigden vanuit partij en fracties – om de internetsite verder uit te bouwen en te verbeteren en met voorstellen te komen om het internetgebruik te doen toenemen. Speciaal aandacht wordt gevraagd voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toepassing van discussieplatforms • gebruik van polls en enquêtes • stemmen via internet (indien de Algemene Vergadering instemt met ‘ledenraadpleging’) • beter en veelvuldiger gebruik maken van de mogelijkheid om via de site direct met leden en kiezers te communiceren. <p>Aan voorstel 15.1 een aandachtspunt moet worden toegevoegd, te weten het bevorderen van de kwaliteit van de Websites van de afdelingen.</p>		Overnemen.
VOORSTEL 16 OPZETTEN VAN EEN INTRANET					
137	16	Afdeling Amsterdam	De Amsterdamse ledenvergadering meent dat het opzetten en onderhouden van een intranet teveel inspanning en geld kost. De baten en kosten zijn nog ongewis. De afdeling Amsterdam is tegen totdat een gedegen voorstel, waaruit blijkt dat de baten ruimschoots opwegen tegen de kosten, is uitgewerkt.		Ontraden.
VOORSTEL 17 DE VOLGENDE TWEDE-KAMERCAMPAGNE					
138	17 17.7	Afdeling Den Haag	In de titel van het voorstel schrappen: "Tweede-Kamer" Bij voorstel 17.7 toevoegen: "met de voorbereiding van	Het hoofdbestuur heeft zich voorgenomen permanent campagne te voeren. De leerpunten voor de toekomst gelden dan ook niet alleen	-Ontraden, uniek karakter

NR	VOOR- STEL	AFDELING/ CENTRALE	TEKST	TOELICHTING	ADVIES HOOFDBESTUUR
			campagnes"	voor Tweede-Kamercampagnes, maar ook voor de verkiezingen van bijvoorbeeld het Europees Parlement. Het tijdig beginnen moet worden verduidelijkt, want het gaat natuurlijk met name om de campagne zelf, maar juist ook om de voorbereidingen ervan.	-overnemen.
139	17.2	Afdeling Rotterdam	Schrappen voorstel 17.2.	Dit wordt geregeld bij de kandidaatstelling en hoort niet bij de campagne.	Overnemen.
140	17.3	Afdeling Rotterdam	Schrappen voorstel 17.3.	Dit wordt geregeld bij de kandidaatstelling en hoort niet bij de campagne.	Overnemen.
141	17.6	Afdeling Rotterdam	Voorstel 17.6 wijzigen in: Datgene moet behandeld of uitgevoerd worden op dat niveau waar dat het beste kan gebeuren.	Het is te rigide om alles decentraal te willen regelen of uitvoeren, maar net zoals het subsidiariteitsbeginsel moet het niveau worden gezocht waar iets het beste kan gebeuren.	Strekking overnemen.
VOORSTEL 18 VOORKEURSACTIES					
142	18 motie	Afdeling Schouwen-Duiveland	De ledenvergadering van de afdeling Schouwen-Duiveland van de VVD in vergadering bijeen op woensdag 2 april 2003; Overwegende dat: het hoofdbestuur voorstelt om voorkeursacties bij verkiezingen voor vertegenwoordigende lichamen volop mogelijk te maken; evenwel in de kandidaatstellingsreglementen de mogelijkheid is opgenomen voor voorlopige kandidaten om aan te geven, dat zij bij verkiezing of plaatsvervulling de hen toekomende plaats in het betreffende vertegenwoordigende lichaam niet zullen aanvaarden; het voeren van voorkeursacties op gespannen voet staat met deze mogelijkheid tot niet-aanvaarding van de plaats; Besluit: het hoofdbestuur op te dragen om de mogelijkheid tot het niet aanvaarden van een plaats bij verkiezing of plaatsvervulling in een vertegenwoordigend lichaam uit de kandidaatstellingsreglementen te schrappen; en gaat over tot de orde van de dag.	In dit voorstel maakt het hoofdbestuur het mogelijk om voorkeursacties te houden, zij het –terecht- onder strikte voorwaarden. Wanneer kandidaten een voorkeursactie voeren, levert dat extra stemmen op voor de partij. Zeker nu iemand maar ¼ van de kiesdeler nodig heeft om direkt gekozen te kunnen zijn. Hier komt evenwel nog iets bij. In de diverse kandidaatstellingsreglementen staat vermeld, dat voorlopige kandidaten kunnen aangeven, dat zij bij verkiezing of plaatsvervulling de plaats in het vertegenwoordigend lichaam niet zullen aanvaarden. Dit staat op gespannen voet met het voeren van voorkeursacties. Deze mogelijkheid zal dus bij algemene aanvaarding van het fenomeen voorkeursacties uit de reglementen moeten worden gehaald. Het officieel faciliteren van de mogelijkheid om dit vooraf aan te geven, moet niet plaatsvinden. Dit laat onverlet de mogelijkheid om personen op de kandidatenlijsten te plaatsen, die op basis van prestaties en/of naam stemmentrekkers kunnen zijn zonder dat ze nog ambitie hebben. Deze zullen ook geen voorkeursacties (hoeven te) voeren. Zij, die dat wel doen, moeten ook de consequentie daarvan aanvaarden en een plaats wel innemen.	Artikel 3.5 van de voorgestelde kandidaatstellingsreglementen verlangt al van de kandidaten dat zij verklaren een eventuele benoeming te aanvaarden.
143	18.2	Afdeling Den Haag	Toevoegen: ", behoudens voor die punten waarop zij tijdens de kandidaatstellingsprocedure een voorbehoud hebben gegeven."	Het amendement beoogt niet de strekking van het voorstel te wijzigen, maar wel een nuancering aan te brengen voor specifieke individuele gevallen. Bijvoorbeeld waar het ethische onderwerpen betreft.	Ontraden.
144	18.5	Afdeling Rotterdam	Voorstel 18.5 wijzigen in: De gedragscode voor voorkeursacties wordt aan de leden van de VVD voorgelegd en door de leden van de VVD vastgesteld. De diverse reglementen moeten conform worden aangepast.	Het is niet meer dan logisch dat de gedragscode wordt goedgekeurd door de algemene vergadering.	Ontraden.

Bijlage 9

Bijlage 9

Parallelsessies

Aanmeldingsbon PARALLELSESSIES

Jaarlijkse Algemene Vergadering
16 en 17 mei 2003 te Noordwijkerhout

Ondergetekende, de heer/mevrouw

Naam:.....
Adres:
Postcode/woonplaats:.....
Telefoonnummer:.....
E-mailadres:.....

Wil graag deelnemen aan de volgende parallelsessies:

Vrijdagmiddag, 13.30 – 15.00 uur

- "Waarden en Normen?
Omgangsvormen"
- "Verdiepingsrapport gekozen
burgemeester"
- "Partijvernieuwing"
- "Orgaandonatie"
- "De internationale rechtsorde is niet
meer van deze tijd."
- "Marktwerking, Liberalisering en
Privatisering"
- "Hoger Onderwijs"
- "Vernieuwend Netwerk:
Ondernemende Liberale Vrouwen"
- Workshop "Debating"

Zaterdagochtend, 09.30 – 11.00 uur *1

- "Landbouw in Europa"
- "Volkshuisvesting en Ruimtelijke
Ordening, de komende vier jaar!?"
- "Het Nederlandse politiebestedel"

*1 Vanaf 10.00 – 11.30 uur heeft ook
plenair de huishoudelijke vergadering
plaats

Vrijdagmiddag, 15.15 – 16.30 uur

- Stel uw vraag aan Gerrit Zalm...!
(Plenair)
- "De toekomst van de Europese Unie
na Irak"
- "Partijvernieuwing"

N.B: In de bijlage treft u nadere informatie aan over de verschillende parallelsessies. Vanaf begin mei is aanvullende informatie over de parallelsessies beschikbaar via www.vvd.nl

Het bijwonen van een parallelsessie is gratis. Vanwege organisatorische redenen vragen wij u zich **met klem** tijdig op te geven. Uw aanmelding geldt als definitief (u ontvangt geen bevestiging). U kunt het formulier opsturen naar:

algemeen secretariaat VVD, t.a.v. Mathieu Borsboom, postbus 30836, 2500 GV Den Haag. Fax: (070) 360 82 76, e-mail m.borsboom@vvd.nl Voor meer informatie: afdeling voorlichting, tel (070) 361 30 30

Bijlage bij aanmeldingsbon PARALLELSESSIES

Jaarlijkse Algemene Vergadering
16 en 17 mei 2003 te Noordwijkerhout

Vrijdagmiddag 16 mei, 13.30 – 15.00 uur

- **“Waarden en Normen? Omgangsvormen”**
Deze parallelsessie wordt georganiseerd door de Teldersstichting en is een voortzetting van de discussie over waarden en normen besproken tijdens de partijraad in januari jl. Korte inleidingen op dit onderwerp worden gehouden door Heleen Dupuis, lid van de VVD fractie in de Eerste Kamer, Sabine Bierens, wetenschappelijk medewerker bij de Teldersstichting, Margo Trappenburg, sociaal democrate en universitair hoofddocent van de Universiteit Utrecht en André Rouvoet, fractievoorzitter van de Christen Unie in de Tweede Kamer. Na deze inleidingen is er ruimschoots gelegenheid voor discussie.
- **“Verdiepingsrapport gekozen burgemeester”**
In aanvulling op het rapport 'Naar een nieuwe ambtsketen voor de burgemeester?' en diverse discussiebijeenkomsten over dit onderwerp, verschijnt het verdiepingsrapport over gekozen de burgemeester (publicatie op 18 april 2003). Deze parallelsessie dient ter voorbereiding op de besluitvorming in het najaar.
- **“Partijvernieuwing”**
'We moeten (weer) veel dichter bij de kiezer staan, met twee benen midden in de maatschappij'. Het hoofdbestuur heeft in de notitie 'Minder partij, meer maatschappij 18 concrete voorstellen voor partijvernieuwing gedaan. De afgelopen maanden is in centrales en afdelingen uitgebreid over deze voorstellen gediscussieerd. In deze parallelsessie, georganiseerd door het hoofdbestuur, wordt ingegaan op de (nog) openstaande vragen en worden de voorstellen nader toegelicht. De sessie dient ter voorbereiding op de besluitvorming op zaterdag 17 mei.
- **“Orgaandonatie”**
De partijcommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport organiseert een bijeenkomst over het thema orgaandonatie. Doordat het huidige systeem gebaseerd op de Wet op de Orgaandonatie uit 1998 niet heeft geleid tot een toename van het aantal beschikbare donororganen is het systeem opnieuw ter discussie gesteld. In de sessie wordt ingegaan op de voor- en nadelen van het huidige systeem versus mogelijke alternatieve systemen. Na inleidingen van de heer P.A. Beerkens, directeur van de Nierstichting en de heer mr. dr. D.P. Engberts, hoofddocent medische ethiek en gezondheidsrecht en secretaris van het Leids Universitair Medisch Centrum vindt een discussie met de zaal plaats of al dan niet moet worden overgegaan van het huidige "toestemmingssysteem" naar een "geen-bezwaar systeem".

- **"De internationale rechtsorde is niet meer van deze tijd."**
De internationale besluitvorming rond de oorlog in Irak heeft duidelijk gemaakt dat de structuren van de internationale rechtsorde niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd. De partijcommissie Justitie organiseert hierover een debat. Belangrijke discussiepunten tijdens deze parallelsessie: de rechtvaardiging van humanitaire interventies en de preventieve oorlog almede de vraag of de staatssoevereiniteit altijd dient te prevaleren boven het belang van de individuele vrijheden van haar burgers. Indien u meer informatie over deze sessie wilt ontvangen kunt u een e-mail sturen naar JustCom@xs4all.nl.
- **"Marktwerking, Liberalisering en Privatisering"**
Wat zijn de lessen uit het verleden? Wat ging goed, wat ging verkeerd? Zijn we te ver gegaan of niet ver genoeg? En hoe moeten we nu verder? Voor een levendige discussie met deskundigen over de voor- en nadelen van marktwerking, liberalisering en privatisering bent u van harte welkom bij deze parallelsessie. Een sessie waarbij u volop aan het woord komt en waar de nadruk ligt op de actuele en politiek gevoelige sectoren als energie, telecommunicatie en openbaar vervoer.
- **"Hoger Onderwijs"**
De JOVD en de Commissie Liberale Jongeren (CLJ) organiseren gezamenlijk een discussie-bijeenkomst over het Hoger Onderwijs. De discussie richt zich met name op de uitvoering van het Hoger Onderwijs aan de hand van de liberale beginselen.
- **"Vernieuwend Netwerk: Ondernemende Liberale Vrouwen"**
Het Liberale Vrouwen Netwerk organiseert een parallelsessie over netwerken in de praktijk. Korte inleidingen worden gehouden door Marianne Kallen, VVD-politica en ondernemer, over de politiek en regionale ondernemers in relatie met Europa, Daniëlle van den Broek, gemeenteraadslid te Utrecht en jonge ondernemer met eigen organisatie advies bureau, over kleinschalig netwerken en effectiviteit en Eibert Vinke, voorzitter van het Liberale Ondernemers Platform over geïntegreerd netwerken m/v. Hierna volgt een zaaldiscussie.
- **Workshop "Debating"**
Kijkt u ook met plezier naar programma's als Het Lagerhuis en het vuurwerk in de Britse House of Commons of bent u wellicht actief in een debatingvereniging? In deze workshop van de Haya van Somerenstichting kunt u zich voorbereiden op het landelijke VVD-debating toernooi.

Vrijdagmiddag 16 mei, 15.15 – 16.30 uur

- **Stel uw vraag aan Gerrit Zalm...! (Plenair)**
Grijp uw kans: Kom langs en stel uw vraag! U heeft de gelegenheid om al uw vragen te stellen aan Gerrit Zalm. De fractievoorzitter Tweede Kamer beantwoordt al uw vragen.
- **"De toekomst van de Europese Unie na Irak"**
De toekomst van de Europese Unie na Irak staat in deze parallelsessie van de partijcommissie Europese Zaken centraal. Onderwerpen die o.a. de orde komen zijn, ontwikkeling van een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, mede in het kader van de Conventie, de relaties Verenigde Staten –Europese Unie en de Verenigde Naties – Europese Unie, toetreding van Turkije etc. Woordvoerders vanuit diverse fracties en specialisten zullen hierover hun licht laten schijnen, met elkaar en vooral met de deelnemers in discussie gaan.

- **“Partijvernieuwing”**
‘We moeten (weer) veel dichter bij de kiezer staan, met twee benen midden in de maatschappij’. Het hoofdbestuur heeft in de notitie ‘Minder partij, meer maatschappij’ 18 concrete voorstellen voor partijvernieuwing gedaan. De afgelopen maanden is in centrales en afdelingen uitgebreid over deze voorstellen gediscussieerd. In deze parallelsessie, georganiseerd door het hoofdbestuur, wordt ingegaan op de (nog) openstaande vragen en worden de voorstellen, nader toegelicht. De sessie dient ter voorbereiding op de besluitvorming op zaterdag 17 mei.

Zaterdagochtend 17 mei, 09.30 – 11.00 uur *1

- **“Landbouw in Europa”**
 De Partijcommissie Landbouw, Natuurbeheer en Visserij organiseert een parallelsessie, waarin de toekomst van de landbouw in Europees perspectief centraal staat. Aan de hand van stellingen en in het bijzijn van de VVD woordvoerders van de Europese- en de Tweede Kamer-fractie wordt een levendig debat gevoerd.
- **“Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, de komende vier jaar!?”**
 Wat zijn de komende vier jaar voor de VVD de belangrijkste onderwerpen op het gebied van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening. Kunnen we door een liberaal volkshuisvestingsbeleid de nieuwe woningnood bestrijden? Hoe om te gaan met seniorenhuisvesting? Wat is de VVD visie op het grondbeleid in een overval Nederland? Deze en andere vragen worden tijdens de parallelsessie, georganiseerd door de Partijcommissie Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, aan de orde gesteld.
- **“Nederlandse politiebestedel”**
 De discussie in deze parallelsessie, die georganiseerd wordt door de Partijcommissie politie, gaat over de eventuele vernieuwing van het politiebestedel. De VVD heeft in het verleden tegen het huidige politiebestedel gestemd en heeft ook daarna niet nagelaten te wijzen op het democratische tekort van het huidige bestel. Tijdens de formatie van Balkenende I heeft de VVD zich ingezet voor de invoering van een landelijke recherche. Daarnaast komt vanuit het politieveld langzamerhand de wens op voor een landelijke politie. Genoeg redenen om dit onderwerp verder uit te diepen en de voors en tegens te bespreken.

*1 Vanaf 10.00 – 11.30 uur heeft ook plenair de huishoudelijke vergadering plaats

Het bijwonen van een parallelsessie is gratis. Vanwege organisatorische redenen vragen wij u zich **met klem** tijdig op te geven. Uw aanmelding geldt als definitief (u ontvangt geen bevestiging). Vanaf begin mei is aanvullende informatie over de parallelsessies beschikbaar via www.vvd.nl of via afdeling voorlichting, tel (070) 361 30 30